

UCHWAŁA NR
RADY GMINY BUCZKOWICE

z dnia 27 września 2023 r.

w sprawie „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Buczkowice na lata 2023-2027”

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2023 r., poz. 40 ze zm.) oraz art. 17 i art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2022 r., poz. 2556, ze zm.), po uzyskaniu pozytywnej opinii Zarządu Powiatu w Bielsku-Białej, uchwała się, co następuje:

§ 1. Uchwala się „Program Ochrony Środowiska dla Gminy Buczkowice na lata 2023-2027”, w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Buczkowice.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

Jerzy Foltyniak

Załącznik do uchwały Nr
Rady Gminy Buczkowice
z dnia 27 września 2023 r.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY BUCZKOWICE NA LATA 2023-2027

WFOŚiGW w KATOWICACH

*Dofinansowano ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
w Katowicach*

*Treści zawarte w publikacji nie stanowią oficjalnego stanowiska organów Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej w Katowicach.*

Buczkowice, 2023

ZLECENIODAWCA:

GMINA BUCZKOWICE

ul. Lipowska 730, 43-374 Buczkowice
tel.: 33 499 00 66, 33 499 00 67, 33 499 00 68, 33 499 00 69
mail: sekretariat@buczkowice.pl

ZLECENIOBIORCA:

EKO – TEAM KONSULTING

ul. Spokojna 3, 43-330 Heczmarowice
tel.: 33 486 53 53, faks: 33 486 54 54, kom. 513 100 869
mail: biuro@eko-team.com.pl

AUTORZY OPRACOWANIA:

Agnieszka Chylak
Iwona Szczepanik-Retka
Adrianna Organ

INFORMACJE ZAMIESZCZONE W NINIEJSZYM OPRACOWANIU ZOSTAŁY UDOSTĘPNIONE PRZEZ:

- Urząd Gminy Buczkowice,
- Generalną Dyрекcyję Dróg Krajowych i Autostrad, Oddział w Katowicach,
- Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego w Katowicach,
- Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach,
- Przedsiębiorstwo „AQUA” S.A,
- Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa Śląski Oddział Regionalny w Częstochowie,
- Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Bielsku-Białej,
- Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie – Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Krakowie, Nadzór Wodny Żywiec,
- Nadleśnictwo Bielsko,
- Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego w Katowicach,
- Tauron Dystrybucję S.A. Oddział w Bielsku-Białej,
- Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach,
- Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie,
- Ministerstwo Środowiska i Klimatu,
- Górnośląską Spółkę Gazowniczą,
- Wojewódzki Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Katowicach, Delegatura w Bielsku-Białej,
- Regionalną Dyрекcyję Ochrony Środowiska w Katowicach.

SPIS TREŚCI

1.	Wstęp.....	10
1.1.	CEL I PODSTAWA OPRACOWANIA.....	10
1.2.	METODOLOGIA OPRACOWANIA I ZAWARTOŚĆ DOKUMENTU.....	10
2.	UWARUNKOWANIA PRAWNE, SPÓJNOŚĆ Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI I PROGRAMOWYMI	12
3.	OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY BUCZKOWICE.....	16
4.	OCENA STANU ŚRODOWISKA.....	18
4.1.	OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA.....	18
4.1.1.	OPIS STANU OBECNEGO	19
4.1.1.1.	<i>Jakość powietrza na obszarze Gminy Buczkowice.....</i>	<i>19</i>
4.1.1.2.	<i>Niska emisja na terenie Gminy Buczkowice</i>	<i>23</i>
4.1.1.3.	<i>Źródła emisji na terenie Gminy Buczkowice</i>	<i>23</i>
4.1.1.4.	<i>Zaopatrzenie w gaz na terenie Gminy Buczkowice.....</i>	<i>26</i>
4.1.1.5.	<i>Zaopatrzenie w energię elektryczną na terenie Gminy Buczkowice.....</i>	<i>27</i>
4.1.1.6.	<i>Warunki wykorzystania OZE.....</i>	<i>27</i>
4.1.1.7.	<i>Kontrole.....</i>	<i>31</i>
4.1.2.	ANALIZA SWOT.....	31
4.1.3.	CELE I ZADANIA ŚRODOWISKOWE Z ZAKRESU LIKWIDACJI ŹRÓDEŁ EMISJI ZANIECZYSZCZEŃ	31
4.2.	ZAGROŻENIA HAŁASEM.....	33
4.2.1.	OPIS STANU OBECNEGO	33
4.2.1.1.	<i>Hałas przemysłowy.....</i>	<i>33</i>
4.2.1.2.	<i>Hałas drogowy.....</i>	<i>34</i>
4.2.1.3.	<i>Program ochrony środowiska przed hałasem dla województwa śląskiego do roku 2023 dla terenów poza aglomeracjami, położonych wzdłuż odcinków dróg o natężeniu ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie i odcinków linii kolejowych o natężeniu ruchu powyżej 30 000 pociągów rocznie.....</i>	<i>36</i>
4.2.1.4.	<i>Hałas lotniczy</i>	<i>39</i>
4.2.1.5.	<i>Kontrole.....</i>	<i>39</i>
4.2.2.	ANALIZA SWOT.....	39
4.2.3.	CELE I ZADANIA ŚRODOWISKOWE W ZAKRESIE ZAGROŻEŃ HAŁASEM	39
4.3.	POLA ELEKTROMAGNETYCZNE	40
4.3.1.	OPIS STANU OBECNEGO	40
4.3.2.	ANALIZA SWOT.....	41
4.3.3.	CELE I ZADANIA ŚRODOWISKOWE W ZAKRESIE PÓL ELEKTROMAGNETYCZNYCH	41
4.4.	GOSPODAROWANIE WODAMI.....	42
4.4.1.	OPIS STANU OBECNEGO	43
4.4.1.1.	<i>Wody powierzchniowe i ich monitoring.....</i>	<i>43</i>
4.4.1.2.	<i>Wody podziemne i ich monitoring</i>	<i>46</i>
4.4.1.3.	<i>Ochrona przed powodzią oraz skutkami suszy</i>	<i>48</i>
4.4.2.	ANALIZA SWOT.....	51
4.4.3.	CELE I ZADANIA ŚRODOWISKOWE W ZAKRESIE ZRÓWNOWAŻONEGO GOSPODAROWANIA WODAMI.....	51
4.5.	GOSPODARKA WODNO – ŚCIEKOWA	52
4.5.1.	OPIS STANU OBECNEGO	53
4.5.1.1.	<i>Zaopatrzenie w wodę.....</i>	<i>53</i>
4.5.1.2.	<i>Odbiór ścieków</i>	<i>54</i>

4.5.1.3.	<i>Program Moja Woda</i>	57
4.5.1.4.	<i>Kontrole</i>	57
4.5.2.	ANALIZA SWOT	57
4.5.3	CELE I ZADANIA ŚRODOWISKOWE W ZAKRESIE GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ	57
4.6.	ZASOBY GEOLOGICZNE	59
4.6.1.	OPIS STANU OBECNEGO	59
4.6.1.1.	<i>Surowce naturalne</i>	59
4.6.1.2	<i>Osuwiska</i>	60
4.6.2.	ANALIZA SWOT	61
4.6.3.	CELE I ZADANIA ŚRODOWISKOWE Z ZAKRESU ZARZĄDZANIA ZASOBAMI GEOLOGICZNYMI 61	
4.7.	GLEBY	63
4.7.1.	OPIS STANU OBECNEGO	63
4.7.1.1.	<i>Rolnictwo</i>	63
4.7.1.2.	<i>Badania gleb</i>	64
4.7.2.	ANALIZA SWOT	64
4.7.3.	CELE I ZADANIA ŚRODOWISKOWE Z ZAKRESU OCHRONY GLEB I TERENÓW ROLNICZYCH	64
4.8.	GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW	65
4.8.1.	OPIS STANU OBECNEGO	66
4.8.1.1.	<i>Zasady gospodarowania odpadami na terenie Gminy</i>	67
4.8.1.2.	<i>Ilości zebranych odpadów</i>	68
4.8.1.3.	<i>Kontrole</i>	71
4.8.1.4.	<i>Edukacja</i>	71
4.8.1.5.	<i>Azbest</i>	72
4.8.2.	ANALIZA SWOT	72
4.8.3.	CELE I ZADANIA ŚRODOWISKOWE Z ZAKRESU GOSPODARKI ODPADAMI W KIERUNKU GOSPODARKI O OBIEGU ZAMKNIĘTYM	72
4.9.	ZASOBY PRZYRODNICZE	73
4.9.1.	OPIS STANU OBECNEGO	74
4.9.1.1.	<i>Siedliska przyrodnicze mające znaczenie dla ochrony środowiska</i>	74
4.9.1.2.	<i>Formy ochrony przyrody na terenie Gminy Buczkowice</i>	75
4.9.1.3.	<i>Ochrona i zrównoważony rozwój lasów</i>	77
4.9.1.4.	<i>Działania informacyjno-edukacyjne</i>	79
4.9.2.	ANALIZA SWOT	79
4.9.3.	CELE I ZADANIA ŚRODOWISKOWE W ZAKRESIE ZARZĄDZANIE ZASOBAMI DZIEDZICTWA PRZYRODNICZEGO ORAZ WSPIERANIE WIELOFUNKCYJNEJ I TRWALE ZRÓWNOWAŻONEJ GOSPODARKI LEŚNEJ	80
4.10.	ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA	81
4.10.1.	OPIS STANU OBECNEGO	81
4.10.1.1.	<i>Ochotnicza Straż Pożarna</i>	83
4.10.2.	ANALIZA SWOT	83
4.10.3.	CELE I ZADANIA ŚRODOWISKOWE W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA ZAGROŻENIOM ŚRODOWISKA	84
5.	ZAGADNIENIA HORYZONTALNE	85
5.1.	ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATU	85
5.2.	NADZWYCZAJNE ZAGROŻENIA	86

5.3.	DZIAŁANIA EDUKACYJNE	86
5.4.	MONITORING ŚRODOWISKA	87
6.	CELE PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA I ICH FINANSOWANIE	88
7.	SYSTEM REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA	115
8.	STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM	116

SPIS RYSUNKÓW

RYSUNEK 1.	LOKALIZACJA GMINY BUCZKOWICE NA TLE SĄSIADUJĄCYCH GMIN	16
RYSUNEK 2.	LICZBA PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH ZAREJESTROWANYCH NA TERENIE GMINY BUCZKOWICE W LATACH 2019-2022	17
RYSUNEK 3.	ŚREDNIE STĘŻENIE DWUTLENKU SIARKI NA STACJI W BIELSKU-BIAŁEJ PRZY ULICY KOSSAK-SZCZUCKIEJ 19 W LATACH 2019-2022 ($\mu\text{g}/\text{M}^3$)	20
RYSUNEK 4.	ŚREDNIE STĘŻENIE PYŁU PM10 NA STACJI W BIELSKU-BIAŁEJ PRZY ULICY KOSSAK-SZCZUCKIEJ 19 W LATACH 2019-2022 ($\mu\text{g}/\text{M}^3$).....	20
RYSUNEK 5.	ŚREDNIE STĘŻENIE PYŁU BENZO(A)PIRENU NA STACJI W BIELSKU-BIAŁEJ PRZY ULICY KOSSAK-SZCZUCKIEJ 19 W LATACH 2019-2022 ($\mu\text{g}/\text{M}^3$)	21
RYSUNEK 6.	EMISJA ZANIECZYSZCZEŃ GAZOWYCH I PYŁOWYCH Z ZAKŁADÓW SZCZEGÓLNIEMO UCIAŻLIWYCH ZNAJDUJĄCYCH SIĘ NA TERENIE POWIATU BIELSKIEGO W LATACH 2019 – 2021 [MG/ROK].....	24
RYSUNEK 7.	EMISJA ZANIECZYSZCZEŃ DWUTLENKU SIARKI, TLENKÓW AZOTU I TLENKU WĘGLA Z ZAKŁADÓW SZCZEGÓLNIEMO UCIAŻLIWYCH ZNAJDUJĄCYCH SIĘ NA TERENIE POWIATU BIELSKIEGO W LATACH 2019-2021 [MG/ROK]	24
RYSUNEK 8.	PRZEBIEG SIECI ELEKTRYCZNEJ PRZEBIEGAJĄCEJ PRZEZ TEREN GMINY BUCZKOWICE.....	27
RYSUNEK 9.	ENERGIA WIATRU W kWh/(m ² /rok) NA WYSOKOŚCI 10 I 30 M N.P.M.....	28
RYSUNEK 10.	ŚREDNIE ROCZNE SUMY USŁONECZNIEŃA	29
RYSUNEK 11.	MAPA ROZKŁADU GĘSTOŚCI ZIEMSKIEGO STRUMIENIA CIEPLNEGO NA OBSZARZE POLSKI.....	30
RYSUNEK 12.	LOKALIZACJA ANALIZOWANYCH ODCINKÓW DROGI EKSPRESOWEJ S1F NA TERENIE GMINY BUCZKOWICE	36
RYSUNEK 13.	LOKALIZACJA ANALIZOWANYCH ODCINKÓW DROGI WOJEWÓDZKIEJ DW942 NA TERENIE GMINY BUCZKOWICE ...	37
RYSUNEK 14.	WODY POWIERZCHNIOWE NA TERENIE GMINY BUCZKOWICE	44
RYSUNEK 15.	JCWP NA TERENIE GMINY BUCZKOWICE	45
RYSUNEK 16.	JEDNOLITE CZĘŚCI WÓD PODZIEMNYCH (JCWPd) NA TERENIE GMINY BUCZKOWICE	46
RYSUNEK 17.	LOKALNY ZBIORNIK WÓD PODZIEMNYCH NA TERENIE GMINY BUCZKOWICE	48
RYSUNEK 18.	MAPA ZAGROŻENIA POWODZIOWEGO NA TERENIE GMINY BUCZKOWICE	49
RYSUNEK 19.	ROZKŁAD PRZESTRZENNY WARTOŚCI SPI NA TERENIE KRAJU W CZERWCU 2019 ROKU	50
RYSUNEK 20.	OCZYSZCZALNIA ŚCIEKÓW W KOMOROWICACH	55
RYSUNEK 21.	LICZBA ZBIORNIKÓW BEZODPŁYWOWYCH I PRZYDOMOWYCH OCZYSZCZALNI NA TERENIE GMINY BUCZKOWICE ...	56
RYSUNEK 22.	LOKALIZACJA ZŁÓŻ SUROWCÓW NA TERENIE GMINY BUCZKOWICE	60
RYSUNEK 23.	LOKALIZACJA OSUWISK NA TERENIE GMINY BUCZKOWICE	61
RYSUNEK 24.	LOKALIZACJA PARKU KRAJOBRAZOWEGO ZNAJDUJĄCEGO SIĘ NA TERENIE GMINY BUCZKOWICE.....	75
RYSUNEK 25.	LOKALIZACJA POMNIKA PRZYRODY NA TERENIE GMINY BUCZKOWICE.....	76
RYSUNEK 26.	POWIERZCHNIE LASÓW (HA) ZNAJDUJĄCYCH SIĘ NA TERENIE GMINY BUCZKOWICE	77
RYSUNEK 27.	OBSZARY LEŚNE NA TERENIE GMINY BUCZKOWICE.....	77
RYSUNEK 28.	DRZEWOSTANY WYSTĘPUJĄCE NA TERENIE GMINY BUCZKOWICE.....	78
RYSUNEK 29.	LICZBA NASADZEŃ I WYCINEK DRZEW NA TERENIE GMINY BUCZKOWICE W LATACH 2019-2021	78

SPIS TABEL

TABELA 1.	RELACJA KIERUNKÓW INTERWENCJI OKREŚLONYCH W POŚ DLA WOJ. ŚLĄSKIEGO ORAZ W POLITYCE EKOLOGICZNEJ PAŃSTWA 2030.....	11
TABELA 2.	ZESTAWIENIE DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH I PRZEDSTAWIENIE SPÓJNOŚCI Z CELAMI ZAPISANYMI W „PROGRAMIE OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY BUCZKOWICE NA LATA 2023-2027”.....	12
TABELA 3.	WYBRANE EFEKTY REALIZACJI DOTYCHCZASOWEGO POŚ	18
TABELA 4.	WSKAŹNIKI MONITOROWANIA REALIZACJI DZIAŁAŃ W ZAKRESIE OCHRONY POWIETRZA	19
TABELA 5.	ZESTAWIENIE DANYCH DLA POSZCZEGÓLNYCH ZANIECZYSZCZEŃ ZE STACJI W BIELSKU-BIAŁEJ PRZY ULICY KOSSAK-SZCZUCKIEJ 19 W LATACH 2019-2022	21
TABELA 6.	KLASY STREF DLA POSZCZEGÓLNYCH ZANIECZYSZCZEŃ UZYSKANE W OCENIE ROCZNEJ	22

TABELA 7. FINANSOWANIE WYMIANY KOTŁÓW W LATACH 2019-2022	23
TABELA 8. WYNIKI GPR W PUNKTACH NA TERENIE GMINY BUCZKOWICE	25
TABELA 9. WIELKOŚĆ EMISJI ANALIZOWANYCH ZANIECZYSZCZEŃ W STREFIE ŚLĄSKIEJ W 2018 R. W SEKTORZE TRANSPORTU	25
TABELA 10. INFRASTRUKTURA SIECI GAZOWEJ ZNAJDUJĄCEJ SIĘ NA TERENIE GMINY BUCZKOWICE	26
TABELA 11. LICZBA ODBIORCÓW I ZUŻYCIE GAZU W LATACH 2020-2022 NA TERENIE GMINY BUCZKOWICE	26
TABELA 12. DŁUGOŚĆ SIECI POD KONIEC 2022 ROKU NA TERENIE GMINY BUCZKOWICE	27
TABELA 13. WYBRANE EFEKTY REALIZACJI DOTYCHCZASOWEGO POŚ	33
TABELA 14. WSKAŹNIKI MONITOROWANIA REALIZACJI DZIAŁAŃ W ZAKRESIE KLIMATU AKUSTYCZNEGO – OCHRONY PRZED HAŁASEM	33
TABELA 15. ZESTAWIENIE OBIEKTÓW MOSTOWYCH ZLOKALIZOWANYCH NA ODCINKACH DROGI S1 NA TERENIE GMINY BUCZKOWICE	34
TABELA 16. ZESTAWIENIE PRZEKROCZEŃ DOPUSZCZALNYCH POZIOMÓW HAŁASU DROGOWEGO W GMINIE BUCZKOWICE	37
TABELA 17. ZESTAWIENIE WARTOŚCI WSKAŹNIKA M.....	38
TABELA 18. ZESTAWIENIE PROPONOWANYCH DZIAŁAŃ DŁUGOOKRESOWYCH	39
TABELA 19. ZESTAWIENIA PROPONOWANYCH DZIAŁAŃ KRÓTKOOKRESOWYCH	39
TABELA 20. WYBRANE EFEKTY REALIZACJI DOTYCHCZASOWEGO POŚ	40
TABELA 21. WSKAŹNIKI MONITOROWANIA REALIZACJI DZIAŁAŃ W ZAKRESIE PÓL ELEKTROMAGNETYCZNYCH	40
TABELA 22. WYBRANE EFEKTY REALIZACJI DOTYCHCZASOWEGO POŚ	42
TABELA 23. WSKAŹNIKI MONITOROWANIA REALIZACJI DZIAŁAŃ W ZAKRESIE ZASOBÓW I JAKOŚCI WÓD.....	43
TABELA 24. ZESTAWIENIE CIEKÓW PRZEPLYWAJĄCYCH PRZEZ TEREN GMINY BUCZKOWICE	43
TABELA 25. CHARAKTERYSTYKA JCWP NA TERENIE GMINY BUCZKOWICE.....	44
TABELA 26. OCENA STANU JEDNOLITYCH CZĘŚCI WÓD POWIERZCHNIOWYCH NA TERENIE GMINY BUCZKOWICE	45
TABELA 27. CHARAKTERYSTYKA STANU JCWPd NA TERENIE GMINY BUCZKOWICE	47
TABELA 28. WYBRANE EFEKTY REALIZACJI DOTYCHCZASOWEGO POŚ	52
TABELA 29. WSKAŹNIKI MONITOROWANIA REALIZACJI DZIAŁAŃ W ZAKRESIE GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ	52
TABELA 30. DŁUGOŚĆ I RODZAJ SIECI KANALIZACYJNEJ ZLOKALIZOWANEJ NA TERENIE GMINY BUCZKOWICE W OBRĘBIE AGLOMERACJI BIELSKO-BIAŁA KOMOROWICE	56
TABELA 31. WYBRANE EFEKTY REALIZACJI DOTYCHCZASOWEGO POŚ	59
TABELA 32. WSKAŹNIKI MONITOROWANIA REALIZACJI DZIAŁAŃ W ZAKRESIE ZASOBÓW GEOLOGICZNYCH	59
TABELA 33. ZESTAWIENIE ZWIERZĄT GOSPODARCZYCH ZNAJDUJĄCYCH SIĘ NA TERENIE GMINY BUCZKOWICE.....	63
TABELA 34. DANE DOTYCZĄCE REALIZACJI PROGRAMU ROLNO-ŚRODOWISKOWEGO NA TERENIE GMINY BUCZKOWICE	63
TABELA 35. DZIAŁANIA PROWADZONE PRZEZ PIORIN NA TERENIE GMINY BUCZKOWICE W LATACH 2019-2022	63
TABELA 36. WYBRANE EFEKTY REALIZACJI DOTYCHCZASOWEGO POŚ	65
TABELA 37. WSKAŹNIKI MONITOROWANIA REALIZACJI DZIAŁAŃ W ZAKRESIE GOSPODARKI ODPADAMI	65
TABELA 38. ZESTAWIENIE RODZAJÓW ODPADÓW WYTWARZANYCH NA TERENIE GMINY BUCZKOWICE W LATACH 2020-2021	69
TABELA 39. ZESTAWIENIE RODZAJÓW ODPADÓW ZEBRANYCH NA TERENIE GMINY BUCZKOWICE W LATACH 2020-2021	71
TABELA 40. WYBRANE EFEKTY REALIZACJI DOTYCHCZASOWEGO POŚ	73
TABELA 41. WSKAŹNIKI MONITOROWANIA REALIZACJI DZIAŁAŃ W ZAKRESIE ZASOBÓW PRZYRODNICZYCH	74
TABELA 42. POMNIK PRZYRODY ZLOKALIZOWANY NA TERENIE GMINY BUCZKOWICE WG CRFOP	76
TABELA 43. WYBRANE EFEKTY REALIZACJI DOTYCHCZASOWEGO POŚ	81
TABELA 44. WSKAŹNIKI MONITOROWANIA REALIZACJI DZIAŁAŃ W ZAKRESIE NADZWYCZAJNYCH ZAGROZEŃ ŚRODOWISKOWYCH	81
TABELA 45. CELE, KIERUNKI INTERWENCJI I ZADANIA Z ZAKRESU LIKWIDACJI ŹRÓDEŁ ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA	88
TABELA 46. HARMONOGRAM ZADAŃ WŁASNYCH W ZAKRESIE LIKWIDACJI ŹRÓDEŁ ZANIECZYSZCZEŃ.....	90
TABELA 47. HARMONOGRAM ZADAŃ MONITOROWANYCH W ZAKRESIE LIKWIDACJI ŹRÓDEŁ ZANIECZYSZCZEŃ.....	91
TABELA 48. CELE, KIERUNKI INTERWENCJI I ZADANIA Z ZAKRESU OCHRONY PRZED HAŁASEM	91
TABELA 49. HARMONOGRAM ZADAŃ WŁASNYCH W ZAKRESIE OCHRONY PRZED HAŁASEM	92
TABELA 50. HARMONOGRAM ZADAŃ MONITOROWANYCH W ZAKRESIE OCHRONY PRZED HAŁASEM.....	93
TABELA 51. CELE, KIERUNKI INTERWENCJI I ZADANIA Z ZAKRESU OCHRONY PRZED PROMIENIOWANIEM ELEKTROMAGNETYCZNYM	94
TABELA 52. HARMONOGRAM ZADAŃ WŁASNYCH W ZAKRESIE OCHRONY PRZED PROMIENIOWANIEM ELEKTROMAGNETYCZNYM.	94
TABELA 53. HARMONOGRAM ZADAŃ MONITOROWANYCH W ZAKRESIE OCHRONY PRZED PROMIENIOWANIEM ELEKTROMAGNETYCZNYM.....	95

TABELA 54. CELE, KIERUNKI INTERWENCJI I ZADANIA W ZAKRESIE ZRÓWNOWAŻONEGO GOSPODAROWANIA WODAMI	96
TABELA 55. HARMONOGRAM ZADAŃ WŁASNYCH W ZAKRESIE ZRÓWNOWAŻONEGO GOSPODAROWANIA WODAMI.....	98
TABELA 56. HARMONOGRAM ZADAŃ MONITOROWANYCH W ZAKRESIE ZRÓWNOWAŻONEGO GOSPODAROWANIA WODAMI	99
TABELA 57. CELE, KIERUNKI INTERWENCJI I ZADANIA W ZAKRESIE GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ	100
TABELA 58. HARMONOGRAM ZADAŃ WŁASNYCH W ZAKRESIE GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ	102
TABELA 59. HARMONOGRAM ZADAŃ MONITOROWANYCH W ZAKRESIE GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ.....	103
TABELA 60. CELE, KIERUNKI INTERWENCJI I ZADANIA W ZAKRESIE ZARZĄDZANIA ZASOBAMI GEOLOGICZNYMI.....	104
TABELA 61. HARMONOGRAM ZADAŃ WŁASNYCH W ZAKRESIE ZARZĄDZANIA ZASOBAMI GEOLOGICZNYMI	104
TABELA 62. HARMONOGRAM ZADAŃ MONITOROWANYCH W ZAKRESIE ZARZĄDZANIA ZASOBAMI GEOLOGICZNYMI.....	105
TABELA 63. CELE, KIERUNKI INTERWENCJI I ZADANIA W ZAKRESIE OCHRONY GLEB I TERENÓW ROLNICZYCH.....	106
TABELA 64. HARMONOGRAM ZADAŃ MONITOROWANYCH W ZAKRESIE OCHRONY GLEB I TERENÓW ROLNICZYCH	107
TABELA 65. CELE, KIERUNKI INTERWENCJI I ZADANIA W ZAKRESIE GOSPODARKI ODPADAMI W KIERUNKU GOSPODARKI O OBIEGU ZAMKNIĘTYM	108
TABELA 66. HARMONOGRAM ZADAŃ WŁASNYCH W ZAKRESIE GOSPODARKI ODPADAMI W KIERUNKU GOSPODARKI O OBIEGU ZAMKNIĘTYM	109
TABELA 67. HARMONOGRAM ZADAŃ MONITOROWANYCH W ZAKRESIE GOSPODARKI ODPADAMI W KIERUNKU GOSPODARKI O OBIEGU ZAMKNIĘTYM	109
TABELA 68. CELE, KIERUNKI INTERWENCJI W ZAKRESIE ZARZĄDZANIE ZASOBAMI DZIEDZICTWA PRZYRODNICZEGO I WSPIERANIA WIELOFUNKCYJNEJ I TRWALE ZRÓWNOWAŻONEJ GOSPODARKI LEŚNEJ	110
TABELA 69. HARMONOGRAM ZADAŃ WŁASNYCH W ZAKRESIE ZARZĄDZANIE ZASOBAMI DZIEDZICTWA PRZYRODNICZEGO I WSPIERANIA WIELOFUNKCYJNEJ I TRWALE ZRÓWNOWAŻONEJ GOSPODARKI LEŚNEJ	111
TABELA 70. HARMONOGRAM ZADAŃ MONITOROWANYCH W ZAKRESIE ZARZĄDZANIE ZASOBAMI DZIEDZICTWA PRZYRODNICZEGO I WSPIERANIA WIELOFUNKCYJNEJ I TRWALE ZRÓWNOWAŻONEJ GOSPODARKI LEŚNEJ	112
TABELA 71. CELE, KIERUNKI INTERWENCJI I ZADANIA Z ZAKRESU PRZECIWDZIAŁANIA ZAGROŻENIOM ŚRODOWISKA	113
TABELA 72. HARMONOGRAM ZADAŃ WŁASNYCH W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA ZAGROŻENIOM ŚRODOWISKA	113
TABELA 73. HARMONOGRAM ZADAŃ MONITOROWANYCH W ZAKRESIE Z PRZECIWDZIAŁANIA ZAGROŻENIOM ŚRODOWISKA	114
TABELA 74. DZIAŁANIA W RAMACH ZARZĄDZANIA ŚRODOWISKIEM	115

WYKAZ SKRÓTÓW:

AKPOŚK	-	Aktualizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych
ARiMR		Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa
BAT	-	najlepsza dostępna technika
ChZT	-	chemiczne zapotrzebowanie na tlen
DK	-	droga krajowa
DW	-	droga wojewódzka
GDDKiA	-	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad
GIOŚ	-	Główny Inspektorat Ochrony Środowiska
GPR	-	Generalny Pomiar Ruchu
GPZ	-	Główny punkt zasilania
GUS	-	Główny Urząd Statystyczny
GZWP	-	Główne Zbiorniki Wód Podziemnych
ITPOK	-	Instalacja Termicznego Przetwarzania Odpadów
IUNG	-	Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa
KPGO	-	Krajowy Plan Gospodarki Odpadami
KPOŚK	-	Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych
LKP	-	Leśny kompleks promocyjny
LZWP	-	Lokalny zbiornik wód podziemnych
MZP	-	mapa zagrożeń powodziowych,
MRP	-	mapa ryzyka powodzi
MPZP	-	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego
NFOŚiGW	-	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
ODR	-	Ośrodek Doradztwa Rolniczego
OOŚ	-	ocena oddziaływania na środowisko
OSCHR	-	Okręgowa Stacja Chemiczno-Rolnicza
ORSIP	-	Otwarty Regionalny System Informacji Przestrzennej
OSO	-	obszary specjalnej ochrony ptaków
OZE	-	Odnawialne Źródła Energii
PGN	-	Plan Gospodarki Niskoemisyjnej
PGW WP	-	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie
PIG	-	Państwowy Instytut Geologiczny
PIOŚ	-	Państwowa Inspekcja Ochrony Środowiska
PIORiN	-	Powiatowy Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa
PIS	-	Państwowa Inspekcja Sanitarna
POH	-	Program Ochrony przed Hałasem
POiŚ	-	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko
PONE	-	Program Ograniczania Niskiej Emisji
POP	-	Program Ochrony Powietrza
PTTK	-	Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze
PWiK	-	Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji
PZK	-	Plan Zarządzania Kryzysowego
PZRP	-	Plan zarządzania ryzykiem powodziowym
PZDR	-	Powiatowy Zespół Doradztwa Rolniczego
RDLP	-	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych
RDOŚ	-	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
RDW	-	Ramowa Dyrektywa Wodna
RLM	-	Równoważna Liczba Mieszkańców

RPO	-	Regionalny Program Operacyjny
RZGW	-	Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej
RZSW	-	Rejonowy Związek Spółek Wodnych w Bielsku-Białej
SEKAP	-	System Elektronicznej Komunikacji Administracji Publicznej
SIWZ	-	Specyfikacja Istotnych Warunków Zamówienia
SODR	-	Śląski Ośrodek Doradztwa Rolniczego
SOO	-	specjalne obszary ochrony siedlisk
SPA 2020	-	Strategiczny Plan Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030
WFOŚiGW	-	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
WIOŚ	-	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska
WIORIN	-	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa
WODR	-	Wojewódzki Ośrodek Doradztwa Rolniczego
WORP	-	wstępna ocena ryzyka powodziowego
WSO	-	Wojewódzki System Odpadowy
WSSE	-	Wojewódzka Stacja Sanitarno – Epidemiologiczna
WWA	-	wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne
ZDR	-	zakłady o dużym ryzyku wystąpienia awarii
ZPK	-	Zespół Parków Krajobrazowych
ZZR	-	zakłady o zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii
9WWA	-	dziewięć podstawowych aromatycznych węglowodorów wielopierścieniowych

1. Wstęp

1.1. Cel i podstawa opracowania

Podstawą prawną opracowania dokumentacji pt.: „**Program ochrony środowiska dla Gminy Buczkowice na lata 2023-2027**” (dalej: jako Program), jest ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 2556 z późn. zm.), która mówi, iż „w celu realizacji polityki ochrony środowiska organ wykonawczy sporządza program ochrony środowiska, uwzględniając cele zawarte w strategiach, programach i dokumentach programowych”.

Niniejszy Program ochrony środowiska jest zbieżny z założeniami najważniejszych dokumentów strategicznych i programowych obejmujących terytorialnie obszar Gminy Buczkowice.

Zapisy ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1094 z późn. zm.) stanowią, iż po uzgodnieniu braku potrzeby przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska istnieje możliwość odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny.

W realizacji Programu ochrony środowiska istotne jest uspołecznienie całego procesu tworzenia, a następnie jego realizacji i wdrażania. W związku z tym w trakcie procedur opracowania **Programu** Gmina Buczkowice zapewni możliwość udziału społeczeństwa na zasadach i w trybie określonych w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Po pozytywnym zaopiniowaniu niniejszego dokumentu przez Zarząd Powiatu Bielskiego **Program** zostanie przyjęty uchwałą Rady Gminy Buczkowice do realizacji.

Z wykonania **Programu** Wójt Gminy Buczkowice powinien co dwa lata sporządzać raporty i przedstawiać je Radzie Gminy oraz przekazać do wiadomości do organu wykonawczego Powiatu Bielskiego.

Realizacja **Programu** powinna doprowadzić do poprawy stanu środowiska naturalnego oraz zapewnić skuteczne mechanizmy chroniące środowisko przed degradacją, a także stworzyć warunki dla wdrożenia wymagań prawa.

1.2. Metodologia opracowania i zawartość dokumentu

Program został opracowany zgodnie z zapisami ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska jako narzędzie prowadzenia polityki ochrony środowiska w gminie, czyli stworzenia warunków do działań związanych z ochroną środowiska i zrównoważonym rozwojem.

Jednocześnie niniejszy dokument został opracowany zgodnie z Wytycznymi do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska opracowanymi przez Ministerstwo Środowiska we wrześniu 2015 roku oraz zaktualizowanymi w 2017 i 2020 roku w oparciu o aktualne dokumenty strategiczne.

Przytoczone wytyczne wymagają podziału harmonogramów realizacji zadań na zadania własne Gminy Buczkowice oraz zadania monitorowane.

Etapy opracowania niniejszego dokumentu to:

- zebranie szczegółowych danych z Urzędu Gminy Buczkowice, Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego oraz jednostek realizujących zadania środowiskowe na terenie Gminy w tym między innymi Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad, Zespołu Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego, Nadleśnictwa Bielsko, Wód Polskich, a także większych podmiotów gospodarczych,
- ocena realizacji dotychczasowego **Programu ochrony środowiska**,
- ocena aktualnego stanu wszystkich komponentów środowiskowych na obszarze Gminy, jako punkt odniesienia dla niniejszego dokumentu przyjęto stan środowiska oraz stan infrastruktury ochrony środowiska na dzień 31.12.2022 r., a tam, gdzie nie było możliwości uzyskania danych wykorzystano stan na dzień 31.12.2021 r.,
- analizy dotychczasowych dokumentów i opracowań planistycznych,
- wyznaczenie celów i sformułowanie kierunków działań pozwalających na realizację celów dokumentów wyższych szczebli, cele i kierunki działań wyspecyfikowano zgodnie z aktualnymi dokumentami wyższych szczebli, danymi WPF oraz innymi dokumentami planistycznymi udostępnionymi przez Urząd Gminy Buczkowice oraz instytucje, od których pozyskano niezbędne dane i informacje,
- określenie realizacji **Programu** w zakresie rozwiązań prawnoinstytucjonalnych, a także możliwości ich finansowania,
- określenie zasad monitoringu, który pozwoli na badanie postępów w realizacji **Programu** co 2 lata, w trakcie opracowywania raportów z realizacji POŚ.

Nawiązując do struktury określonej w „Polityce ekologicznej Państwa 2030” niniejszy dokument zawiera kierunki interwencji nazwane zgodnie z Polityką. Niemniej jednak odnosząc się do poprzedniego Programu niezbędne było

w niektórych miejscach zastosowanie nazewnictwa z poprzedniego Programu ochrony środowiska dla Gminy Buczkowice ze względu na konieczność porównania stanu środowiska. Dlatego poniżej wskazano podwójne nazewnictwo kierunków interwencji.

Tabela 1. Relacja kierunków interwencji określonych w POŚ dla woj. śląskiego oraz w Polityce ekologicznej państwa 2030

Kierunki interwencji - zgodnie z Polityką Ekologiczną Państwa 2030	Kierunki interwencji - zgodnie z Programem Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego do roku 2019 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024
Likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania	Ochrona klimatu i jakości powietrza
Zrównoważone gospodarowanie wodami w tym zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki oraz osiągnięcie dobrego stanu wód	Gospodarowanie wodami Gospodarka wodno-ściekowa
Ochrona powierzchni ziemi, w tym gleb	Gleby i tereny rolnicze
Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska oraz zapewnienie bezpieczeństwa biologicznego jądowego i ochrony radiologicznej	Przeciwdziałanie poważnym awariom
Zarządzenie zasobami dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, w tym ochrona i poprawa stanu różnorodności biologicznej i krajobrazu	Zarządzenie zasobami dziedzictwa przyrodniczego oraz wspieranie wielofunkcyjnej i trwale zrównoważonej gospodarki leśnej
Wspieranie wielofunkcyjnej i trwale zrównoważonej gospodarki leśnej	
Gospodarka odpadami w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym	Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów
Zarządzanie zasobami geologicznymi	Zasoby geologiczne, tereny przemysłowe i zdegradowane
Edukacja ekologiczna Usprawnienie systemu kontroli i zarządzania ochroną środowiska Adaptacja do zmian klimatu	Zagadnienia horyzontalne (ujęto adaptacje do zmian klimatu, edukację oraz monitoring i kontrole)
Brak w Polityce Ekologicznej Państwa 2030	Pola elektromagnetyczne Hałas

Źródło: Program Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego do roku 2019 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024, Polityka ekologiczna państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej

W związku z tym uznaje się, że kierunki interwencji w Programie odpowiadają i są spójne z kierunkami Polityki ekologicznej państwa 2030.

2. Uwarunkowania prawne, spójność z dokumentami strategicznymi i programowymi

Podstawowymi aktami prawnymi, które miały wpływ na treść **Programu** były następujące ustawy:

- ustawa Prawo ochrony środowiska,
- ustawa o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko,
- ustawa o ochronie przyrody,
- ustawa o ochronie gruntów rolnych i leśnych,
- ustawa o lasach,
- ustawa Prawo wodne,
- ustawa Prawo geologiczne i górnicze,
- ustawa o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków,
- ustawa o odpadach,
- ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym,
- ustawa o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie,
- ustawa o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.

Istotnym elementem prognozowania strategicznego jest zapewnienie spójności celów rozwoju wyznaczonych w strategicznych dokumentach programowych opracowanych na poziomie powiatowym, wojewódzkim, krajowym i UE.

Poniżej przedstawiono powiązanie **Programu** z dokumentami strategicznymi szczebla krajowego i regionalnego. Podczas tworzenia **Programu** brano pod uwagę założenia, cele, kierunki działań i interwencji zapisane w aktualnie obowiązujących dokumentach nadrzędnych. Program ochrony środowiska w swoich założeniach uwzględnia najbardziej istotne kierunki rozwoju. Cele, obszary problemowe oraz kierunki rozwoju analizowanych dokumentów prezentuje poniższa tabela.

Tabela 2. Zestawienie dokumentów strategicznych i przedstawienie spójności z celami zapisanymi w „Programie ochrony środowiska dla Gminy Buczkowice na lata 2023-2027”

Nazwa dokumentu	Cele wskazane w dokumencie strategicznym	Kierunki interwencji dokumentu strategicznego wpisujące się w cele Programu
NADRZĘDNE DOKUMENTY STRATEGICZNE		
Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju Polska 2030 Trzecia Fala Nowoczesności	<p>Cel 7 - Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska</p> <p>Cel 8 - Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych</p> <p>Cel 9 - Zwiększenie dostępności terytorialnej Polski poprzez utworzenie zrównoważonego, spójnego i przyjaznego użytkownikom systemu transportowego</p>	<p>7.1: Modernizacja infrastruktury i bezpieczeństwo energetyczne</p> <p>7.2: Modernizacja sieci elektroenergetycznych,</p> <p>7.4: Realizacja programu inteligentnych sieci w energetyce</p> <p>7.7: Stworzenie zachęt przyspieszających rozwój zielonej gospodarki</p> <p>7.8: Zwiększenie poziomu ochrony środowiska,</p> <p>8.1: Rewitalizacja obszarów problemowych</p> <p>9.1: Sprawna modernizacja, rozbudowa i budowa zintegrowanego systemu transportowego</p>
Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)	<p>Cel szczegółowy I – Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silnie o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną</p> <p>Cel szczegółowy II – Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Stymulowanie popytu na innowacje przez sektor publiczny • Wsparcie dla podwyższania atrakcyjności inwestycyjnej Śląska oraz promocji zmian strukturalnych • Aktywne gospodarstwo i przyjazne mieszkańcom samorządy • Rozwój obszarów miejskich
Polityka ekologiczna państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej	<p>Cel szczegółowy: Środowisko i zdrowie. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego (I)</p> <p>Cel szczegółowy: Środowisko i gospodarka. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska (II)</p>	<p>Zrównoważone gospodarowanie wodami, w tym zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki oraz osiągnięcie dobrego stanu wód (I.1)</p> <p>Likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania (I.2)</p>

	<p>Cel szczegółowy: Środowisko i klimat. Łagodzenie zmian klimatu i adaptacja do nich oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych (III)</p> <p>Cel szczegółowy: Środowisko i edukacja. Rozwijanie kompetencji (wiedzy, umiejętności i postaw) ekologicznych społeczeństwa (IV)</p> <p>Cel szczegółowy: Środowisko i administracja. Poprawa efektywności funkcjonowania instrumentów ochrony środowiska (V)</p>	<p>Ochrona powierzchni ziemi, w tym gleb (I.3)</p> <p>Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska oraz zapewnienie bezpieczeństwa biologicznego, jądrowego i ochrony radiologicznej (I.4)</p> <p>Zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, w tym ochrona i poprawa stanu różnorodności biologicznej i krajobrazu (II.1)</p> <p>Wspieranie wielofunkcyjnej i trwale zrównoważonej gospodarki leśnej (II.2)</p> <p>Gospodarka odpadami w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym (II.3)</p> <p>Zarządzanie zasobami geologicznymi poprzez opracowanie i wdrożenie polityki surowcowej państwa (II.4)</p> <p>Wspieranie wdrażania ekoinnowacji oraz upowszechnianie najlepszych dostępnych technik BAT (II.5)</p> <p>Przeciwdziałanie zmianom klimatu (III.1)</p> <p>Adaptacja do zmian klimatu i zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych (III.2)</p> <p>Edukacja ekologiczna, w tym kształtowanie wzorców zrównoważonej konsumpcji (IV.1)</p> <p>Usprawnienie systemu kontroli i zarządzania ochroną środowiska oraz doskonalenie systemu finansowania (V.1)</p>
Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku		<p>Kierunek interwencji 3: zmiany w indywidualnej i zbiorowej mobilności</p> <p>Kierunek interwencji 5: ograniczanie negatywnego wpływu transportu na środowisko</p>
Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030	Cel szczegółowy II. Poprawa jakości życia, infrastruktury i stanu środowiska	<p>Kierunek interwencji: II.4. Zrównoważone gospodarowanie i ochrona zasobów środowiska</p> <p>Kierunek interwencji: II.5. Adaptacja do zmian klimatu i przeciwdziałanie tym zmianom</p>
Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030	<p>Cel 1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym</p> <p>Cel 2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych</p>	<p>Kierunek interwencji 1.3. Przyspieszenie transformacji profilu gospodarczego Śląska</p> <p>Kierunek interwencji 1.4. Przeciwdziałanie kryzysom na obszarach zdegradowanych</p> <p>Kierunek interwencji 1.5. Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów</p> <p>Kierunek interwencji 2.3. Innowacyjny rozwój regionu i doskonalenie podejścia opartego na Regionalnych Inteligentnych Specjalizacjach</p>
DOKUMENTY SEKTOROWE		
Krajowy Program Ochrony Powietrza do roku 2020 (z perspektywą do roku 2030)	<p>Cel 1 - osiągnięcie w możliwie krótkim czasie poziomów dopuszczalnych i docelowych niektórych substancji, określonych w dyrektywie 2008/50/WE i 2004/107/WE, oraz utrzymanie ich na tych obszarach, na których są dotrzymane, a w przypadku pyłu PM_{2,5} także pułapu stężenia ekspozycji oraz Krajowego Celu Redukcji Narażenia,</p> <p>Cel 2 - osiągnięcie w perspektywie do roku 2030 stężeń niektórych substancji w powietrzu na poziomach wskazanych przez WHO (Światową Organizację Zdrowia) oraz nowych wymagań wynikających z regulacji prawnych projektowanych przepisami prawa unijnego</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Podniesienie rangi zagadnienia poprawy jakości powietrza poprzez skonsolidowanie działań na szczeblu krajowym oraz powołanie partnerstwa na rzecz poprawy jakości powietrza 2. Stworzenie ram prawnych sprzyjających realizacji efektywnych działań mających na celu poprawę jakości powietrza 3. Włączenie społeczeństwa w działania na rzecz poprawy jakości powietrza poprzez zwiększenie świadomości społecznej oraz tworzenie trwałych platform dialogu z organizacjami społecznymi 4. Rozwój i rozpowszechnienie technologii sprzyjających poprawie jakości powietrza 5. Rozwój mechanizmów kontrolowania źródeł niskiej emisji sprzyjających poprawie jakości powietrza 6. Upowszechnienie mechanizmów finansowych sprzyjających poprawie jakości powietrza

<p>Aktualizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych</p>	<p>Celem Programu jest ograniczenie zrzutów niedostatecznie oczyszczanych ścieków, a co za tym idzie – ochrona środowiska wodnego przed ich niekorzystnymi skutkami</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Budowa sieci kanalizacyjnej 2. Inwestycje związane z oczyszczalniami ścieków 3. Dostosowanie oczyszczalni do wymogów art. 5.2. Dyrektywy Rady 91/271/EWG z dnia 21 maja 1991 r. dotyczącej oczyszczania ścieków komunalnych
<p>Strategiczny Plan Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030 (SPA2020)</p>	<p>Cel 1. - Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dobrego stanu środowiska</p> <p>Cel 2. - Skuteczna adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich</p> <p>Cel 3. - Rozwój transportu w warunkach zmian klimatu</p> <p>Cel 4. - Zapewnienie zrównoważonego rozwoju regionalnego i lokalnego z uwzględnieniem zmian klimatu</p> <p>Cel 5. - Stymulowanie innowacji sprzyjających adaptacji do zmian klimatu</p> <p>Cel 6. - Kształtowanie postaw społecznych sprzyjających adaptacji do zmian klimatu</p>	<p>Kierunek działań 1.1- dostosowanie sektora gospodarki wodnej do zmian klimatu</p> <p>Kierunek działań 1.3 – dostosowanie sektora energetycznego do zmian klimatu</p> <p>Kierunek działań 1.4 – ochrona różnorodności biologicznej i gospodarka leśna w kontekście zmian klimatu</p> <p>Kierunek działań 2.1 - stworzenie lokalnych systemów monitorowania i ostrzegania przed zagrożeniami</p> <p>Kierunek działań 2.2 – organizacyjne i techniczne dostosowanie działalności rolniczej i rybackiej do zmian klimatu</p> <p>Kierunek działań 3.2 – zarządzanie szlakami komunikacyjnymi w warunkach zmian klimatu,</p> <p>Kierunek działań 6.1 – zwiększenie świadomości odnośnie do ryzyk związanych ze zjawiskami ekstremalnymi i metodami ograniczania ich wpływu</p> <p>Kierunek działań 6.2 - ochrona grup szczególnie narażonych przed skutkami niekorzystnych zjawisk klimatycznych</p>
<p>DOKUMENTY O CHARAKTERZE PROGRAMOWYM</p>		
<p>program ochrony powietrza dla województwa śląskiego</p>	<p>Nadrzędnym celem Programu ochrony powietrza jest opracowanie działań naprawczych, których realizacja doprowadzi do poprawy jakości powietrza, co w konsekwencji spowoduje ograniczenie niekorzystnego wpływu zanieczyszczeń powietrza na zdrowie i życie mieszkańców województwa śląskiego</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Redukcja emisji zanieczyszczeń ze źródeł małej mocy do 1 MW - działanie wskazane w harmonogramie • Zaplanowanie mechanizmów wsparcia nastawionych na łagodzenie ekonomicznych skutków przeprowadzonej wymiany kotłów (np. zwiększenia kosztów paliwa lepszej jakości) • Wprowadzenie w województwie śląskim systemu wsparcia doradczego na poziomie gminnym • Zwiększenie skuteczności przyjętych kanałów informacyjnych i komunikacyjnych • Ograniczenie wpływu emisji zanieczyszczeń z transportu drogowego • Kształtowanie polityki przestrzennej w sposób sprzyjający poprawie stanu jakości powietrza • Prowadzenie edukacji ekologicznej - działanie wskazane w harmonogramie • Prowadzenie działań kontrolnych - działanie wskazane w harmonogramie • Realizacja uchwały nr V/36/1/2017 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 7 kwietnia 2017 r. w sprawie wprowadzania na obszarze województwa śląskiego ograniczeń w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw
<p>Strategię Rozwoju Województwa Śląskiego "Śląskie 2030+"</p>	<p>Cel strategiczny A Województwo śląskie regionem odpowiedzialnej transformacji gospodarczej</p> <p>Cel strategiczny B Województwo śląskie regionem przyjaznym dla mieszkańca</p> <p>Cel strategiczny C Województwo śląskie regionem wysokiej jakości środowiska i przestrzeni</p>	<p>A.1. Konkurencyjna gospodarka</p> <p>A.2. Innowacyjna gospodarka</p> <p>A.3. Silna lokalna przedsiębiorczość</p> <p>B.1. Wysoka jakość usług społecznych, w tym zdrowotnych</p> <p>B.2. Aktywny mieszkaniec</p> <p>B.3. Atrakcyjny i efektywny system edukacji i nauki</p> <p>C.1. Wysoka jakość środowiska</p>

	<p>Cel strategiczny D Województwo śląskie regionem sprawnie zarządzanym</p>	<p>C.2. Efektywna infrastruktura C.3. Atrakcyjne warunki zamieszkania, kompleksowa rewitalizacja, zapobieganie i dostosowanie do zmian klimatu D.1. Zrównoważony rozwój terytorialny D.2. Aktywna współpraca z otoczeniem i kreowanie silnej marki regionu D.3. Nowoczesna administracja publiczna</p>
<p>Program Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego do roku 2019 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024</p>	<p>Cel Powietrze atmosferyczne Cel Zasoby wodne Cel Gospodarka odpadami Cel Ochrona przyrody Cel Zasoby surowców naturalnych Cel Tereny przemysłowe Cel Hałas Cel Elektromagnetyczne promieniowanie niejonizujące Cel Przeciwdziałanie poważnym awariom przemysłowym Cel Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych oraz minimalizacja ich skutków</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Znacząca poprawa jakości powietrza na obszarze województwa śląskiego związana z realizacją kierunków działań naprawczych • Realizacja racjonalnej gospodarki energetycznej łączącej efektywność energetyczną z nowoczesnymi technologiami • System zrównoważonego gospodarowania wodami powierzchniowymi i podziemnymi, umożliwiający zaspokojenie uzasadnionych potrzeb wodnych regionu przy osiągnięciu i utrzymaniu co najmniej dobrego stanu wód • Zbudowanie systemu zgodnego z hierarchią postępowania z odpadami, w której priorytetem jest zapobieganie powstawaniu odpadów, a następnie przygotowanie do ponownego użycia, recykling i inne metody odzysku oraz wdrożenie modelu gospodarowania odpadami komunalnymi opartego na ich selektywnym zbieraniu i termicznym przekształcaniu pozostałych odpadów palnych z odzyskiem energii • Zachowanie, odtworzenie i zrównoważone użytkowanie bioróżnorodności i georóżnorodności oraz ochrona krajobrazu • Zrównoważona gospodarka zasobami surowców naturalnych • Racjonalna gospodarka zasobami glebowymi • Przekształcenie terenów przemysłowych i zdegradowanych województwa śląskiego zgodnie z wymaganiami ekologicznymi oraz uwarunkowaniami społeczno-ekonomicznymi • Poprawa i utrzymanie dobrego stanu akustycznego środowiska • Utrzymanie wartości natężenia promieniowania elektromagnetycznego na dotychczasowych, niskich poziomach • Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych oraz minimalizacja ich skutków

Źródło: „Wytoczne do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska”, Ministerstwa Środowiska, wrzesień 2015 wraz z ich aktualizacją 2017 i 2020, oraz opracowanie własne na podstawie aktualnych dokumentów wyższych szczebli

3. Ogólna charakterystyka Gminy Buczkowice

Gmina Buczkowice znajduje się w południowej części województwa śląskiego, na zachodnim pograniczu Beskidu Śląskiego oraz wschodnim pograniczu Kotliny Żywieckiej, powierzchnia Gminy wynosi 19,33 km². Gmina graniczy:

- od północy z gminą Wilkowice (powiat bielski),
- od wschodu z gminą Łodygowice (powiat żywiecki),
- od południa z gminą Lipowa (powiat żywiecki),
- od zachodu z Miastem Szczyrk (powiat bielski).

Rysunek 1. Lokalizacja Gminy Buczkowice na tle sąsiadujących gmin

Źródło: opracowanie własne

Gminę Buczkowice tworzą cztery sołectwa:

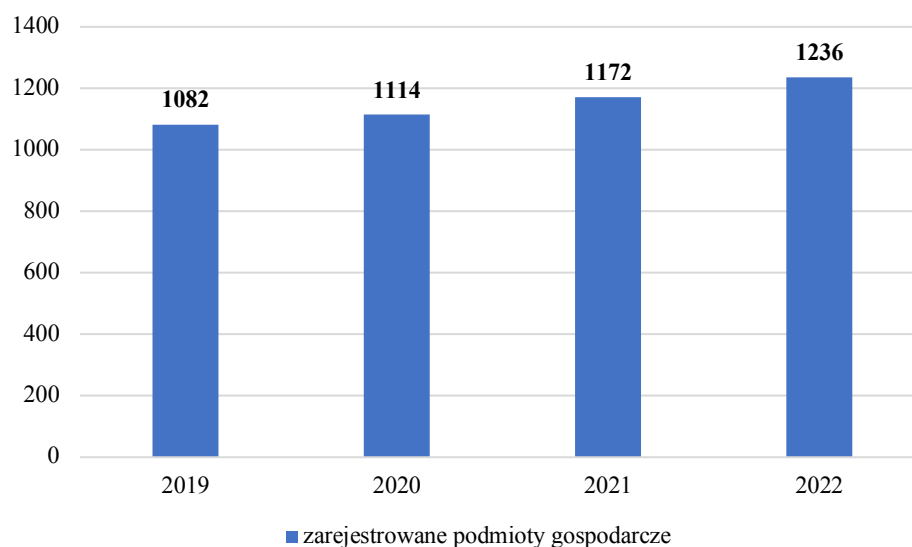
- Buczkowice,
- Godziszka,
- Kalna,
- Rybarzowice.

Sytuacja demograficzna

Według danych na dzień 31 grudnia 2022 r. gminę zamieszkiwało 10 903 osób. W stosunku do roku 2020 nastąpił spadek demograficzny – liczna ludności na koniec tego roku wynosiła bowiem 11 246 osób.

Działalność gospodarcza

Według danych na dzień 31 grudnia 2022 r. na terenie gminy zarejestrowanych było 1236 podmiotów gospodarczych, jest to wzrost o około 5,46% w stosunku do roku 2021.

Rysunek 2. Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych na terenie Gminy Buczkowice w latach 2019-2022
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL, GUS 2022

4. Ocena stanu środowiska

4.1. Ochrona klimatu i jakości powietrza

W tabeli poniżej przedstawiono wybrane efekty realizacji dotychczasowego Programu ochrony środowiska w zakresie ochrony klimatu i jakości powietrza.

Tabela 3. Wybrane efekty realizacji dotychczasowego POŚ

Cel zapisany w „PROGRAMIE OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY BUCZKOWICE NA LATA 2017-2021 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2024“			
Znacząca poprawa jakości powietrza na obszarze Gminy Buczkowice związana z realizacją kierunków działań naprawczych			
Lp.	Zadania	Podjęte działania	Efekt ze wskaźnikiem
1.	Aktualizacja „Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Buczkowice” oraz „Założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Buczkowice”	W latach 2019-2022 nie dokonano aktualizacji Planu Gospodarki Niskoemisyjnej. W 2019 roku natomiast dokonano aktualizacji założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Buczkowice.	aktualizacja założeń planu
2.	Modernizacja i budowa oświetlenia ulicznego Gminy Buczkowice	W 2021 roku dokonano modernizacji i rozbudowy oświetlenia ulicznego o wartości 65,7 tys. zł.	1 działanie modernizacyjna
3.	Poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej (5 obiektów)	W latach 2018-2020 wykonano termomodernizację SP w Rybarzowicach. Zakres robót budowlanych obejmował wymianę stolarki okiennej na stolarkę o lepszej izolacyjności 440 m ² okien. Na ten cel pozyskano 400 000 zł ze środków WFOŚiGW oraz wyłożono ze środków własnych 300 000 zł.	termomodernizacja SP w Rybarzowicach
4.	Ograniczenie niskiej emisji w budynkach mieszkalnych Gminy poprzez wymianę kotłów, wprowadzenie OZE I i II	W latach 2020-2022 wymieniono 207 przestarzałych kotłów. Wymiany finansowane były częściowo z funduszy WFOŚiGW. Wartość dofinansowania dla mieszkańców wynosiła 60% kosztów kwalifikowanych, lecz nie więcej niż 6000 zł.	wymieniono 207 przestarzałych kotłów, które zastąpiono kotłami gazowymi
5.	Monitoring zużycia paliw i nośników energii w budynkach użyteczności publicznej, system zarządzania energią w budynkach użyteczności publicznej	Zużycie nośników energii w obiektach użyteczności publicznej monitorowane jest poprzez analizę faktur. Do bazy KOBIZE Urząd Gminy wpisał za 2022 r. następujące dane: – zużycie gazu w obiektach komunalnych (UG Buczkowice, Dom Ludowy w Rybarzowicach, Dom Nauczyciela w Kalnej, Centrum Edukacji Ekologicznej w Buczkowicach): 29885 m ³ ; – zużycie paliwa w aucie służbowym (olej napędowy): 593 l; – zużycie paliwa w kosiarkach i odśnieźarce (benzyna): 1036,28 W przypadku pozostałych obiektów użyteczności publicznej, dane do KOBIZE wprowadzane są przez ich administratorów.	bieżąca realizacja na podstawie faktur
6.	Organizacja akcji społecznych związanych z ograniczeniem emisji, efektywnością energetyczną oraz wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii	Prowadzenie akcji edukacyjno-informacyjnych, organizowanie konkursów, zamieszczanie informacji dotyczących ograniczania emisji, efektywności energetycznej i OZE na łamach Gazety Gminnej oraz strony internetowej.	kilka/kilkanaście akcji edukacyjnych
7.	Budowa ścieżki rowerowo-pieszkiej z Rybarzowic do Godziszki	W latach 2017-2020 wybudowano 1,3 km ścieżki rowerowej z Rybarzowic do Godziszki. Skorzystano ze środków WFOŚiGW oraz ze środków UE w wysokości 1 800 000 zł. Środki własne wyniosły 200 000 zł.	1,3 km ścieżki rowerowej
8.	Budowa, modernizacja i przebudowa dróg publicznych	<u>Zarząd Dróg Powiatowych w Bielsku Białej</u> W latach 2020-2021 remontowano drogę powiatową 4404S ul. Graniczna w Szczyrku oraz ul. Grunwaldzka w Buczkowicach – przebudowa drogi 1,356 km. Poniesione koszty 2 155 611,87 zł. W 2022 roku rozbudowywano drogę powiatową ul. Bielska w Buczkowicach od ronda DW942 do granicy z Meszną – w ramach zadania rozbudowywano drogę w zakresie budowy chodników, ścieżki rowerowej oraz ścieżki pieszo-rowerowej, przebudowę zjazdów publicznych i indywidualnych, odnowiono nawierzchnię bitumiczną w zakresie warstwy profilowej i ścieralnej. Poniesione koszty: 4 250 700,21 zł. Ponadto remontowano nawierzchnię drogi powiatowej 1401S Buczkowice-Rybarzowice – remont nawierzchni na odcinku 1550 m. Poniesione koszty: 974 137,25 zł.	modernizacja 3 dróg powiatowych i budowa obwodnicy

		<p><u>Zarząd Dróg Wojewódzkich w Katowicach</u></p> <p>W 2019 roku zakończono realizację zadania pn. „Budowa obwodnicy Buczkowice stanowiącej połączenie drogi ekspresowej S69 z drogą wojewódzką 942”. Całkowity koszt zadania wyniósł ok. 63,4 mln zł, zadanie zostało dofinansowane ze środków UE w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020 Oś Priorytetowa VI Transport Działanie 6.1 Drogi Wojewódzkie.</p>	
--	--	--	--

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych o wykonanych działaniach na terenie Gminy Buczkowice

W tabeli poniżej zaprezentowano wskaźniki, które dają obraz postępów w realizacji Programu ochrony środowiska, a także pokazują zmiany stanu środowiska na terenie gminy. Wskaźniki zostały zaczerpnięte z Programu ochrony środowiska dla Gminy Buczkowice z 2017 roku.

Tabela 4. Wskaźniki monitorowania realizacji działań w zakresie ochrony powietrza

Lp.	Wskaźnik	Stan wyjściowy 2017	Stan aktualny 2021/2022
1.	Liczba aktualizacji PGN oraz Założeń	1	1
2.	Roczne zużycie energii przez oświetlenie uliczne (MWh/rok)	401	451,25
3.	Roczne zużycie energii elektrycznej (MWh/rok)	2 652	908 (zużycie w obiektach gminnych)
4.	Roczne zużycie energii cieplnej (MWh/rok)	79 280	b.d.
5.	Ilość budynków objętych monitoringiem	0%	0%
6.	Liczba akcji na rok	5-10	kilka/kilkanaście
7.	Długość dróg rowerowych (km)	5,5	ok.7
8.	Liczba odcinków dróg wybudowanych i przebudowywanych	5 odcinków dróg gminnych i powiatowych	3 drogi powiatowe i 1 obwodnica

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminy Buczkowice, WIOŚ/GIOŚ oraz Głównego Urzędu Statystycznego

4.1.1. Opis stanu obecnego

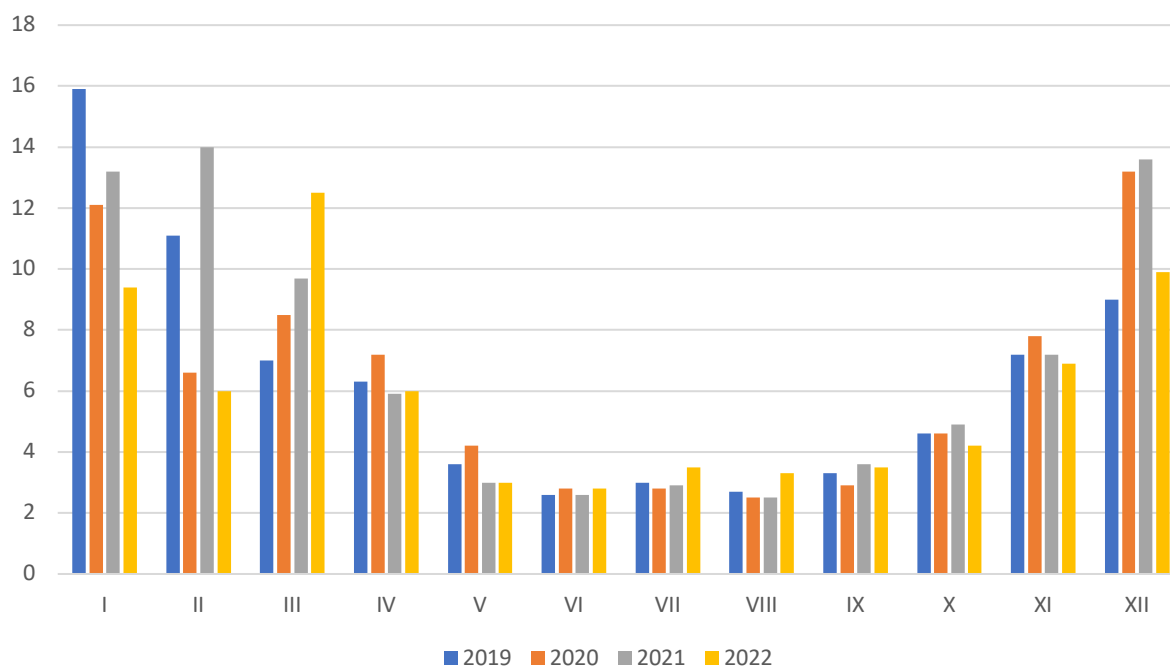
4.1.1.1. Jakość powietrza na obszarze Gminy Buczkowice

Ocenę jakości powietrza na terenie Gminy Buczkowice przeprowadzono w oparciu o dane pochodzące z opracowań Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Katowicach t.j.: Rocznej oceny jakości powietrza w województwie śląskim za rok 2019, 2020 oraz 2021.

Ocena przeprowadzona została w pięciu wyodrębnionych strefach na terenie województwa śląskiego:

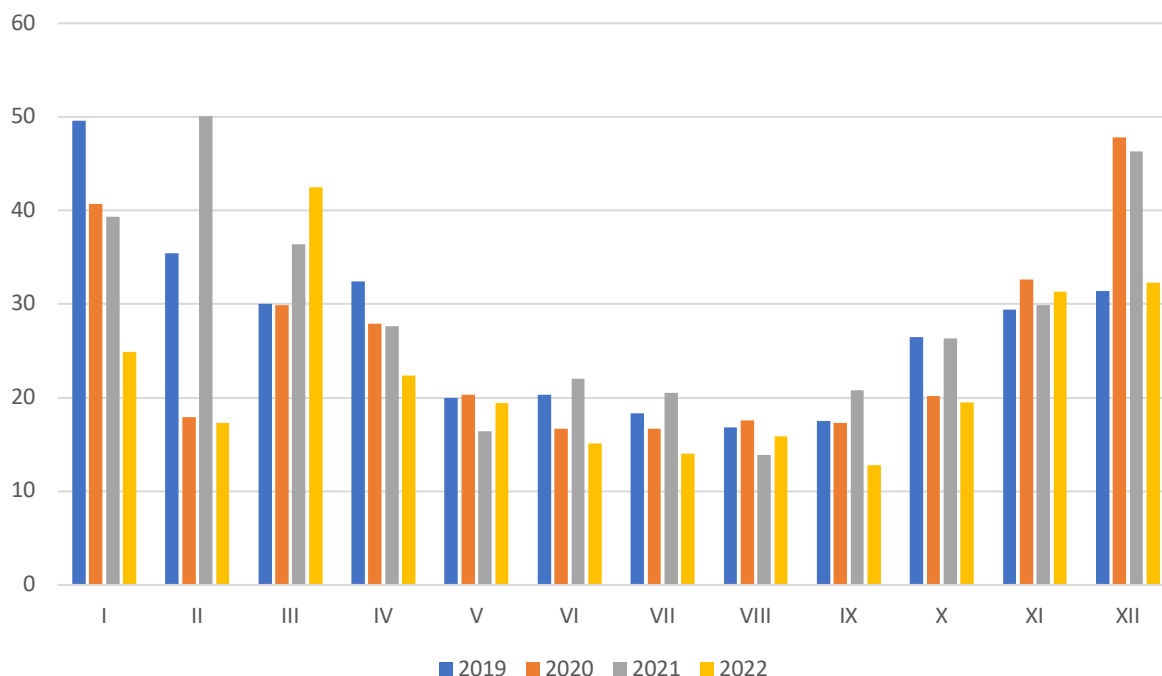
- strefa śląska (Gmina Buczkowice),
- aglomeracja górnośląska,
- aglomeracja rybnicko-jastrzębska,
- miasto Bielsko-Biała,
- miasto Częstochowa.

Na terenie strefy śląskiej oceny prowadzone są w oparciu o stacje pomiarowe znajdujące się m.in. na terenie Bielska-Białej (na terenie Gminy Buczkowice nie znajduje się żadna stacja pomiarowa). Stacja pomiarowa (automatyczno-manualna) zlokalizowana jest przy ulicy Kossak-Szczuckiej 19 (nazwa stacji: SIBielKossak), prowadzone są pomiary emisji stężeń: benzo(a)pirenu w PM10, pyłu zawieszonego PM10, dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, tlenków azotu, tlenku azotu, tlenku węgla, niklu, ołowiu, arsenu i kadmu w PM10, ozonu oraz benzenu. Poniżej przedstawiono analizę wyników pomiarów jakości powietrza na stacji w Bielsku-Białej przy ulicy Kossak-Szczuckiej 19 w latach 2019-2022.

Rysunek 3. Średnie stężenie dwutlenku siarki na stacji w Bielsku-Białej przy ulicy Kossak-Szczuckiej 19 w latach 2019-2022 ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)
 Źródło: Pomiary powietrza – Monitoring Powietrza za lata 2019-2022

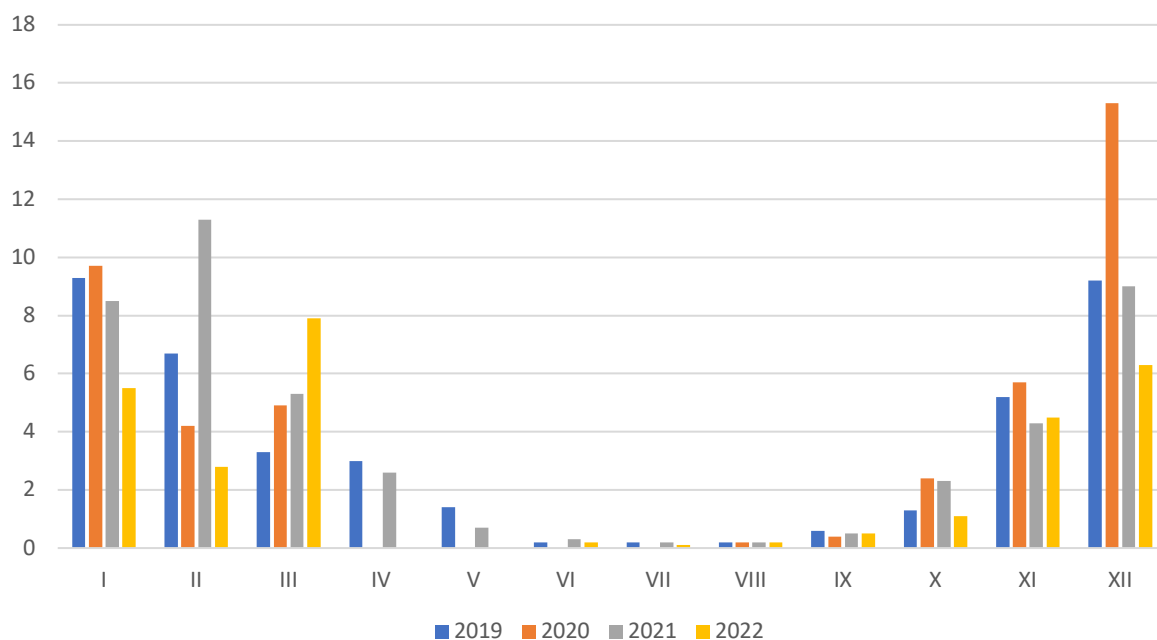
Maksymalne miesięczne stężenia dwutlenku siarki odnotowano w styczniu 2019 r. t.j. $15,9 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Natomiast średnia wartość roczna wyniosła $6,36 \mu\text{g}/\text{m}^3$ w 2019 roku, $6,27 \mu\text{g}/\text{m}^3$ w 2020 roku, $6,93 \mu\text{g}/\text{m}^3$ w 2021 roku oraz $5,92 \mu\text{g}/\text{m}^3$ w 2022 roku. Wartości średnioroczne wskazują na polepszenie się jakości powietrza w 2022 roku ze względu na stężenia dwutlenku siarki w stosunku do roku 2021.

Rysunek 4. Średnie stężenie pyłu PM10 na stacji w Bielsku-Białej przy ulicy Kossak-Szczuckiej 19 w latach 2019-2022 ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)
 Źródło: Pomiary powietrza – Monitoring Powietrza za lata 2019-2022

Maksymalne miesięczne stężenie pyłu PM10 odnotowano w lutym 2021 r. t.j. $50,1 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Natomiast średnia wartość roczna wyniosła $27,30 \mu\text{g}/\text{m}^3$ w 2019 roku, $25,47 \mu\text{g}/\text{m}^3$ w 2020 roku, $29,13 \mu\text{g}/\text{m}^3$ w 2021 roku oraz

22,28 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ w 2022 roku. Wartości średnioroczne wskazują na polepszenie się jakości powietrza w 2022 roku ze względu na stężenie pyłu PM10 w stosunku do roku 2021.

Rysunek 5. Średnie stężenie pyłu benzo(a)pirenu na stacji w Bielsku-Białej przy ulicy Kossak-Szczuckiej 19 w latach 2019-2022 ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)
Źródło: Pomiary powietrza – Monitoring Powietrza za lata 2019-2022

Maksymalne miesięczne stężenie benzo(a)pirenu odnotowano w grudniu 2020 t.j. 15,3 $\mu\text{g}/\text{m}^3$. Natomiast średnia wartość roczna wyniosła 3,38 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ w 2019 roku, 5,35 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ w 2020 roku, 3,77 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ w 2021 roku oraz 2,91 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ w 2022 roku. Wartości średnioroczne wskazują na polepszenie się jakości powietrza w 2022 roku ze względu na stężenie benzo(a)pirenu w stosunku do roku 2021.

W poniższej tabeli przedstawiono zestawienie danych dla zanieczyszczeń, które mierzone są na stacji w Bielsku-Białej przy ulicy Kossak-Szczuckiej 19.

Tabela 5. Zestawienie danych dla poszczególnych zanieczyszczeń ze stacji w Bielsku-Białej przy ulicy Kossak-Szczuckiej 19 w latach 2019-2022

Rok	Nazwa statystyki	Pył zawieszony PM10	Benzo(a)piren	Benzen	Dwutlenek siarki	Ozon
2019	Roczne stężenie [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	27,2	3,5	1,3	6,3	57,5
	Liczba dni w roku z przekroczeniami średniej dobowej	30	-	-	0	13
	Minimum roczne [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	3,2	0,1	0	0,9	2,7
	Maksimum roczne [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	367,2	17,7	25,4	81,3	157,9
2020	Roczne stężenie [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	25,5	5,2	1,4	6,3	52
	Liczba dni w roku z przekroczeniami średniej dobowej	33	-	-	0	2
	Minimum roczne [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	2,3	0,1	0	0,3	1,3
	Maksimum roczne [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	234,6	18,8	21,3	51,7	135,8
2021	Roczne stężenie [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	29,1	3,8	1,3	6,9	53,8
	Liczba dni w roku z przekroczeniami średniej dobowej	41	-	-	0	7
	Minimum roczne [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	2,4	0,1	0,1	0,4	1,9
	Maksimum roczne [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	211,5	15,8	15,7	58,7	152,3
2022	Roczne stężenie [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	22,3	2,6	1,2	5,9	53,8
	Liczba dni w roku z przekroczeniami średniej dobowej	24	-	-	0	18

	Minimum roczne [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	2,4	0,1	0	0,8	0,3
	Maksimum roczne [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	145,7	10,6	14	40,0	164,8

Źródło: Pomiary powietrza – Monitoring Powietrza za lata 2019-2022

Według oceny rocznej jakości powietrza na terenie województwa śląskiego, prowadzonej przez Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Katowicach, na podstawie matematycznego modelu rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń w powietrzu, jakość powietrza w Gminie odbiegała od poziomu odpowiadającego obowiązującym normom. Okresowo występowały przekroczenia poziomów dopuszczalnych lub docelowych takich zanieczyszczeń, jak: pył zawieszony PM10, pył zawieszony PM2,5, benzo(a)piren, ozon.

Zgodnie z „Roczną oceną jakości powietrza w województwie śląskim”, Gmina Buczkowice leży w strefie śląskiej. W poniższej tabeli przedstawiono zestawienie klas poszczególnych zanieczyszczeń występujących na terenie strefy.

Tabela 6. Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej

Nazwa strefy	SO ₂	NO ₂	C ₆ H ₆	CO	O ₃	PM10	Pb	As	Cd	Ni	B(a)P	PM2,5
strefa śląska	A	A	A	A	A ¹	C	A	A	A	A	C	C ¹²

1) dla ozonu – poziom celu długoterminowego, strefy uzyskały klasę D2

2) dla pyłu zawieszonego PM2,5 – poziom dopuszczalny I faza strefa śląska uzyskała klasę C

Źródło: Roczna Ocena Jakości Powietrza w Województwie Śląskim – raport wojewódzki za rok 2021

Sejmik Województwa Śląskiego Uchwałą nr VI/21/12/2020 z dnia 22 czerwca 2020 roku przyjął „Program ochrony powietrza dla województwa śląskiego”. Celem Programu ochrony powietrza jest wskazanie przyczyn wystąpienia przekroczeń poziomów dopuszczalnych dla pyłu zawieszonego PM10 oraz PM2,5, a także poziomów docelowych benzo(a)pirenu, ozonu (tylko strefa śląska) i dwutlenku azotu (tylko w strefie aglomeracja górnośląska), a następnie wskazanie działań naprawczych, które pomogą poprawić jakość powietrza.

Opracowany Program ochrony powietrza składa się z:

- części opisowej, która uwzględni charakterystykę stref objętych Programem, analizę stanu jakości powietrza w zakresie pyłu zawieszonego PM10 i PM2,5, benzo(a)pirenu, ozonu i dwutlenku azotu, działania naprawcze wraz z możliwymi źródłami ich finansowania oraz plan działań krótkoterminowych,
- części wskazującej obowiązki i ograniczenia związane z realizacją Programu oraz PDK, która określa również sposób monitorowania postępu realizacji POP,
- uzasadnienia zakresu zagadnień określonych i ocenionych przez Zarząd Województwa Śląskiego, w którym zawarte są informacje dotyczące uwarunkowań wynikających z planów zagospodarowania przestrzennego, bilans emisji do powietrza zanieczyszczeń objętych Programem, analiza ekonomiczna możliwych do zastosowania działań i prognoza stanu jakości powietrza po zrealizowaniu działań naprawczych,
- załączników, gdzie opisano przebieg konsultacji społecznych i opiniowania projektu dokumentu oraz zamieszczono mapy.

Do analiz, które były niezbędne w Programie ochrony powietrza wykorzystano dane dla roku 2018, który jest rokiem bazowym. Natomiast realizacja zadań zaplanowana jest do roku 2026. Wszystkie planowane zadania zostały przeanalizowane i wybrane tak, by za zaangażowane środki finansowe zapewnić uzyskanie jak największego efektu poprawy jakości powietrza.

Zgodnie z ww. programem całkowita emisja pyłu PM10 i PM 2,5 oraz B(a)P wymagana do zredukowania do roku 2027 na terenie Gminy wynosi:

- pył PM10 – 27,75 Mg/rok,
- pył PM2,5 – 27,51 Mg/rok,
- B(a)P – 0,016 Mg/rok.

Efekt rzeczowy dla realizacji działania naprawczego PL2405_ZSO w okresie do 2027 roku wynosi:

- wymagana powierzchnia, na której wymagana jest zmiana sposobu ogrzewania – 5 410 m²,
- szacunkowe koszty – 1 378 000,00 zł.

Obowiązki Wójta Gminy Buczkowice w ramach realizacji Programu ochrony powietrza:

- przedkładanie Marszałkowi Województwa sprawozdań z realizacji działań ujętych w Programie,

- prowadzenie działań ograniczających emisję z obiektów użyteczności publicznej i mieszkalnych poprzez termomodernizację czy wymianę źródeł ciepła,
- przekazywanie informacji i ostrzeżeń związanych z Planem Działań Krótkoterminowych,
- realizacja działań ujętych w planie działań krótkoterminowych, w zależności od ogłoszonego alarmu,
- prowadzenie edukacji ekologicznej w zakresie ochrony powietrza.

4.1.1.2. Niska emisja na terenie Gminy Buczkowice

Niska emisja to zanieczyszczenia trafiające do powietrza, a pochodzące z komunikacji samochodowej i procesu spalania węgla o niskiej jakości czy śmieci – w domowych piecach, paleniskach, lokalnych kotłowniach. Zasadniczo są to te zanieczyszczenia, które są emitowane przez kominy o niskiej wysokości czy paleniska. Wysokość ma znaczenie, ponieważ to właśnie emisja z niskich kominów rozprzestrzenia się po najbliższej okolicy i najbardziej szkodzi okolicznym mieszkańcom.

Program Ograniczania Niskiej Emisji dla Gminy Buczkowice

W ramach Programu Czyste Powietrze na terenie Gminy Buczkowice w latach 2019-2022 wymieniono 292 przestarzałe kotły (226 kotłów węglowych i 66 kotłów gazowych). W poniższej tabeli przedstawiono źródła finansowania wymiany kotłów.

Tabela 7. Finansowanie wymiany kotłów w latach 2019-2022

Lata	WFOŚiGW pożyczka	WFOŚiGW dotacja	Gmina
2019	354823,67	108000,00	36083,77
2020	423951,27	0,00	0,00
2021	505748,73	0,00	11696,96
2022	246300,00	0,00	2366,48

Źródło danych: opracowanie własne na podstawie danych pozyskanych z Gminy Buczkowice

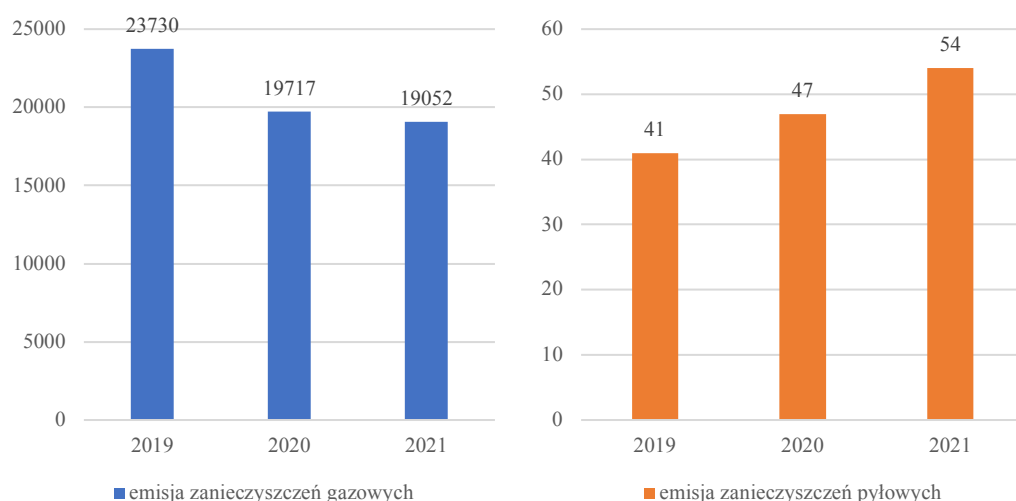
4.1.1.3. Źródła emisji na terenie Gminy Buczkowice

Zanieczyszczenia powietrza pochodzą z czterech podstawowych źródeł:

- emisji przemysłowej – dzięki wprowadzeniu regulacji prawnych (m.in. pozwoleń na wprowadzanie gazów i pyłów do powietrza z instalacji), opłat za korzystanie ze środowiska oraz zmianom procesów technologicznych ten rodzaj zanieczyszczeń nie stanowi obecnie wielkiego problemu,
- emisji z kotłowni lokalnych i palenisk indywidualnych – związanej z nieefektywnym spalaniem paliw, spalaniem odpadów komunalnych oraz eksploatacją kotłów i pieców niskiej klasy – obecnie największe źródło zanieczyszczeń,
- emisji komunikacyjnej – zależnej od natężenia ruchu drogowego, stanu dróg oraz efektywności spalania paliw – modernizacje dróg, budowa obwodnic oraz coraz ostrzejsze normy dla efektywności układów spalania w pojazdach pozwalają na sukcesywne zmniejszanie ilości zanieczyszczeń komunikacyjnych,
- emisji napływowej – zanieczyszczeń pochodzących z sąsiednich obszarów – niezależne od aktywności podejmowanych na terenie Gminy.

Emisja przemysłowa

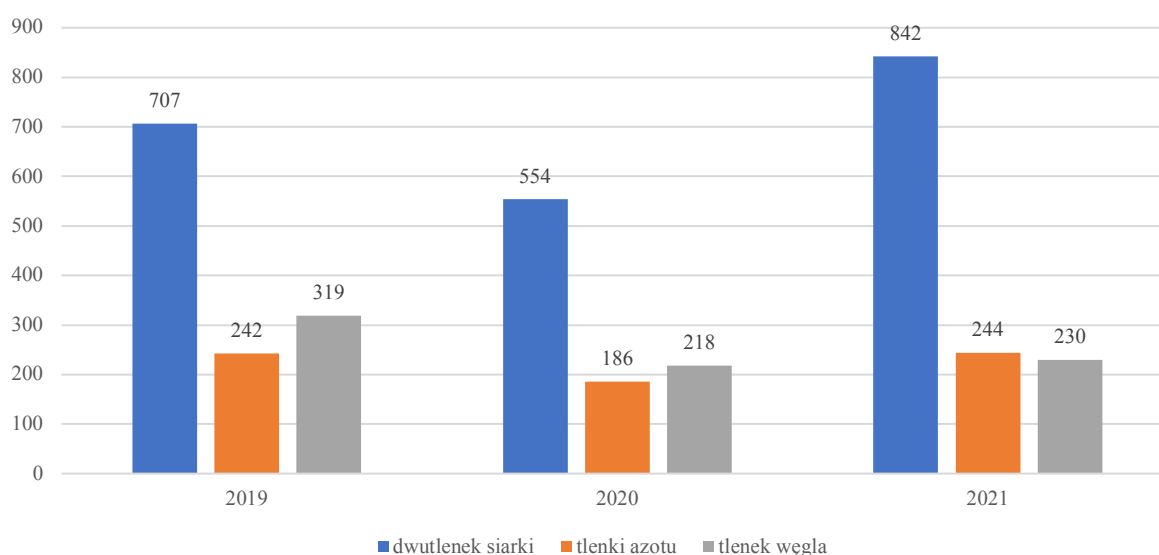
Zgodnie z danymi GUS w latach 2019 – 2021 następował spadek emisji zanieczyszczeń gazowych powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych znajdujących się na terenie powiatu bielskiego. Emisja zanieczyszczeń gazowych w 2021 r. zmniejszyła się w stosunku do roku 2020, jednak należy wziąć pod uwagę występującą na terenie całego kraju epidemię Covid-19, przez którą nie można było dokonać szczegółowych pomiarów lub zakłady wprowadzające zanieczyszczenia gazowe funkcjonowały w nietypowych warunkach i trybach pracy co wiązało się z opóźnieniami w realizacji obowiązków sprawozdawczych. Emisja zanieczyszczeń pyłowych w latach 2019-2021 z roku na rok zwiększała się.

Rysunek 6. Emisja zanieczyszczeń gazowych i pyłowych z zakładów szczególnie uciążliwych znajdujących się na terenie powiatu bielskiego w latach 2019 – 2021 [Mg/rok]

Źródło: opracowanie własne na podstawie systemu BDL GUS, 2023

Prawie całość zanieczyszczeń gazowych (94,44%) stanowił dwutlenek węgla. Pozostałe monitorowane gazy to dwutlenek siarki, tlenki azotu i tlenek węgla.

Rysunek 7. Emisja zanieczyszczeń dwutlenku siarki, tlenków azotu i tlenku węgla z zakładów szczególnie uciążliwych znajdujących się na terenie powiatu bielskiego w latach 2019-2021 [Mg/rok]

Źródło: opracowanie własne na podstawie systemu BDL GUS, 2023

Emisja z emitorów liniowych

Obszar Gminy Buczkowice obsługuje system dróg publicznych kategorii krajowej, wojewódzkiej, powiatowej i gminnej. Aktualnie długość wszystkich dróg publicznych na terenie Gminy wynosi 122,544 km, w tym:

- droga ekspresowa S1,
- drogi wojewódzkie: DW 942, DW 945,
- drogi powiatowe: 1400 S, 1401S 1402 S, 1405 S, 4404 S, 7479 S,
- drogi gminne.

Zarządcami dróg, do których należą sprawy z zakresu planowania budowy, modernizacji, utrzymania i ochrony dróg, są następujące organy:

- droga ekspresowa – Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Katowicach,
- drogi wojewódzkie – Zarząd Dróg Wojewódzkich w Katowicach,

- drogi powiatowe – Zarząd Dróg Powiatowych w Bielsku Białej,
- drogi gminne – Gmina Buczkowice.

Na drogach krajowych i wojewódzkich regularnie, co 5 lat Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad przeprowadza Generalny Pomiar Ruchu (GPR), którego celem jest zilustrowanie aktualnego poziomu natężenia ruchu na poszczególnych odcinkach sieci dróg oraz wskazanie prognozy ruchu w perspektywie kolejnych 5, 10 oraz 15 lat.

W roku 2020/2021 na sieciach dróg krajowych oraz wojewódzkich został przeprowadzony Generalny Pomiar Ruchu (GPR), który stanowi podstawowe źródło informacji o ruchu drogowym w Polsce. Podstawę prawną przeprowadzenia pomiaru stanowiło Zarządzenie nr 12 Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad z dnia 28 marca 2019 r.

W poniższej tabeli przedstawiono rozkład średniego dobowego ruchu rocznego w punktach pomiarowych zlokalizowanych na terenie Gminy Buczkowice.

Tabela 8. Wyniki GPR w punktach na terenie Gminy Buczkowice

Numer drogi kraj.	Długość km	Nazwa	SDRR po. Silnik. Ogółem poj./dobę	Motocykle poj./dobę	Sam. Osob. Mikrobusy poj./dobę	Lekkie sam. Ciężarowe (dostawcze) poj./dobę	Sam. Ciężarowe		Autobusy poj./dobę	Ciężarówki rolnicze poj./dobę
							bez przyczepę poj./dobę	z przyczepą poj./dobę		
S1f	3,48	W. WILKOWICE /UL. WYZWOLENIA/ - W. BUCZKOWICE /UL. ŻYWIECKA (DW945)/	39196	88	32855	3766	540	1914	33	0
S1f	3,385	W. BUCZKOWICE /UL. ŻYWIECKA (DW945)/ - W. ŁODYGOWICE /UL. KASZTANOWA/	31032	80	25568	3231	460	1673	20	0

Źródło: GPR 2020/2021 (GDDKiA)

Spośród wszystkich pojazdów poruszających się po przebiegającej przez teren Gminy Buczkowice drodze ekspresowej S1f największy udział mają samochody osobowe 83,23%, co świadczy o dominacji transportu prywatnego. Samochody ciężarowe oraz samochody dostawcze stanowią łącznie 16,49%. Najmniejszy udział przypadł autobusom oraz motocyklom 0,31%.

Sektor transportu drogowego jest drugim, zaraz po sektorze komunalno-bytowym największym źródłem emisji zanieczyszczeń na terenie aglomeracji górnośląskiej. Emisja z transportu drogowego ma znaczenie lokalne – najbardziej uciążliwe jest oddziaływanie dróg w ich bezpośrednim sąsiedztwie. Wtedy (punktowo) udział sektora transportu może osiągać poziom ok. 10 µg/m³. Znacznie mniejsze oddziaływanie ma transport kolejowy. Z danych zamieszczonych w „Programie ochrony powietrza dla województwa śląskiego” wynika, że transport odpowiada za ponad połowę emisji tlenków azotu na terenie całej aglomeracji górnośląskiej.

Tabela 9. Wielkość emisji analizowanych zanieczyszczeń w strefie śląskiej w 2018 r. w sektorze transportu

Zanieczyszczenie		PM10	PM2,5	B(a)P	NO _x	
Suma emisji		Mg/rok	22 895,400	19 433,251	9,74575	36 752,716
w tym emisja z sektora transportu	ogółem	Mg/rok	1 204,176	945,730	0,01713	19 022,290
		%	5,26	4,87	0,00	51,76
	w tym: transport drogowy	Mg/rok	1 187,893	929,447	0,01713	18 840,756
	w tym: transport kolejowy	Mg/rok	16,283	16,283	-	181,534

Źródło: opracowanie własne na podstawie „Programu ochrony powietrza dla województwa śląskiego”

W „Programie ochrony powietrza dla województwa śląskiego” nie zamieszczono danych odnośnie emisji komunikacyjnej wyłącznie dla Gminy Buczkowice.

Emisja pyłu PM10 i PM2,5 w transporcie zależy od emisji spalin w 30 - 40% – zanieczyszczenia te powstają głównie poprzez ścieranie opon, nawierzchni i klocków hamulcowych oraz unos z powierzchni jezdni.

Głównym zanieczyszczeniem pochodzącym z transportu drogowego są tlenki azotu. Ze względu na zaostrzenie norm emisji spalin EURO prognozowany jest spadek emisji NO_x, który jednak bilansowany będzie przez stale rosnącą liczbę pojazdów poruszających się po drogach.

Liczba aktywnych pojazdów na terenie powiatu wzrasta z roku na rok. Najliczniejszą grupę stanowią samochody osobowe, a kolejno ciężarowe oraz motocykle.

4.1.1.4. Zaopatrzenie w gaz na terenie Gminy Buczkowice

Polska Spółka Gazownictwa sp. z o.o. Oddział Zakład Gazowniczy w Zabrze

Tabela 10. Infrastruktura sieci gazowej znajdującej się na terenie Gminy Buczkowice

Wybrane informacje	Na dzień 31 grudnia		
	2020	2021	2022
Ogółem sieć gazowa z przyłączami [m]	96 534	99 722	102 733
Sieć wysokiego ciśnienia bez przyłączy [m]	4 758	4 758	4 758
Sieć średniego ciśnienia bez przyłączy [m]	91 776	94 964	97 975
Przyłącza gazowe średniego ciśnienia [m]	48 561	48 804	49 175
Przyłącza gazowe średniego ciśnienia [szt.]	2 657	2 732	2 824
w tym budynków mieszkalnych [szt.]	2 610	2 682	2 767
Ilość odbiorców gazu	2 475	2 643	2 688

Źródło: Pismo Polska Spółka Gazownictwa sp. z o.o. Oddział Zakład Gazownictwa w Zabrze, znak: PSGZA.RODZ.OA.422.212.23

Tabela 11. Liczba odbiorców i zużycie gazu w latach 2020-2022 na terenie Gminy Buczkowice

Taryfa	2020		2021		2022	
	ilość gazu w tys. m ³	ilość instalacji	ilość gazu w tys. m ³	ilość instalacji	ilość gazu w tys. m ³	ilość instalacji
W-1.1	156,8	667	178,9	593	178,2	537
W-1.2	0,5	1	2,6	1	0,4	1
W-2.1	774,3	967	877,9	908	741,6	902
W-2.2	2,2	3	4,4	5	5,7	6
W-3.6	1545,5	802	2017,1	1100	2224,2	1204
W-3.9	17,7	9	21,9	11	23,2	16
W-4	98,4	11	101,2	11	80,6	7
W-5.1	302,8	13	340,9	12	313,5	13
W-6.1	490,1	2				
W-6A.1			567,7	2	615,8	2
RAZEM	3388,2	2475	4112,6	2643	4183,2	2688

Źródło: Pismo Polska Spółka Gazownictwa sp. z o.o. Oddział Zakład Gazownictwa w Zabrze, znak: PSGZA.RODZ.OA.422.212.23

Polska Spółka Gazownictwa sp. z o.o. Oddział Zakład Gazowniczy w Zabrze w latach 2020-2022 dokonywała modernizacji i remontów sieci gazowej:

- w 2020 roku zrealizowano rozbudowę i przyłączenie 1542,1 m gazociągów średniego ciśnienia oraz 86 przyłączy średniego ciśnienia o łącznej długości 1062,2 m,
- w 2021 roku zrealizowano rozbudowę i przyłączenie 2445,1 m gazociągów średniego ciśnienia oraz 74 przyłączy średniego ciśnienia o łącznej długości 736,9 m,
- w 2022 roku zrealizowano rozbudowę i przyłączenie 2659,3 m gazociągów średniego ciśnienia oraz 97 przyłączy średniego ciśnienia o łącznej długości 1002,3 m.

4.1.1.5. Zaopatrzenie w energię elektryczną na terenie Gminy Buczkowice

Pod względem zasilania w energię elektryczną Gmina obsługiwana jest przez przedsiębiorstwo TAURON Dystrybucja S.A.

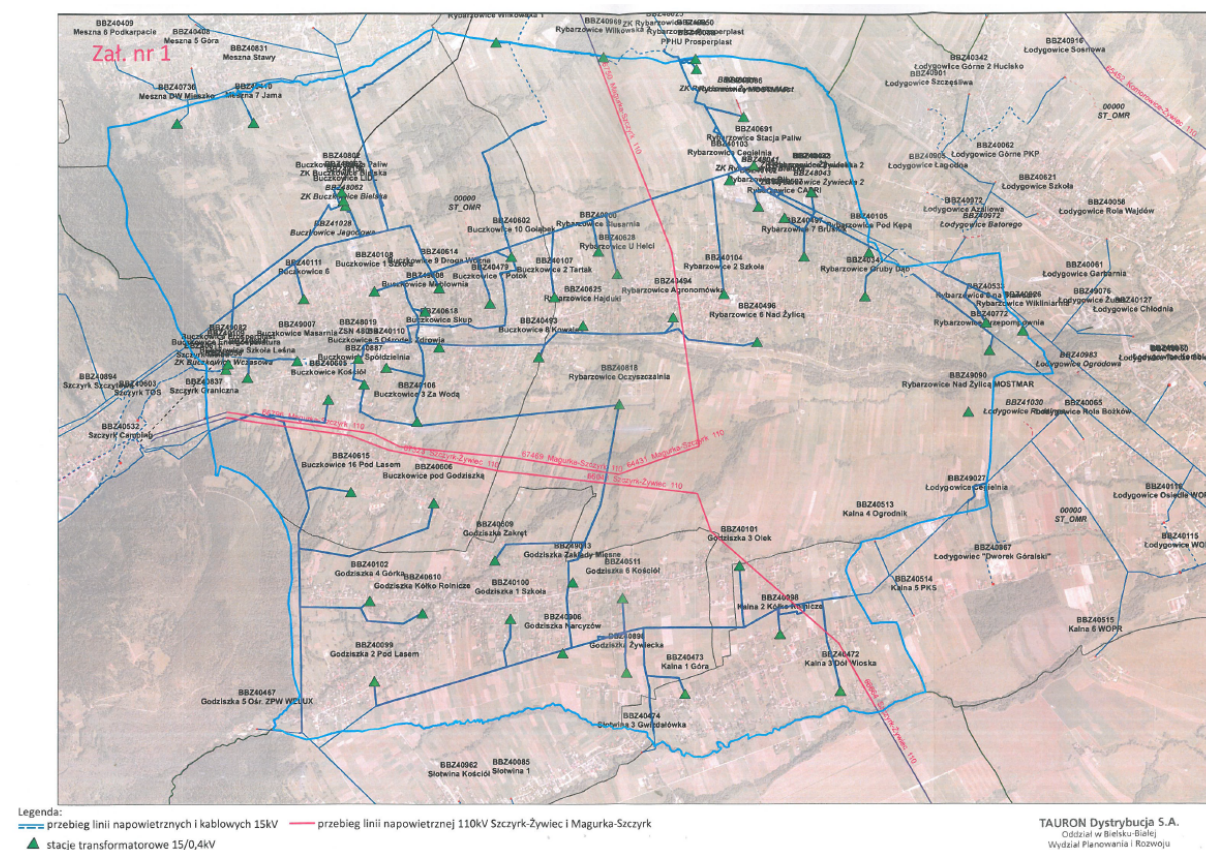
W poniższej tabeli przedstawiono zestawienie linii WN, SN i nN znajdujących się na terenie Gminy Buczkowice pod koniec 2022 roku.

Tabela 12. Długość sieci pod koniec 2022 roku na terenie Gminy Buczkowice

Rodzaj napięcia	Długość sieci [km]	
	linie napowietrzne	linie kablowe
WN	10,9	0,0
SN	45,5	9,8
nN	125,3	42,3

Źródło: Pismo TAURON Dystrybucja Oddział w Bielski-Białej nr TD/OBB/OMR/2023-03-22/0000001

Na terenie Gminy Buczkowice zlokalizowane są 63 stacje transformatorowe SN/nN.

Rysunek 8. Przebieg sieci elektrycznej przebiegającej przez teren Gminy Buczkowice

Źródło: Pismo TAURON Dystrybucja Oddział w Bielski-Białej nr TD/OBB/OMR/2023-03-22/0000001

4.1.1.6. Warunki wykorzystania OZE

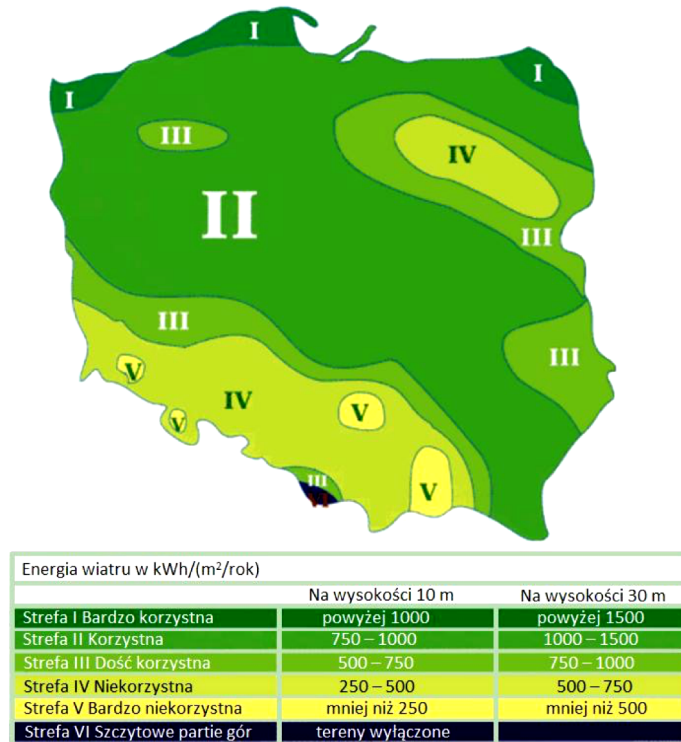
Według założeń unijnych alternatywne źródła energii mają w przyszłości stanowić istotny udział w bilansie energetycznym Europy. Celem UE było uzyskanie 20% energii ze źródeł odnawialnych do 2020 roku w końcowym zużyciu energii brutto. Do końca 2032 roku ma to być co najmniej 32% energii z OZE. Zgodnie z celami unijnego pakietu klimatyczno-energetycznego, udział OZE w końcowej konsumpcji energii dla Polski do 2020 roku powinien być wynieść 15%, a do 2030 roku 21%.

Największy udział w polskim rynku OZE mają elektrownie wiatrowe, wodne i biomasa. Ale intensywny rozwój fotowoltaiki, zwłaszcza w sektorze mikroinstalacji, może uczynić ją w najbliższym czasie drugą (po lądowej energetyce wiatrowej) technologią OZE w Polsce.

Energia wiatru

Trwający obecnie rozwój technologiczny siłowni wiatrowych pozwala na szersze wykorzystanie energii wiatru do produkcji energii elektrycznej. Energia wiatrowa jest ekologicznie czysta – do jej wytworzenia niepotrzebne jest wykorzystanie jakiegokolwiek paliwa.

Wybór miejsca pod lokalizację siłowni wiatrowych powinien opierać się na analizie warunków wiatrowych. Wstępna ocena może zostać dokonana w oparciu o atlasy i mapy wietrzności. Zasoby energii wiatru są silnie związane z lokalnymi warunkami klimatycznymi i terenowymi. Decydują one o tym, czy dany obszar jest korzystnym miejscem do zbudowania siłowni wiatrowej.

Rysunek 9. Energia wiatru w kWh/(m²/rok) na wysokości 10 i 30 m n.p.m.

Źródło: „Energia & Przemysł” – marzec 2007 na podstawie danych prof. Haliny Lorenc, IMiGW

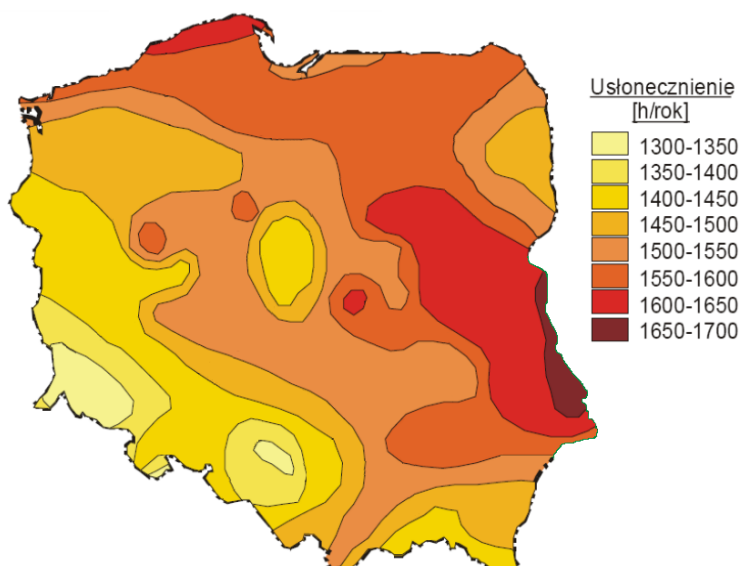
Po analizie powyższej mapy wywnioskować można, iż potencjał energetyczny wiatru na obszarze Gminy Buczkowice mieści się w zakresie 500-750 kWh/(m²/rok), na wysokości 30 m nad powierzchnią terenu, co może świadczyć, iż Gmina w całym obszarze posiada niekorzystne warunki wykorzystania wiatru. Warunki lokalne terenu mogą sytuację tą dodatkowo polepszyć albo pogorszyć. Przed przystąpieniem do realizacji ewentualnego projektu należy przeprowadzić dokładne badania warunków wiatrowych, jednak jest to kosztowna inwestycja. Przyczyną zakłóceń przepływu wiatru mogą być przeszkody terenowe związane ze środowiskiem geograficznym (góry), przyrodniczym (lasy) czy działalnością człowieka.

Energia słońca

Energia słoneczna jest powszechnie dostępnym, ekologicznie czystym i najbardziej naturalnym z istniejących źródeł energii. Najefektywniej może być wykorzystana lokalnie, zaspokajając zapotrzebowanie na ciepłą wodę użytkową i ogrzewanie pomieszczeń. Dużą zaletą jest jej łatwa adaptacja, zwłaszcza do celów gospodarstwa domowego.

Praktyczne wykorzystanie energii promieniowania słonecznego wymaga oszacowania potencjalnych i rzeczywistych zasobów energii słonecznej na danym obszarze i parametryzacji warunków meteorologicznych dostosowanych do potrzeb technologii przetwarzania energii promieniowania słonecznego w energię elektryczną lub ciepłą.

Istotny wpływ na ilość promieniowania słonecznego, jaka dociera do Ziemi, ma przejrzystość powietrza. Parametr przejrzystości powietrza ulega wahaniom w ciągu dnia w zależności od warunków meteorologicznych. Ponadto, zmniejszenie przejrzystości powietrza, może być wywołane również przez zawieszony w nim liczne cząsteczki pyłu i dymu.

Rysunek 10. Średnie roczne sumy usłonecznienia

Źródło: „Energia & Przemysł” – marzec 2007 na podstawie danych prof. Haliny Lorenc, IMiGW

Gmina Buczkowice położona jest na obszarze rejonu południowego, gdzie średnioroczna suma promieniowania słonecznego wynosi 900-950 kWh/m², natomiast średnie sumy usłonecznienia w ciągu roku wahają się w granicach 1400-1450 h/rok. Powyższe warunki sprawiają, że Gmina dysponuje dobrymi warunkami dla rozwoju energetyki słonecznej. Preferowanym kierunkiem rozwoju energetyki słonecznej powinno być zatem instalowanie indywidualnych małych instalacji solarnych i fotowoltaicznych na budynkach mieszkalnych i użyteczności publicznej.

Zgodnie z informacją przekazaną przez TAURON Dystrybucja S.A. liczba instalacji fotowoltaicznych zlokalizowanych na terenie Gminy Buczkowice na koniec 2022 roku wynosiła 738, w tym:

- instalacje z mocą zainstalowaną ≤10 kW – 713 szt.,
- instalacje z mocą zainstalowaną >10 kW – 25 szt.

Gmina Buczkowice w 2022 roku zakończyła realizację projektu pn. „Odnawialne źródła energii na potrzeby budynków mieszkalnych w Gminie Buczkowice”. W ramach inwestycji na terenie Gminy zamontowanych zostało:

- 266 instalacji fotowoltaicznych, w tym:
 - 33 zestawy 3 kW,
 - 35 zestawów 4 kW,
 - 198 zestawów 5 kW,
- 16 kompletów kolektorów słonecznych, w tym:
 - 5 zestawów dla 3 użytkowników,
 - 10 zestawów dla 4-5 użytkowników,
 - 1 zestaw powyżej 6 użytkowników.

Głównym celem projektu był wzrost produkcji energii cieplnej i elektrycznej ze źródeł odnawialnych w Gminie Buczkowice w wyniku wykorzystania OZE na potrzeby budynków mieszkalnych jednorodzinnych, a w konsekwencji zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do atmosfery (w tym: CO₂ i pyłu PM10). Całkowita wartość projektu to 7,15 mln zł, w tym dofinansowanie: 6,12 mln zł.

Ponadto na budynku Ośrodka Edukacji Ekologicznej w Buczkowicach przy ul. Miodońskiego 2 posadowiona jest instalacja fotowoltaiczna o mocy 5,44 kW.

Gmina w kolejnych latach planuje posadowienie farmy fotowoltaicznej w Rybarzowicach przy ul. Ceglanej. Planowana moc instalacji ma wynosić 400-500 kW.

Energia Ziemi

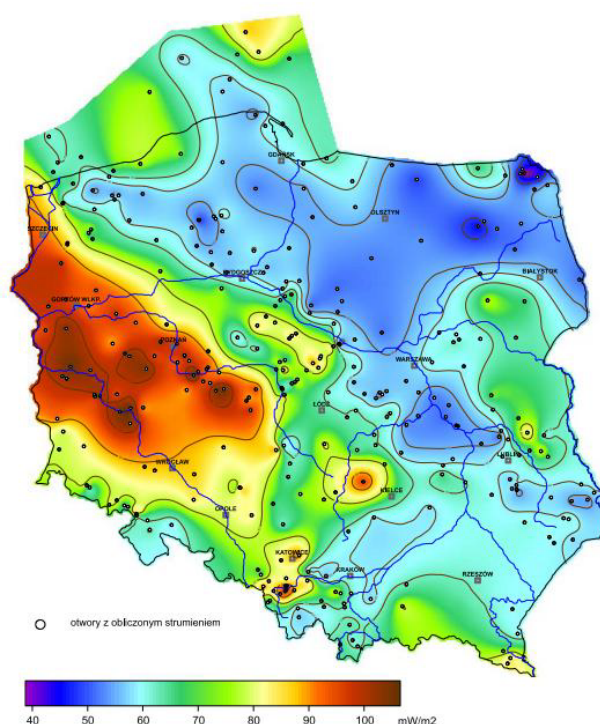
Źródłem energii geotermalnej jest wewnątrz Ziemi o temperaturze około 5400°C, generujące przepływ ciepła w kierunku powierzchni. W celu wydobycia wód geotermalnych na powierzchnię wykonuje się odwierty do głębokości zalegania tych wód. W pewnej odległości od otworu czerpalnego wykonuje się drugi otwór, którym wodę geotermalną po odebraniu od niej ciepła, wtłacza się z powrotem do złoża. Wody geotermalne są z reguły

mocno zasolone, jest to powodem szczególnie trudnych warunków pracy wymienników ciepła i innych elementów armatury instalacji geotermalnych. Z uwagi na zróżnicowany poziom energetyczny płynów geotermalnych (w porównaniu do klasycznych kotłowni) można je wykorzystywać:

- do ciepłownictwa (m.in.: ogrzewanie niskotemperaturowe i wentylacja pomieszczeń, przygotowanie ciepłej wody użytkowej),
- do celów rolniczo-hodowlanych (m.in.: ogrzewanie upraw pod osłonami, suszenie płodów rolnych, ogrzewanie pomieszczeń inwentarskich, przygotowanie ciepłej wody technologicznej, hodowla ryb w wodzie o podwyższonej temperaturze),
- w rekreacji (m.in.: podgrzewanie wody w basenie),
- przy wyższych temperaturach do produkcji energii elektrycznej.

W zależności od głębokości, z której eksploatowana jest energia geotermalna, wyróżnia się:

- geotermię płytką (niskiej entalpii) – wykorzystującą energię cieplną gruntu z głębokości do ok. 100 m za pomocą pomp ciepła,
- geotermię głęboką (wysokiej entalpii) – pozyskującą energię cieplną z wnętrza Ziemi, z głębokości kilku kilometrów.

Rysunek 11. Mapa rozkładu gęstości ziemskiego strumienia ciepłego na obszarze Polski

Źródło: <https://www.mos.gov.pl/> (Szewczyk & Gientka, 2009)

Analizując powyższą mapę rozkładu gęstości strumienia ciepłego można stwierdzić, iż budowa instalacji geotermalnych wysokiej entalpii w Gminie Buczkowice jest uzasadniona. Według mapy gęstości strumienia ciepłego w rejonie Gminy wynosi od 80 do 90 mW/m². Wykonane głębokie wiercenia [Sokołowski i in. 1998] pozwoliły stwierdzić istnienie w podłożu Gminy Buczkowice wód geotermalnych, których występowanie związane jest ze skomplikowanym rozwojem geologicznym przedmiotowego obszaru, który stwarzał wyjątkowe warunki dla rozwoju zbiorników wód geotermalnych. Położenie Gminy w obrębie dwóch wielkich jednostek geostukturalnych (Karpat i Zapadliska Podkarpackiego) oraz dwóch prowincji geotermalnych (karpackiej i przedkarpackiej) jest korzystne dla zagadnień rozwoju geoenergetyki w Gminie. Wody takie mogą być wykorzystywane np. w ciepłownictwie, suszarnictwie, chłodnictwie, warzywnictwie, balneologii, rekreacji.

Należy zaznaczyć, że eksploatacja energii geotermalnej powoduje również problemy ekologiczne, z których najważniejszy polega na kłopotach związanych z emisją szkodliwych gazów uwalnianych się z płynu. Dotyczy to przede wszystkim siarkowodoru (H₂S), który powinien być pochłonięty w odpowiednich instalacjach, podrażających koszt produkcji energii. Inne potencjalne zagrożenia dla zdrowia powoduje radon (produkt rozpadu radioaktywnego uranu) wydobywający się wraz z parą ze studni geotermalnej. Jednakże na terenie całej Gminy można wykorzystać geotermię płytką przy zastosowaniu indywidualnych pomp ciepła. Pompa ciepła jest

urządzeniem przenoszącym ciepło z ogólnie dostępnego środowiska cechującego się niewyczerpalnymi zasobami energii, t.j. gruntu, wody lub powietrza (dolne źródło ciepła) do górnego źródła ciepła w postaci ciepła o wyższej temperaturze.

4.1.1.7. Kontrole

W latach 2021-2022 Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach przeprowadzał kontrole przedsiębiorstw działających na terenie Gminy Buczkowice. Przeprowadzono 2 kontrole, podczas których wykryto dwa naruszenia oraz nałożono karę pieniężną na jeden podmiot gospodarczy.

Na terenie Gminy Buczkowice zlokalizowane są dwa czujniki jakości powietrza – na budynku Urzędu Gminy przy ul. Lipowskiej 730 w Buczkowicach oraz na budynku Szkoły Podstawowej przy ul. Beskidzkiej 108 w Rybarzowicach.

Ponadto Gmina Buczkowice monitoruje zużycie nośników energetycznych w budynkach użyteczności publicznej. W 2022 roku Urząd Gminy wpisał do Bazy KOBIZE następujące dane:

- zużycie gazu w obiektach komunalnych (UG Buczkowice, Dom Ludowy w Rybarzowicach, Dom Nauczyciela w Kalnej, Centrum Edukacji Ekologicznej w Buczkowicach) – 29 885 m³,
- zużycie paliwa w autach służbowych (olej napędowy) – 593 l,
- zużycie paliwa w kosiarkach i odśnieźarce (benzyna) – 1 036,28 l.

Gmina prowadziła również kontrole mieszkańców w zakresie kotłów i spalania odpadów. W 2022 roku przeprowadzono 16 kontroli.

4.1.2. Analiza SWOT

Ochrona klimatu i jakości powietrza, w tym gospodarka niskoemisyjna	
MOCNE STRONY czynniki wewnętrzne	SŁABE STRONY czynniki wewnętrzne
korzystne warunki dla rozwoju i wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych brak dużych emitorów zanieczyszczenia powietrza szeroko prowadzone projekty związane z wymianą źródeł ciepła oraz dofinansowaniem w tym zakresie kontrole mieszkańców w zakresie spalania odpadów oraz nieodpowiednich paliw	nadmierne straty energetyczne związane m.in. z brakiem izolacji cieplnej budynków spalanie paliw stałych niskiej jakości niska świadomość społeczna dotycząca racjonalnego wykorzystania energii i źródeł odnawialnych
SZANSE czynniki zewnętrzne	ZAGROŻENIA czynniki zewnętrzne
zainteresowanie mieszkańców wykorzystaniem nowoczesnych źródeł energii i OZE źródła finansowania i programy rządowe RPO miks energetyczny w zakresie rozwiązań grzewczych dla indywidualnego i wielorodzinnego mieszkalnictwa otrzymanie środków z Krajowego Planu Odbudowy oraz Polskiego Ładu	możliwy napływ zanieczyszczeń spoza granic Gminy niewystarczające środki finansowe na finansowanie inwestycji brak zainteresowania mieszkańców odnawialnymi źródłami energii i odchodzeniem od paliw stałych skomplikowana sytuacja geopolityczna na świecie chaos na światowych rynkach paliw niepewność, duże oscylacje cen paliw i energii wzrost liczby pojazdów na drogach publicznych i tym samym wzrost emisji w powietrzu szkodliwych substancji

Źródło: opracowanie własne

4.1.3. Cele i zadania środowiskowe z zakresu likwidacji źródeł emisji zanieczyszczeń

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska ochrona powietrza polega na zapewnieniu jak najlepszej jego jakości, w szczególności przez:

- utrzymanie poziomów substancji w powietrzu poniżej dopuszczalnych dla nich poziomów lub co najmniej na tych poziomach,
- zmniejszanie poziomów substancji w powietrzu, co najmniej do dopuszczalnych, gdy nie są one dotrzymane,
- zmniejszanie i utrzymanie poziomów substancji w powietrzu poniżej poziomów docelowych albo poziomów celów długoterminowych lub co najmniej na tych poziomach.

Wpływ na złą jakość powietrza w Gminie niewątpliwie ma kilka czynników, w tym nadmierne straty energetyczne związane m.in. z brakiem izolacji cieplnej budynków, opalaniem budynków paliwem niskiej jakości. Znaczną emisję powoduje również spalanie paliw w pojazdach, co związane jest z ich liczbą, złym stanem technicznym oraz niedostatecznie rozwiniętą infrastrukturą towarzyszącą ciągom komunikacyjnym.

Analiza SWOT wykazała, iż zagrożeniem dla Gminy mogą być niewystarczające środki finansowe na modernizację i budowę infrastruktury drogowej, jak również brak zainteresowania mieszkańców i przedsiębiorców działaniami zwiększającymi energooszczędność budynków i wymianą źródeł ciepła na ekologiczne.

Poprawa jakości powietrza w kolejnych latach powinna nastąpić poprzez realizację działań naprawczych, zaplanowanych w ramach Programu ochrony powietrza w odniesieniu do wszystkich źródeł emisji. Efektem realizacji Programu ochrony powietrza powinno być zmniejszenie wielkości emisji zanieczyszczeń emitowanych do powietrza, głównie ze źródeł powierzchniowych, a także komunikacyjnych i przemysłowych.

W zakresie emisji powierzchniowej, poza działaniami realizowanymi w ramach programów ochrony powietrza, a także działaniami Gminy Buczkowice w kierunku gospodarki niskoemisyjnej, największe znaczenie może mieć wprowadzanie norm na małe źródła energii oraz wymuszone przepisami działania na rzecz podniesienia efektywności energetycznej.

Działaniami, które pozwolą na redukcję emisji szkodliwych substancji, jak również podniesienie komfortu życia mieszkańców, będą termomodernizacje budynków, wymiana instalacji grzewczych oraz wprowadzenie energooszczędnego oświetlenia (w budynkach i na ulicach). W zakresie emisji liniowej możliwe jest jej znaczne zredukowanie poprzez podejmowanie działań na rzecz podniesienia efektywności energetycznej transportu. W związku z nasilającym się ruchem indywidualnym należy rozwijać transport publiczny.

W harmonogramie realizacji zadań własnych i monitorowanych zapisano zadania zarówno dotyczące opracowania dokumentów planistycznych w dziedzinie energetyki i zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe, realizacji Programu Ochrony Powietrza, poprawy warunków energetycznych w budynkach użyteczności publicznej i mieszkalnych, a także poprawy jakości dróg w tym efektywności oświetlenia.

Ochrona powietrza powinna zostać ujęta w opracowywanych przez Gminę Buczkowice dokumentach planistycznych takich jak plan gospodarki niskoemisyjnej, program ograniczania niskiej emisji, projekt założeń zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe.

4.2. Zagrożenia hałasem

W tabeli poniżej przedstawiono wybrane efekty realizacji dotychczasowego Programu ochrony środowiska w zakresie zagrożeń hałasem.

Tabela 13. Wybrane efekty realizacji dotychczasowego POŚ

Cel zapisany w „PROGRAMIE OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY BUCZKOWICE NA LATA 2017-2021 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2024“			
Poprawa i utrzymanie dobrego stanu akustycznego środowiska			
Lp.	Zadania	Podjęte działania	Efekt ze wskaźnikiem
1.	Stosowanie odpowiednich zapisów w planach zagospodarowania przestrzennego, umożliwiających ograniczenie emisji do środowiska	W uchwale nr XLIX/334/23 Rady Gminy Buczkowice z dnia 25 stycznia 2023 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego sołectwa Rybarzowice zastosowano zapisy dotyczące ochrony przed hałasem. Wyróżniono w obszarze planu miejscowego tereny zaliczone do poszczególnych rodzajów dopuszczalnego poziomu hałasu, dla których w celu ochrony przed hałasem terenów wymienionych w ust. 1, w obszarze planu miejscowego stosuje się odpowiednio przepisy prawa ochrony środowiska.	zapisy w 1 MPZP
2.	Edukacja ekologiczna w zakresie zapobiegania nadmiernej emisji hałasu	Działania edukacyjne dotyczące zapobiegania nadmiernej emisji hałasu przeprowadzane są w ramach innych akcji ekologicznych, dydaktycznych czy informacyjnych.	kilka działań rocznie

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych o wykonanych działaniach na terenie Gminy Buczkowice

W tabeli poniżej zaprezentowano wskaźniki, które dają obraz postępów w realizacji Programu ochrony środowiska, a także pokazują zmiany stanu środowiska na terenie Gminy.

Tabela 14. Wskaźniki monitorowania realizacji działań w zakresie klimatu akustycznego – ochrony przed hałasem

Lp.	Wskaźnik	Stan wyjściowy 2017	Stan aktualny 2021/2022
1.	Czy wprowadzono do MPZP zapisy dot. ograniczenia emisji hałasu	tak	tak
2.	Ilość akcji edukacyjnych dotyczących hałasu	2	kilka

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WIOŚ/GIOŚ, 2022 rok

4.2.1. Opis stanu obecnego

Oceny stanu akustycznego środowiska i obserwacji zmian dokonuje się w ramach państwowego monitoringu środowiska na podstawie wyników pomiarów poziomów hałasu określonych wskaźnikami hałasu L_{DWN} i L_N oraz z uwzględnieniem pozostałych danych, w szczególności demograficznych oraz dotyczących sposobu zagospodarowania i użytkowania terenu.

4.2.1.1. Hałas przemysłowy

Oddziaływanie akustyczne związane z działalnością przemysłową na terenie Gminy Buczkowice uwarunkowane jest emisją hałasu pochodzącą z działalności gospodarczych i zakładów, które stanowią źródło emisji hałasu. Na analizowanym obszarze działalność prowadzi wiele średnich i mniejszych przedsiębiorstw i to one stanowią źródło niekontrolowanej emisji hałasu. Większe przedsiębiorstwa posiadają uregulowany stan prawny i czynią starania w kierunku zmniejszenia lub całkowitego wyeliminowania uciążliwości związanych z ich działalnością.

Działanie zakładów nie powinno powodować przekroczeń standardów jakości środowiska i dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku poza teren, do którego prowadzący instalacje ma tytuł prawny.

Jeżeli akustyczne oddziaływanie będące wynikiem prowadzenia zakładu występuje na terenach, dla których nie zostały ustawowo ustalone dopuszczalne poziomy hałasu lub na terenach, dla których nie można określić dopuszczalnego poziomu hałasu poprzez przyjęcie wartości dopuszczalnych dla rodzaju terenu o zbliżonym przeznaczeniu – wówczas nie podejmuje się działań przewidzianych ustawą na rzecz kształtowania klimatu akustycznego tych terenów.

Za przekroczenie poziomów hałasu określonych w decyzji na emitowanie hałasu do środowiska i obowiązujących decyzjach o dopuszczalnym poziomie hałasu przenikającego do środowiska – Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska wymierza, w drodze decyzji administracyjnej, kary pieniężne. Ponadto na podmiocie prowadzącym

działalność gospodarczą spoczywa odpowiedzialność za ochronę środowiska polegającą na podjęciu niezbędnych działań naprawczych.

Na terenie Gminy Buczkowice najwięcej firm ulokowanych jest wzdłuż głównych dróg w Buczkowicach i Rybarzowicach, są to głównie podmioty produkcyjne, usługowe i handlowe. Większość firm na terenie Gminy to małe działalności gospodarcze zatrudniające do 10 pracowników, 52 firmy zatrudniają do 50 pracowników, a 8 firm zatrudnia więcej niż 50 osób. Z informacji uzyskanych w Starostwie Powiatowym w Bielsku-Białej wynika, iż na terenie Gminy funkcjonują trzy przedsiębiorstwa, dla których wydano decyzję o dopuszczalnym poziomie hałasu w środowisku.

4.2.1.2. Hałas drogowy

Jednym z czynników wpływających na stan klimatu akustycznego na terenie Gminy jest hałas komunikacyjny, do którego zalicza się hałas drogowy. Pod pojęciem hałasu drogowego rozumie się hałas pochodzący od środków transportu, jest to hałas typu liniowego. Z przeprowadzonych analiz wynika, że najbardziej uciążliwy jest hałas drogowy, generowany przez pojazdy samochodowe, który ma charakter ciągły i obejmuje swoim zasięgiem coraz większy obszar. Przez ostatnie lata liczba samochodów na drogach systematycznie rośnie, co powoduje wzrost emisji hałasu, nie tylko przez pojazdy osobowe, ale również przez pojazdy ciężarowe i motocykle.

Głównym źródłem emisji hałasu drogowego na terenie Gminy są:

- droga ekspresowa S1,
- drogi wojewódzkie: DW 942, DW945,
- drogi powiatowe: 1400 S, 1401S 1402 S, 1405 S, 4404 S, 7479 S,
- drogi gminne.

Łączna długość dróg publicznych na terenie Gminy Buczkowice wynosi 122,544 km.

Na odcinku drogi ekspresowej S1 przebiegającym przez Gminę Buczkowice zlokalizowane są ekrany akustyczne o łącznej długości 5,597 km.

Obiekty mostowe

Tabela 15. Zestawienie obiektów mostowych zlokalizowanych na odcinkach drogi S1 na terenie Gminy Buczkowice

Droga	Km	Km	RI	Miejscowość	Rodzaj przeszkody	Nazwa przeszkody	Długość
							[m]
S1	600+881	16+560	wiadukt WD-06	Buczkowice	droga	nad S1, ul. Wilkowska	57,86
S1	600+881	17+288	wiadukt WD-07	Buczkowice	droga	ul. Żywiecka	32,18
S1	600+881	17+288	wiadukt WD-07	Buczkowice	droga	ul. Żywiecka	32,18
S1	600+881	17+750	wiadukt WD-08	Buczkowice	droga	nad S1 (łącznica L02L)	57,06
S1	600+881	17+760	wiadukt WD-08	Buczkowice	droga	nad S1 (łącznica L03L)	57,06
S1	600+881	18+464	estakada ES-09	Rybarzowice	obszar zabudowany, droga, rzeka niezeglowana	ul. Żywiecka, Radosna, Beskidzka, rzeka Żylica	1281,4
S1	600+881	18+464	estakada ES-09	Rybarzowice	obszar zabudowany, droga, rzeka niezeglowana	ul. Żywiecka, Radosna, Beskidzka, rzeka Żylica	1281,4
S1	600+881	20+348	wiadukt WS-10	Rybarzowice	droga	droga wewnętrzna, ul. Żeromskiego	226
S1	600+881	20+348	wiadukt WS-10	Rybarzowice	droga	droga wewnętrzna, ul. Żeromskiego	226

Źródło: Pismo Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad Oddział Katowice, znak: O/KA.I-2.531.3.9.2023.AG

Zarządcami dróg, do właściwości których należą sprawy z zakresu planowania budowy, modernizacji, utrzymania i ochrony są następujące organy:

- drogi ekspresowej – Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Katowicach,
- dróg wojewódzkich – Zarząd Dróg Wojewódzkich w Katowicach,
- dróg powiatowych – Zarząd Dróg Powiatowych w Bielsku-Białej,
- dróg gminnych – Gmina Buczkowice.

Utrzymanie dróg we właściwym stanie technicznym daje możliwość szybkiego i dogodnego komunikowania się, bezpieczeństwa mieszkańców i uczestników ruchu drogowego, ale przyczynia się także do pośredniego zmniejszenia hałasu i zanieczyszczenia powietrza (płynna jazda to wolniejsze zużywanie elementów eksploatacyjnych pojazdów, takich jak np. ścieralne klocki i tarcze hamulcowe), stanowiąc podstawę do podnoszenia atrakcyjności terenu Gminy Buczkowice.

Działania zrealizowane przez Zarząd Dróg Wojewódzkich na odcinkach dróg wojewódzkich zlokalizowanych w granicach administracyjnych Gminy Buczkowice w 2019 roku:

- w 2019 roku zakończono realizację zadania pn.: „Budowa obwodnicy Buczkowic stanowiącej połączenie drogi ekspresowej S69 z drogą wojewódzką 942”. Całkowity koszt zadania wyniósł ok. 63,4 mln zł, zadanie zostało dofinansowane ze środków UE w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020 Oś Priorytetowa VI Transport Działanie 6.1 Drogi Wojewódzkie. Zadanie objęło budowę obwodnicy Buczkowic o długości około 2,78 km od skrzyżowania z ul. Bielską (DW942) do pośredniego połączenia z drogą ekspresową S69 (nowa nazwa S1) przez ul. Żywiecką, będącą drogą wojewódzką, co umożliwi wprowadzenie ruchu tranzytowego poza obszary gęstej zabudowy centrum wsi. Ponadto zadanie objęło budowę drogi ul. Leszczynowej, Żywieckiej i Bielskiej, budowę skrzyżowań, wykonanie obustronnych dodatkowych jezdni, budowę odwodnienia, realizację systemu meteorologicznego, budowę oświetlenia.

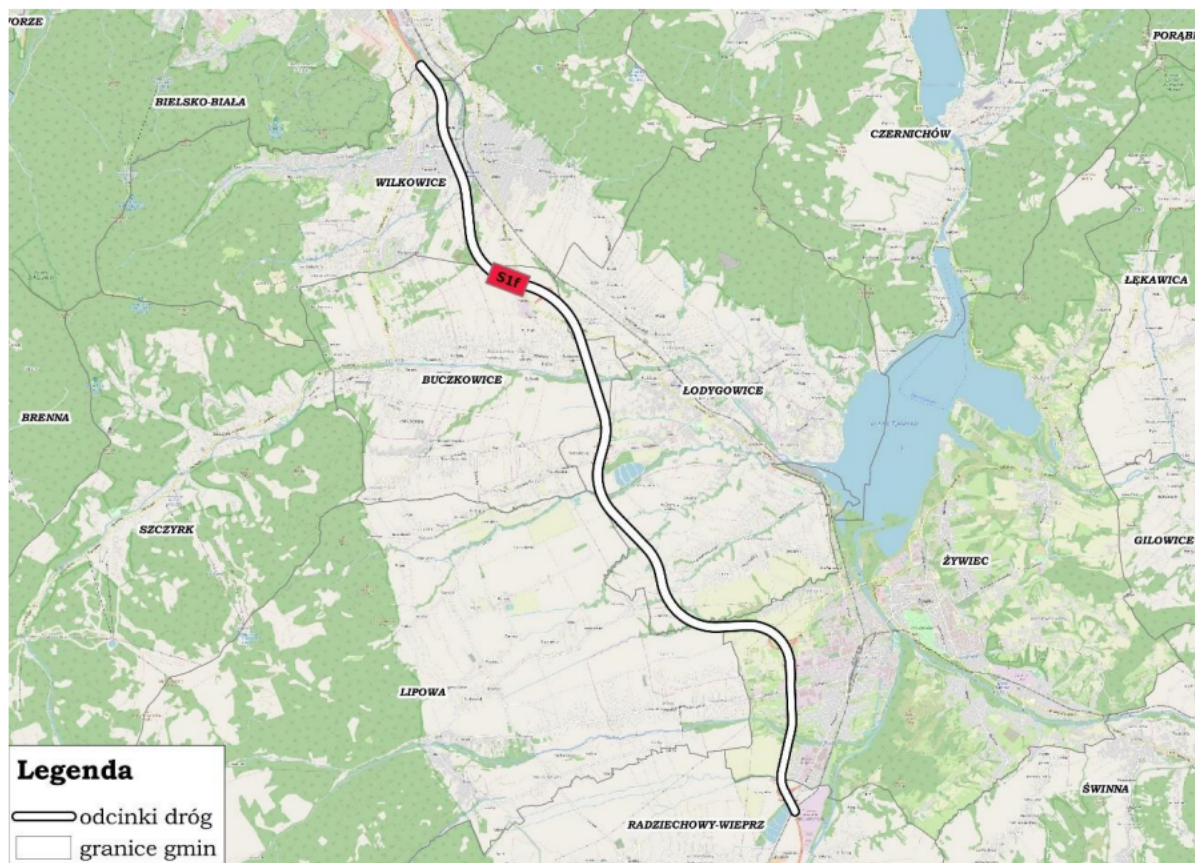
Zgodnie z informacją przekazaną przez ZDW w latach 2019-2021 na odcinku drogi wojewódzkiej nr 942 zlokalizowanym w granicach administracyjnych Gminy Buczkowice usunięto 4 drzewa i nie dokonano nowych nasadzeń.

Działania zrealizowane na terenie Gminy Buczkowice przez Zarząd Dróg Powiatowych w Bielsku Białej w latach 2019-2022:

- remont drogi powiatowej 4404 S, ul. Graniczna w Szczyrku oraz ul. Grunwaldzka w Buczkowicach polegający na przebudowie drogi na odcinku 1,356 km, poniesione koszty: 2 155 611,87 zł, źródło finansowania: Powiat Bielski, Gmina Szczyrk, Gmina Buczkowice,
- rozbudowa drogi powiatowej ul. Bielskiej w Buczkowicach od ronda z DW 942 do granicy z Meszną polegająca na: rozbudowie drogi w zakresie budowy chodników, ścieżki rowerowej oraz ścieżki pieszo-rowerowej, przebudowie zjazdów publicznych i indywidualnych, odnowie nawierzchni bitumicznej w zakresie warstwy profilowej i ścieralnej, poniesione koszty: 4 250 700,21 zł, źródło finansowania: Powiat Bielski, Gmina Buczkowice,
- remont nawierzchni drogi powiatowej 1401 S Buczkowice – Rybarzowice polegający na remoncie nawierzchni na odcinku 1550 m, poniesione koszty 974 137,25 zł, źródło finansowania Powiat Bielski, Gmina Buczkowice.

4.2.1.3. Program ochrony środowiska przed hałasem dla województwa śląskiego do roku 2023 dla terenów poza aglomeracjami, położonych wzdłuż odcinków dróg o natężeniu ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie i odcinków linii kolejowych o natężeniu ruchu powyżej 30 000 pociągów rocznie

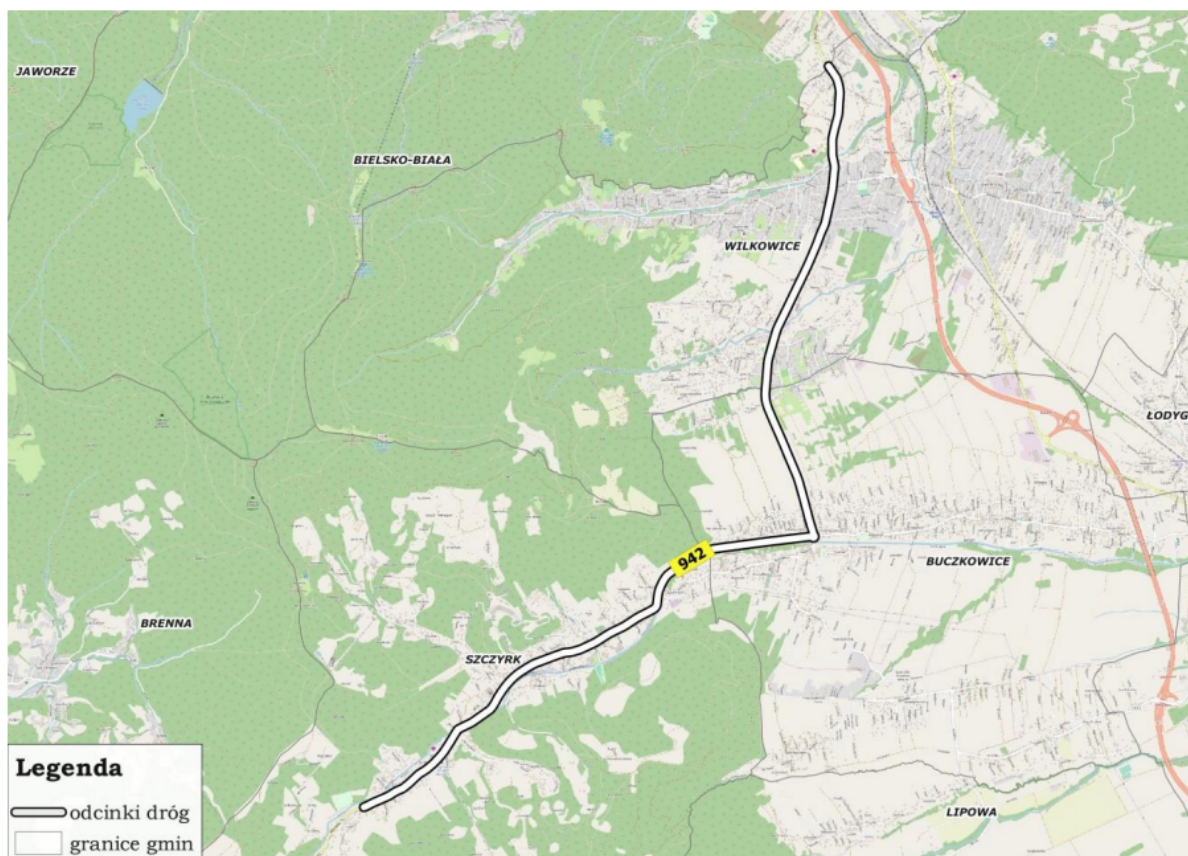
Program został przyjęty uchwałą nr VI/12/8/2019 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 26 sierpnia 2019 roku. W ramach Programu przeanalizowano dwa odcinki drogi ekspresowej oraz dwa odcinki drogi wojewódzkiej zlokalizowane na terenie Gminy Buczkowice.

Rysunek 12. Lokalizacja analizowanych odcinków drogi ekspresowej S1f na terenie Gminy Buczkowice

S1f to odcinek na którym prowadzone są badania hałas, droga nosi nazwę S1

Źródło: Program ochrony środowiska przed hałasem dla województwa śląskiego do roku 2023 dla terenów poza aglomeracją, położonych wzdłuż odcinków dróg o natężeniu ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie i odcinków linii kolejowych o natężeniu ruchu powyżej 30 000 pociągów rocznie

Rysunek 13. Lokalizacja analizowanych odcinków drogi wojewódzkiej DW942 na terenie Gminy Buczkowice

Źródło: Program ochrony środowiska przed hałasem dla województwa śląskiego do roku 2023 dla terenów poza aglomeracją, położonych wzdłuż odcinków dróg o natężeniu ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie i odcinków linii kolejowych o natężeniu ruchu powyżej 30 000 pociągów rocznie

W poniższej tabeli zestawiono obszary, na których występują przekroczenia dopuszczalnego poziomu hałasu drogowego.

Tabela 16. Zestawienie przekroczeń dopuszczalnych poziomów hałasu drogowego w Gminie Buczkowice

Lp.	Numer drogi	Przebieg odcinka	Poziomy dopuszczalne (dzień/noc) [dB]	Przekroczenia L_{DWN}	Przekroczenia L_N
1.	S1f	Węzeł Bielsko-Biała Mikuszowice – Węzeł Bielsko-Biała Buczkowice	64/59 – tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej 64/59 – tereny zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży 68/59 – tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego 68/59 – tereny mieszkaniowo-usługowe	Brak przekroczeń	Brak przekroczeń
2.	S1f	Węzeł Bielsko-Biała Buczkowice – Węzeł Żywiec Soła	64/59 – tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej 68/59 – tereny zabudowy zagrodowej 68/59 – tereny mieszkaniowo-usługowe	Przekroczenia sięgają jednego budynku i ich wartość dochodzi do 5 dB	Brak przekroczeń przy budynkach chronionych

3.	DW942	Granica miasta Bielsko-Biała – Buczkowice (ul. Lipowska)	64/59 – tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej 68/59 – tereny mieszkaniowo-usługowe 68-59 – tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego 50/45 – tereny szpitali poza miastem 64/59 – tereny domów opieki społecznej 64/59 – tereny zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży	Przekroczenia sięgają pierwszej linii zabudowy i ich wartość przy budynkach chronionych dochodzi do 10 dB. W paru miejscach przekroczenie osiąga wartości do 15 dB	Przekroczenia sięgają pierwszej linii zabudowy i ich wartość przy budynkach chronionych dochodzi do 10 dB
4.	DW942	Buczkowice (ul. Lipowska) – Szczyrk (ul. Olimpijska)	64/59 – tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej 68/59 – tereny mieszkaniowo-usługowe 64/59 – tereny zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży	Przekroczenia sięgają pierwszej linii zabudowy i ich wartość przy budynkach chronionych dochodzi do 5 dB. W paru miejscach przekroczenie osiąga wartości do 10 dB	Przekroczenia sięgają pierwszej linii zabudowy i ich wartość przy budynkach chronionych dochodzi do 10 dB

Źródło: Program ochrony środowiska przed hałasem dla województwa śląskiego do roku 2023 dla terenów poza aglomeracją, położonych wzdłuż odcinków dróg o natężeniu ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie i odcinków linii kolejowych o natężeniu ruchu powyżej 30 000 pociągów rocznie

S1f to odcinek na którym prowadzone są badania hałasu, droga nosi nazwę S1

Podstawowe kierunki i zakres działań niezbędnych do przywrócenia dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku

Wskaźnik M został zdefiniowany w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 14 października 2002 r. w sprawie szczegółowych wymagań, jakim powinien odpowiadać program ochrony środowiska przed hałasem (Dz. U. z 2002 r., Nr 179, poz. 1498), w którym określono zasady opracowania programu ochrony środowiska przed hałasem oraz zdefiniowano kryteria do określenia priorytetów i harmonogramu poszczególnych działań naprawczych. Kolejność realizacji zadań Programu na terenach mieszkaniowych zagrożonych hałasem ustalana jest na podstawie wartości wskaźnika M, odnoszącego się do wielkości przekroczenia dopuszczalnego poziomu hałasu i liczby mieszkańców na tym terenie. Wyższe wartości wskaźnika M oznaczają większą liczbę mieszkańców narażoną na wysokie poziomy hałasu.

W poniższej tabeli przedstawiono wartości wskaźnika M dla odcinków analizowanych dróg wojewódzkich.

Tabela 17. Zestawienie wartości wskaźnika M

Lp.	Numer drogi	Wartość wskaźnika M
1	942	50 > M > 100
2	942	

Źródło: Program ochrony środowiska przed hałasem dla województwa śląskiego do roku 2023 dla terenów poza aglomeracją, położonych wzdłuż odcinków dróg o natężeniu ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie i odcinków linii kolejowych o natężeniu ruchu powyżej 30 000 pociągów rocznie

Koncepcja działań zabezpieczających środowisko przed hałasem:

- w perspektywie długookresowej:
 - modernizacja i remonty istniejących dróg, szczególnie dróg o dużej wartości wskaźnika M i przekroczeniach na terenach szkół i szpitali,
 - redukcja natężenia ruchu poprzez budowę obwodnic, tworzenie stref z zakazem lub ograniczeniem ruchu pojazdów, szczególnie ruchu samochodów ciężarowych,
 - wspieranie i promowanie komunikacji zbiorowej,
 - promowanie pojazdów elektrycznych i hybrydowych, m.in. poprzez komunikację zbiorową,
 - rozpatrzenie konieczności wykonania przeglądu ekologicznego dla rejonów, dla których na etapie aktualizacji mapy akustycznej wykazane zostaną dalsze przekroczenia wartości dopuszczalnych hałasu.

Dla rozpatrywanych odcinków dróg zaproponowano działania długookresowe i krótkookresowe i przedstawiono je w poniższych tabelach.

Tabela 18. Zestawienie proponowanych działań długookresowych

Lp.	Numer drogi	Nazwa odcinka	Proponowane działania
1.	S1f	Węzeł Bielsko-Biała Buczkowice - Węzeł Żywiec Soła	Budowa zabezpieczeń przeciwhałasowych od km 26+950 do km 27+200

Źródło: Program ochrony środowiska przed hałasem dla województwa śląskiego do roku 2023 dla terenów poza aglomeracją, położonych wzdłuż odcinków dróg o natężeniu ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie i odcinków linii kolejowych o natężeniu ruchu powyżej 30 000 pociągów rocznie

S1f to odcinek na którym prowadzone są badania hałasu, droga nosi nazwę S1

Tabela 19. Zestawienia proponowanych działań krótkookresowych

Lp.	Numer drogi	Kilometraż		Proponowane działania
		początek	koniec	
1.	DW942	14+745	20+684	Obwodnica Buczkowic
2.	DW942	9+430	14+745	Obwodnica Buczkowic

4.2.1.4. Hałas lotniczy

Na terenie Gminy nie jest zlokalizowane żadne lotnisko. W odległości około 6 km na południe od Gminy zlokalizowany jest Aeroklub Żar – Lądowisko Lipowa oraz w odległości około 10 km na północ Bielsko-Biała Lotnisko. Lotniska te nie mają wpływu na Gminę Buczkowice.

4.2.1.5. Kontrole

W 2022 roku Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach prowadził kontrole związane z ochroną przed hałasem w jednym przedsiębiorstwie, wykryto naruszenia jednak nie nałożono kary finansowej.

4.2.2. Analiza SWOT

Zagrożenie hałasem	
MOCNE STRONY czynniki wewnętrzne	SŁABE STRONY czynniki wewnętrzne
duża część dróg dobrej i bardzo dobrej jakości atrakcyjne położenie Gminy	brak badań hałasu na terenie Gminy w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska zwiększająca się liczba pojazdów
SZANSE czynniki zewnętrzne	ZAGROŻENIA czynniki zewnętrzne
realizacja corocznych inwestycji drogowych zapisy w MPZP dotyczące lokalizacji terenów mieszkaniowych i usługowych	zwiększanie się liczby pojazdów może stwarzać dyskomfort akustyczny dla mieszkańców zamieszkujących tereny wzdłuż dróg

Źródło: opracowanie własne

4.2.3. Cele i zadania środowiskowe w zakresie zagrożeń hałasem

Hałas wpływa na jakość życia ludności, zwłaszcza na obszarach zurbanizowanych. Ochrona przed hałasem polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu akustycznego środowiska.

Skrócona analiza SWOT wykazała, iż zagrożeniem dla Gminy w sytuacji nasilającego się hałasu może być pogłębiający się dyskomfort mieszkańców, szczególnie tych zamieszkujących tereny wzdłuż dróg.

W harmonogramie realizacji zadań zapisano cele i zadania szczególnie zmierzające do ograniczenia emisji hałasu poprzez modernizację dróg, a także, w razie potrzeby zmniejszenie uciążliwości hałasowych dla mieszkańców przez nasadzenia zieleni izolacyjnej.

Uzupełnieniem tych działań (także w razie potrzeby) będą kontrole przedsiębiorstw, z których działalnością nierozdzielnie jest związana emisja hałasu oraz kontynuacja wprowadzania do planów zagospodarowania przestrzennego gmin zapisów poświęconych ochronie przed hałasem.

Działanie zakładów nie powinno powodować przekroczeń standardów, jakości środowiska i dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku poza terenem, do którego prowadzący instalację ma tytuł prawny.

4.3. Pola elektromagnetyczne

W tabeli poniżej przedstawiono wybrane efekty realizacji dotychczasowego Programu ochrony środowiska w zakresie pól elektromagnetycznych.

Tabela 20. Wybrane efekty realizacji dotychczasowego POŚ

Cel zapisany w „PROGRAMIE OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY BUCZKOWICE NA LATA 2017-2021 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2024“			
Utrzymanie wartości natężenia promieniowania elektromagnetycznego na dotychczasowych poziomach			
Lp.	Zadania	Podjęte działania	Efekt ze wskaźnikiem
1.	Ograniczanie oddziaływania pól elektromagnetycznych m.in. poprzez preferowanie niekonfliktowych lokalizacji źródeł promieniowania elektromagnetycznego	W uchwale nr XLIX/334/23 Rady Gminy Buczkowice z dnia 25 stycznia 2023 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego sołectwa Rybarzowice zamieszczono zapisy dotyczące pól elektromagnetycznych.	zapisy w 1 MPZP

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych o wykonanych działaniach na terenie Gminy Buczkowice

W tabeli poniżej zaprezentowano wskaźniki, które dają obraz postępów w realizacji Programu ochrony środowiska, a także pokazują zmiany stanu środowiska na terenie Gminy.

Tabela 21. Wskaźniki monitorowania realizacji działań w zakresie pól elektromagnetycznych

Lp.	Wskaźnik	Stan wyjściowy 2017	Stan aktualny 2021/2022
1	Liczba punktów z przekroczeniami dopuszczalnych poziomów promieniowania elektromagnetycznego	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WIOŚ/GIOŚ, 2022 rok

4.3.1. Opis stanu obecnego

Instalacjami emitującymi pola elektromagnetyczne są:

- linie przesyłowe wysokiego, średniego i niskiego napięcia,
- stacje transformatorowe, instalacje radiokomunikacyjne, takie jak:
 - stacje bazowe telefonii komórkowej,
 - stacje radiowe i telewizyjne.

Według ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska, prowadzący instalację oraz użytkownik urządzenia emitującego pola elektromagnetyczne, które są:

- stacjami elektroenergetycznymi lub napowietrznymi liniami elektroenergetycznymi o napięciu znamionowym nie niższym niż 110 kV,
- instalacjami radiokomunikacyjnymi, radionawigacyjnymi lub radiolokacyjnymi, emitującymi pola elektromagnetyczne, których równoważna moc promieniowana izotropowo wynosi nie mniej niż 15 W, emitującymi pola elektromagnetyczne o częstotliwościach od 30 kHz do 300 GHz,

są obowiązani do wykonania pomiarów poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku.

Pomiary te wykonywane są:

- bezpośrednio po rozpoczęciu użytkowania instalacji lub urządzenia;
- każdorazowo w przypadku zmiany warunków pracy instalacji lub urządzenia.

Wyniki pomiarów przekazuje się Wojewódzkiemu Inspektorowi Ochrony Środowiska i Państwowemu Wojewódzkiemu Inspektorowi Sanitarnemu.

Na terenie Gminy źródłem niejonizującego promieniowania elektromagnetycznego są 4 stacje bazowej telefonii komórkowej (według bazy danych Btsearch)¹.

WIOŚ w Katowicach w latach 2021-2022 nie przeprowadzał żadnych kontroli przedsiębiorstw w zakresie ochrony przed promieniowaniem.

W 2019 roku został zniesiony obowiązek pozwoleń na lokalizację instalacji emitującej pola elektromagnetyczne, aktualnie niezbędne jest tylko zgłoszenie nowej lub modernizowanej instalacji.

¹ <http://beta.btsearch.pl>

Zadania w zakresie oceny poziomów promieniowania elektromagnetycznego i ich zmian dokonuje od 2019 roku Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Pomiaru monitoringowe promieniowania elektromagnetycznego prowadzone były w cyklach czteroletnich.

Punkty pomiarowe, w których wykonuje się okresowe badania poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku, wyznacza się aktualnie dla każdego województwa w ramach państwowego monitoringu środowiska dla stałej sieci monitoringu oraz dla monitoringu badawczego.

W ramach stałej sieci monitoringu punkty wyznacza się w każdym mieście dla dwuletniego cyklu pomiarowego, według zasady:

- poniżej 20 000 mieszkańców - 1 punkt pomiarowy,
- w przedziale od 20 000 do 50 000 mieszkańców - 2 punkty pomiarowe
- w przedziale powyżej 50 000 do 100 000 mieszkańców - 3 punkty pomiarowe,
- w przedziale powyżej 100 000 do 200 000 mieszkańców - 4 punkty pomiarowe,
- powyżej 200 000 mieszkańców - 4 punkty pomiarowe i 3 punkty pomiarowe na każde rozpoczęte kolejne 100 000 mieszkańców.

Do oceny zgodności wyniku pomiaru monitoringowego z obowiązującymi poziomami dopuszczalnymi wykorzystano wskaźnik WM_E obliczany w oparciu o wartość maksymalną chwilową przyjętą jako jedna próbka cząstkowa (E_{max}) o najwyższym poziomie powiększoną o niepewność.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami, poziomy PEM w środowisku uznaje się za dopuszczalne, jeżeli wartość wskaźnika WM_E nie przekracza 1.

Na terenie Gminy Buczkowice w latach 2019-2022 nie przeprowadzono pomiarów pól elektromagnetycznych.

4.3.2. Analiza SWOT

Pola elektromagnetyczne	
MOCNE STRONY czynniki wewnętrzne	SŁABE STRONY czynniki wewnętrzne
na terenie całego województwa śląskiego brak przekroczeń dopuszczalnych poziomów promieniowania	brak badań promieniowania na terenie Gminy, co nie daje obrazu skali zagrożenia
SZANSE czynniki zewnętrzne	ZAGROŻENIA czynniki zewnętrzne
badania poziomu promieniowania	stale powiększający się poziom promieniowania – szczególnie na terenie mocno zurbanizowanym

Źródło: opracowanie własne

4.3.3. Cele i zadania środowiskowe w zakresie pól elektromagnetycznych

Instalacjami emitującymi pola elektromagnetyczne są przede wszystkim linie przesyłowe wysokiego, średniego i niskiego napięcia, stacje transformatorowe oraz instalacje radiokomunikacyjne. W związku z presją mieszkańców na rozwój zasięgu linii elektroenergetycznych oraz zasięgu telefonii komórkowej powstaje coraz większa liczba instalacji emitujących promieniowanie elektromagnetyczne.

Podstawowym elementem ochrony przed polami elektromagnetycznymi jest informacja o występujących poziomach pól. Informacje takie przekazuje do publicznej wiadomości GIOS prowadząc pomiary w ramach PMŚ. Pomiary przeprowadzają także przedsiębiorstwa bezpośrednio po rozpoczęciu użytkowania instalacji lub urządzenia i każdorazowo w przypadku zmiany warunków pracy urządzenia.

W ramach minimalizacji oddziaływania istniejących instalacji emitujących pola elektromagnetyczne, zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska, przedsiębiorstwa posiadające instalacje zgłaszają do Starosty Bielskiego fakt oddania do eksploatacji instalacji wytwarzających promieniowanie elektromagnetyczne. Na podstawie tych zgłoszeń Organ ochrony środowiska (Powiat Bielski) prowadzi rejestr instalacji udostępniając na stronie urzędu informacje o instalacjach wytwarzających pole elektromagnetyczne, objętych obowiązkiem zgłoszenia.

Dla określenia aktualnych stanów promieniowania elektromagnetycznego Główny Inspektorat Ochrony Środowiska prowadzi corocznie według ustalonego harmonogramu na terenie całego województwa śląskiego badania poziomów promieniowania. Wyniki badań nie wykraczają poza dopuszczalne poziomy.

4.4. Gospodarowanie wodami

W tabeli poniżej przedstawiono wybrane efekty realizacji dotychczasowego Programu ochrony środowiska w zakresie gospodarowania wodami.

Tabela 22. Wybrane efekty realizacji dotychczasowego POŚ

Cel zapisany w „PROGRAMIE OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY BUCZKOWICE NA LATA 2017-2021 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2024“			
System zrównoważonego gospodarowania wodami powierzchniowymi i podziemnymi, umożliwiający zaspokojenie uzasadnionych potrzeb wodnych regionu			
Lp.	Zadania	Podjęte działania	Efekt ze wskaźnikiem
1.	Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach ochrony wód, sposobach ochrony przed powodzią i suszą, w szczególności skierowane do dzieci i młodzieży	W 2022 roku Gminna Biblioteka Publiczna im. Stanisława Staszica, Ośrodek Edukacji Ekologicznej w Buczkowicach, Koło Polskiego Związku Wędkarskiego „Żylica”, Polskie Towarzystwo Tatrzańskie – Oddział w Bielsku-Białej oraz Gminny Ośrodek Kultury w Buczkowicach zorganizowało 6. akcję ekologiczną pn. „Mieszkańcy dla Żylicy” – jesienne sprzątnięcie potoku Żylica oraz obszaru przylegającego do jej koryta.	kilka działań edukacyjnych rocznie
2.	Utrzymanie i bieżące remonty cieków i urządzeń ochrony przeciwpowodziowej	PGW Wody Polskie Zarząd Zlewni w Żywcu w latach 2021-2022 wykonywał następujące zadania w zakresie utrzymania wód: - w 2021 roku – realizacja zadania „Utrzymanie potoku Bruśnik w km 0+000-3+200 w m. Łodygowice i Rybarzowice” – zadanie obejmowało udrożnienie koryta w celu zapewnienia prawidłowego przepływu wód; przeprowadzono roczną i pięcioletnią ocenę zapory przeciwrumowiskowej na potoku Żylica w km 5+860 w m. Rybarzowice, gm. Buczkowice, łączna kwota zrealizowanych zadań: 16 286,81 zł, - w 2022 roku – realizacja zadania „Wycinka drzew na terenie działania Nadzoru Wodnego w Żywcu” – na obszarze Gminy Buczkowice administrowanym przez NW Żywiec: w m. Buczkowice wycięto 1 drzewo, w m. Godziszka wycięto 4 drzewa oraz dokonano pielęgnacji 2 drzew; realizacja zadania „Usługi interwencyjne związane z rozbiórką przetamowań i zatorów na ciekach naturalnych na terenie działania Zarządu Zlewni w Żywcu” – rozbiórka 2 tam bobrowych na potoku Bruśnik w m. Rybarzowice przy ul. Wodnej stwarzających zagrożenie zalaniem pomieszczeń stacji gazowej redukcyjno-pomiarowej wysokiego ciśnienia, łączna kwota zrealizowanych zadań: 4 351,19 zł.	bieżąca realizacja – kwota zrealizowanych zadań: 20 638,00 zł
3.	Utrzymywanie, doposażenie i optymalizacja wykorzystania magazynów przeciwpowodziowych	Na terenie Gminy Buczkowice działa jeden magazyn przeciwpowodziowy, który corocznie, w miarę potrzeb, jest doposażany.	doposażanie magazynu przeciwpowodziowego
4.	Wyznaczanie i uwzględnianie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego ustaleń planów zarządzania ryzykiem powodziowym oraz granic obszarów zalewowych, w tym obszarów szczególnego zagrożenia powodzią, na których obowiązują zakazy wynikające z ustawy Prawo wodne	W uchwale nr XLIX/334/23 Rady Gminy Buczkowice w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego sołectwa Rybarzowice zamieszczono zapisy dotyczące zagrożeń powodzią, w których wprowadzono zakazy, nakazy, ograniczenia i dopuszczenia wynikające z Prawa wodnego.	zapisy w 1 MPZP

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych o wykonanych działaniach na terenie Gminy Buczkowice

W tabeli poniżej zaprezentowano wskaźniki, które dają obraz postępów w realizacji Programu ochrony środowiska, a także pokazują zmiany stanu środowiska na terenie Gminy.

Tabela 23. Wskaźniki monitorowania realizacji działań w zakresie zasobów i jakości wód

Lp.	Wskaźnik	Stan wyjściowy 2017	Stan aktualny 2021/2022
1	Ilość przeprowadzonych działań edukacyjnych w Gminie	2-3 rocznie	kilka
2.	Długość poddanych konserwacji koryt cieków oraz usuwanie szkód powodziowych	usuwanie szkód powodziowych i regulacje cieków Bruśnik na długości 1,215 km roboty konserwacyjne cieków wodnych na długości 7 444,0 mb	roboty konserwacyjne cieków wodnych na długości 1 550,00 mb
3.	Liczba magazynów przeciwpowodziowych na terenie Gminy	1	1
4.	Liczba zmian MPZP uwzględniających zarządzenie ryzykiem powodziowym	100%	100%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WIOŚ/GIOŚ, 2022 rok

4.4.1. Opis stanu obecnego

4.4.1.1. Wody powierzchniowe i ich monitoring

Przez teren Gminy Buczkowice przepływa 6 cieków, nad którymi nadzór pełni Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie Nadzór Wodny Żywiec. Poniżej przedstawiono zestawienie tabelaryczne cieków.

Tabela 24. Zestawienie cieków przepływających przez teren Gminy Buczkowice

Lp.	Nazwa ciek	Rząd ciek	Strona dopływu	Długość ciek bez sztucznych połączeń z ciekami głównym w obrębie zbiornika wodnego lub szerokiej rzeki [m]
1.	Potok Malinowy	IV	lewa	3440,75
2.	Żylica	III	lewa	21344,53
3.	Potok Godziszczański	IV	lewa	6257,26
4.	Dopływ spod Góry Skaliste	IV	prawa	4855,93
5.	Potok Graniczny	IV	prawa	6516,06
6.	Bruśnik	IV	lewa	7259,03

Źródło: pismo Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, znak: KR.5.4.502.1.2023.DK

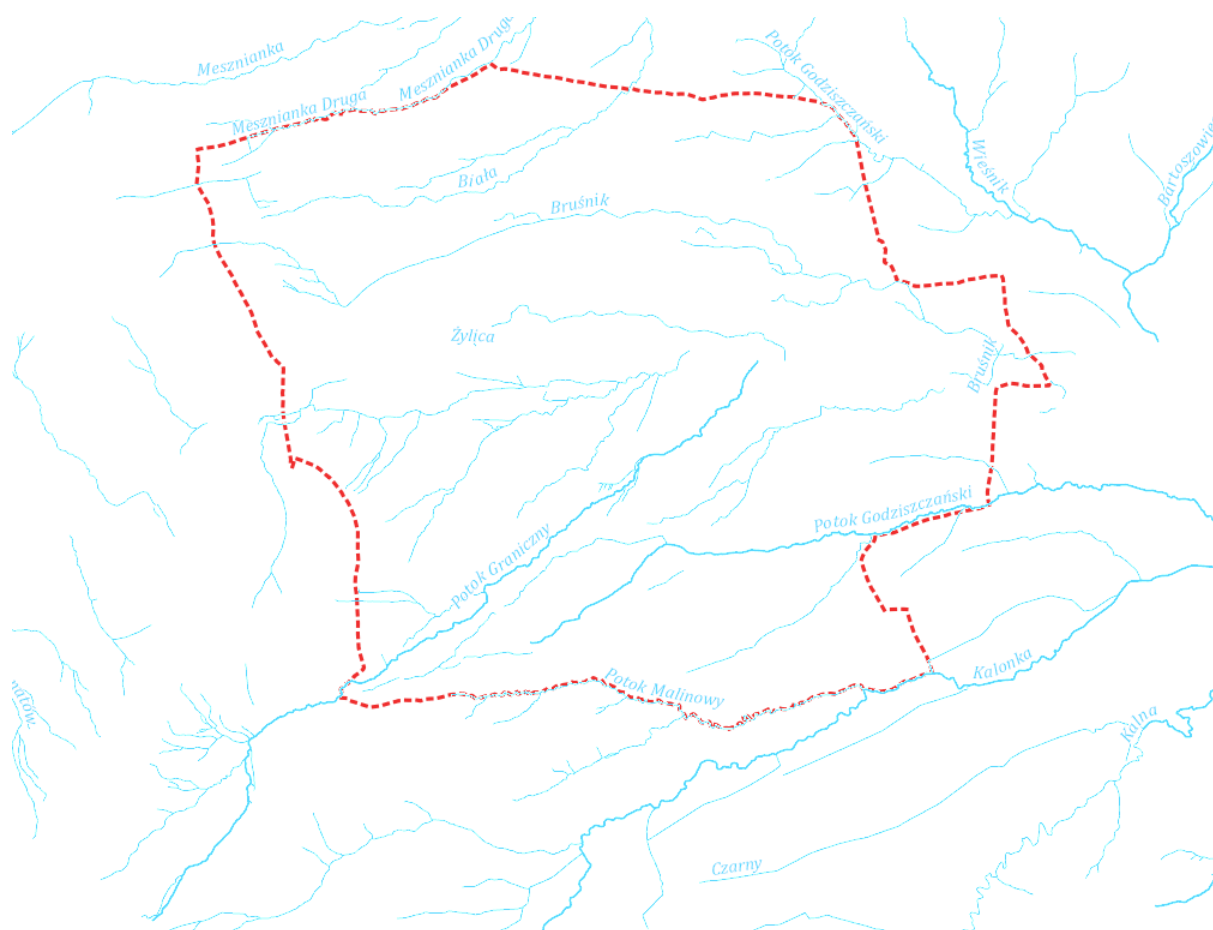
Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 4 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły, na terenie Gminy Buczkowice wyznaczone zostały 2 jednolite części wód powierzchniowych.

Gmina Buczkowice położona jest w obrębie dwóch regionów wodnych: Małej Wisły i Górnej-Zachodniej Wisły. W obrębie regionu wodnego Małej Wisły na terenie Gminy zlokalizowana jest 1 Jednolita Część Wód Powierzchniowych (JCWP):

- Biała – RW20000421149.

W obrębie regionu wodnego Górnej-Zachodniej Wisły na terenie Gminy zlokalizowana jest 1 Jednolita Część Wód Powierzchniowych (JCWP):

- Żylica – RW2000062132749.

Rysunek 14. Wody powierzchniowe na terenie Gminy Buczkowice

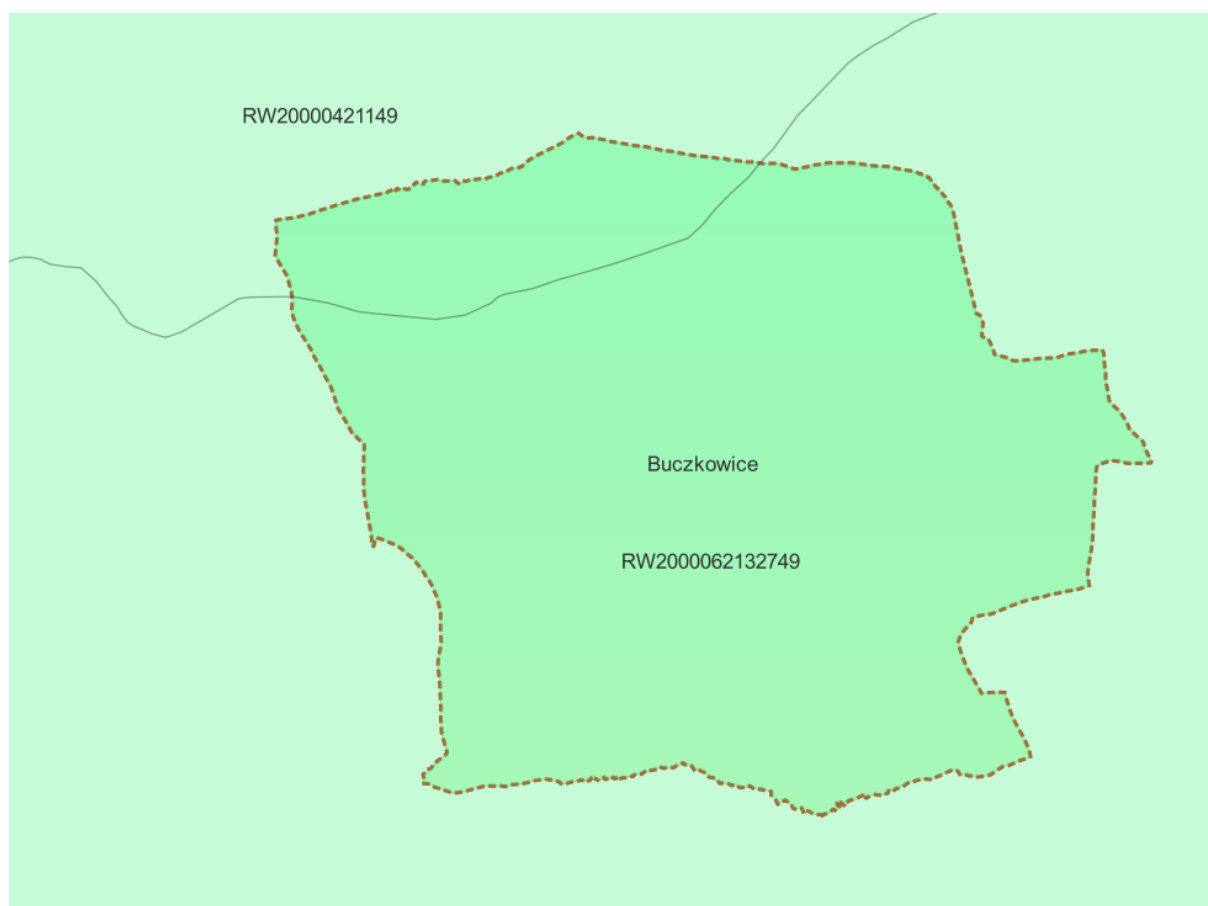
Źródło: <http://mapy.isok.gov.pl>

W poniższej tabeli przedstawiono charakterystykę JCWP występujących na terenie Gminy Buczkowice.

Tabela 25. Charakterystyka JCWP na terenie Gminy Buczkowice

Lp.	Nazwa JCWP	Kod JCWP	Aktualny stan JCWP	Cel środowiskowy - stan/potencjał ekologiczny	Cel środowiskowy - stan chemiczny	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych
1.	Żyłca	RW2000062132749	zły stan wód, posiada słaby potencjał ekologiczny i stan chemiczny poniżej dobrego	dobry potencjał ekologiczny; zapewnienie drożności cieku według wymagań gatunków chronionych	stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry	zagrożona
2.	Biała	RW20000421149	zły stan wód, posiada słaby potencjał ekologiczny i stan chemiczny poniżej dobrego	dobry potencjał ekologiczny	stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w), benzo(g, h, i)perylen(w), fluoranten(w), heptachlor(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry	zagrożona

Źródło: Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 4 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Dz.U. 2023 poz. 300)

Rysunek 15. JCWP na terenie Gminy Buczkowice

Źródło: opracowanie własne

Zgodnie z ustawą Prawo wodne celem prowadzenia monitoringu wód powierzchniowych jest pozyskanie informacji o stanie wód w dorzeczach dla potrzeb planowania w gospodarowaniu wodami oraz oceny osiągnięcia celów środowiskowych. Zgodnie z Ramową Dyrektywą Wodną (RDW), badania prowadzi się w 6-letnich cyklach Planów Gospodarowania Wodami (PGW).

Podstawowymi jednostkami gospodarowania wodami są jednolite części wód powierzchniowych (JCWP). Sporządzane w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska oceny wód powierzchniowych bazują na sieci punktów pomiarowo-kontrolnych (ppk). Podstawę do jej wyznaczenia na terenie województwa śląskiego stanowiły opracowane przez KZGW wykazy wód oraz zalecenia i wskazówki Głównego Inspektora Ochrony Środowiska.

Głównym celem sporządzenia oceny stanu wód powierzchniowych jest dostarczenie wiedzy o stanie/potencjale ekologicznym i stanie chemicznym wód powierzchniowych, niezbędnej do gospodarowania wodami w dorzeczach, podejmowania działań na rzecz poprawy stanu wód oraz ich ochrony przed zanieczyszczeniem.

Na podstawie oceny stanu jednolitych części wód rzek i zbiorników zaporowych w latach 2014-2019 w poniższej tabeli przedstawiono informacje dotyczące stanu JCWP występujących na terenie Gminy Buczkowice.

Tabela 26. Ocena stanu jednolitych części wód powierzchniowych na terenie Gminy Buczkowice

Nazwa JCWP	Klasyfikacja stanu / potencjału ekologicznego			Klasyfikacja stanu chemicznego		Ocena stanu JCWP	
	Rok badań	Klasa	Stan / potencjał ekologiczny	Rok badań	Stan chemiczny	Rok badań	Ocena
Biała	2019	4	słaby potencjał ekologiczny	2019	stan chemiczny poniżej dobrego	2019	zły stan wód
Żylica	2018	5	zły potencjał ekologiczny	2018	stan chemiczny poniżej dobrego	2018	zły stan wód

Źródło: Ocena stanu jednolitych części wód rzek i zbiorników zaporowych w latach 2014-2019 – tabela

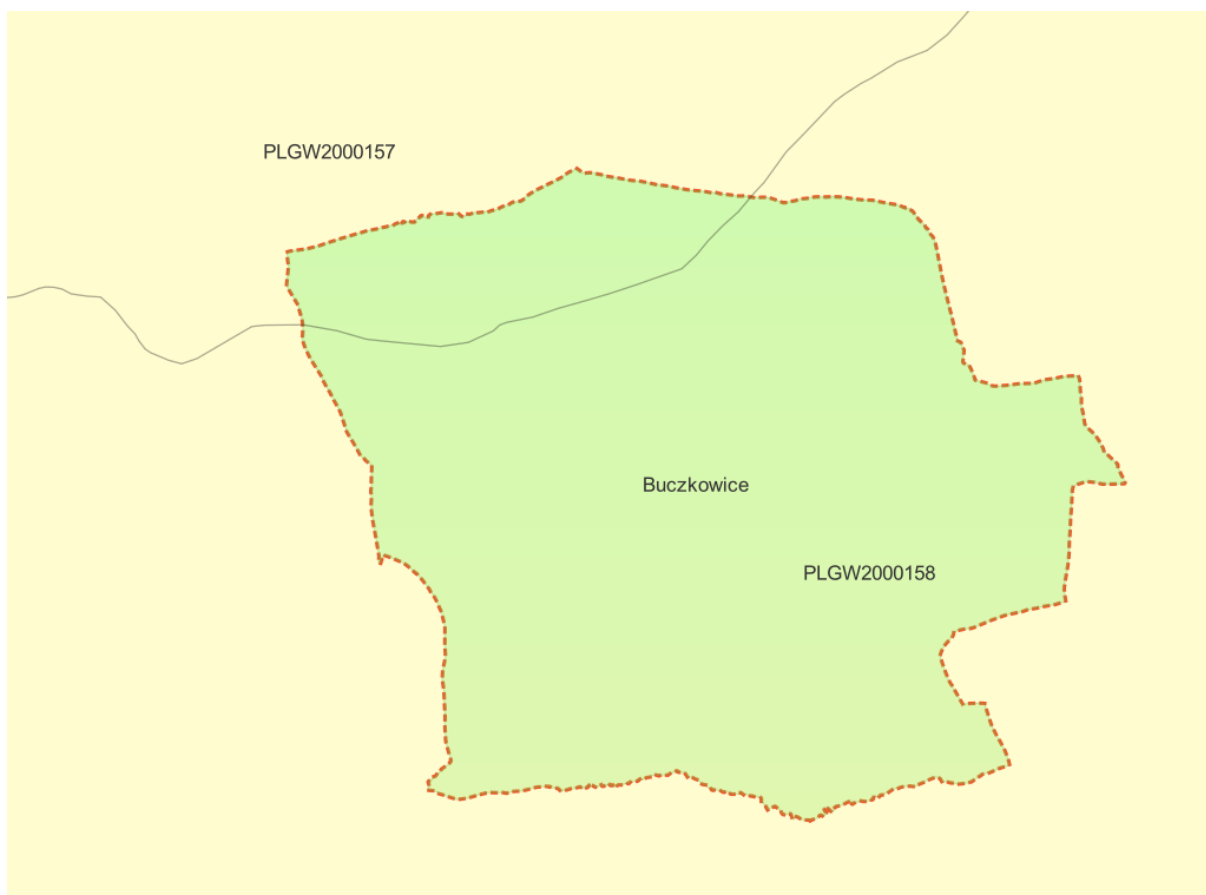
PGW Wody Polskie Zarząd Zlewni w Żywcu w latach 2020-2022 wykonywał następujące zadania w zakresie utrzymania wód:

- w 2020 roku – realizacja zadania „Wycinka drzew na terenie działania Nadzoru Wodnego w Żywcu – reszta gmin z terenu Nadzoru Żywiec” – część obejmująca Gminę Buczkowice w kwocie 8916,60 zł,
- w 2021 roku – realizacja zadania „Utrzymanie potoku Bruśnik w km 0+000-3+200 w m. Łodygowice i Rybarzowice” – zadanie obejmowało udrożnienie koryta w celu zapewnienia prawidłowego przepływu wód; przeprowadzono roczną i pięcioletnią ocenę zatory przeciwrumowiskowej na potoku Żylica w km 5+860 w m. Rybarzowice, gm. Buczkowice, łączna kwota zrealizowanych zadań: 16 286,81 zł,
- w 2022 roku – realizacja zadania „Wycinka drzew na terenie działania Nadzoru Wodnego w Żywcu” – na obszarze Gminy Buczkowice administrowanym przez NW Żywiec: w m. Buczkowice wycięto 1 drzewo, w m. Godziszka wycięto 4 drzewa oraz dokonano pielęgnacji 2 drzew; realizacja zadania „Usługi interwencyjne związane z rozbiórką przetamowań i zatorów na ciekach naturalnych na terenie działania Zarządu Zlewni w Żywcu” – rozbiórka 2 tam bobrowych na potoku Bruśnik w m. Rybarzowice przy ul. Wodnej stwarzających zagrożenie zalaniem pomieszczeń stacji gazowej redukcyjno-pomiarowej wysokiego ciśnienia, łączna kwota zrealizowanych zadań: 4 351,19 zł.

W latach 2020-2022 Gmina Buczkowice sfinansowała kwotą 90 tys. zł roboty konserwacyjne cieków wodnych (rowów melioracyjnych) na odcinku 2 585,00 mb. Roboty zostały wykonane przez Rejonowy Związek Spółek Wodnych w Bielsku-Białej i miały na celu zabezpieczenie przeciwpowodziowe terenów położonych w sąsiedztwie przedmiotowych cieków.

4.4.1.2. Wody podziemne i ich monitoring

Według podziału Polski na jednolite części wód podziemnych obszar Gminy znajduje się w obrębie dwóch jednolitych części wód podziemnych: nr 157 (PLGW2000157) oraz nr 158 (PLGW2000158). JCWPd nr 157 jest zagrożona nieosiągnięciem celów środowiskowych natomiast JCWPd nr 158 nie jest zagrożona ryzykiem nie osiągnięcia celów środowiskowych.

Rysunek 16. Jednolite części wód podziemnych (JCWPd) na terenie Gminy Buczkowice

Źródło: <http://epsh.pgi.gov.pl> (dostęp 24.03.2023 r.)

Celem monitoringu jakości wód podziemnych jest dostarczenie informacji o stanie chemicznym wód, śledzenie jego zmian oraz sygnalizacja zagrożeń, na potrzeby zarządzania zasobami wód podziemnych i oceny skuteczności podejmowanych działań ochronnych związanych z osiągnięciem dobrego stanu ekologicznego, określonego przez Ramową Dyrektywę Wodną (RDW).

Oceny stanu chemicznego w jednolitych częściach wód podziemnych (JCWPd) i w poszczególnych punktach badawczych dokonano w 2020 roku, w oparciu o Rozporządzenie Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 11 października 2019 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu jednolitych części wód podziemnych (Dz. U. z 2019 roku, poz. 2148), które wyróżnia pięć klas jakości wód:

- klasa I – wody bardzo dobrej jakości,
- klasa II – wody dobrej jakości,
- klasa III – wody zadowalającej jakości,
- klasa IV – wody niezadowalającej jakości,
- klasa V – wody złej jakości.

Oraz dwa stany chemiczne wód ocenione na podstawie średniej wartości poszczególnych wskaźników ze wszystkich punktów zlokalizowanych w analizowanej JCWPd:

- stan dobry (klasy I, II i III),
- stan słaby (klasy IV i V).

W latach 2019-2021 badania wód podziemnych prowadzone były w oparciu o krajową sieć pomiarową modyfikowaną pod kątem dostosowania do wymagań Ramowej Dyrektywy Wodnej i sieć wojewódzką, uzupełniającą badania pod kątem ochrony Głównych Zbiorników Wód Podziemnych.

W podsystemie monitoringu jakości wód podziemnych badania prowadzone były w ramach monitoringu diagnostycznego w odniesieniu do jednolitych części wód podziemnych uznanych za zagrożone nieosiągnięciem dobrego stanu chemicznego.

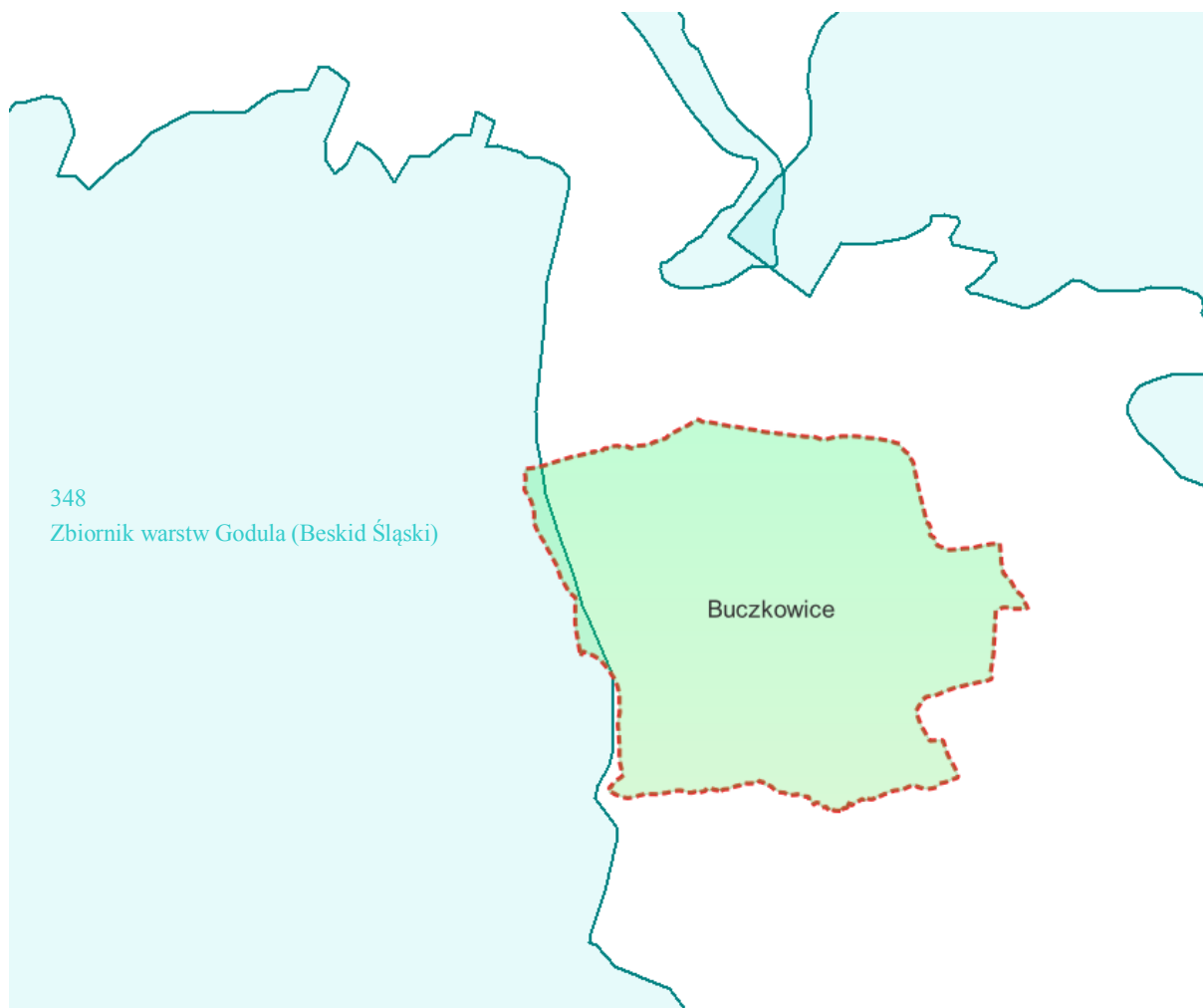
Na terenie Gminy Buczkowice w latach 2019-2021 nie przeprowadzono badania jakości wód podziemnych.

Tabela 27. Charakterystyka stanu JCWPd na terenie Gminy Buczkowice

Lp.	Kod JCWP	Region wodny	Cel środowiskowy - stan chemiczny	Cel środowiskowy - stan ilościowy	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych
1.	PLGW2000157	Małej Wisły	dobry stan chemiczny	brak pogorszenia aktualnego stanu ilościowego (słaby stan ilościowy w zakresie bilansu wodnego)	zagrożona ilościowo i chemicznie
2.	PLGW2000158	Górnej-Zachodniej Wisły	dobry stan chemiczny	dobry stan ilościowy	niezagrożona

Źródło: Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 4 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Dz.U. 2023 poz. 300)

Zasoby wód podziemnych są ściśle związane z występującymi na obszarze Gminy Lokalnego Zbiornika Wód Podziemnych (LZWP). Gmina Buczkowice leży w obrębie Lokalnego Zbiornika Wód Podziemnych LZWP nr 348 Zbiornik warstw Goduła (Beskid Śląski).

Rysunek 17. Lokalny Zbiornik Wód Podziemnych na terenie Gminy Buczkowice
Źródło: opracowanie własne

LZWP nr 348 Zbiornik warstw Godula (Beskid Śląski)

Szczegółowe granice Zbiornika warstw Godula (Beskid Śląski) wyznaczono na podstawie analizy hydrostrukturalnej na podstawie zasięgu warstw godulskich i istebniańskich, zmniejszając jego obszar z 410 km² do 374,8 km². Zbiornik ten współwystępuje częściowo z czwartorzędowym GZWP nr 347 Dolina rzeki Górna Wisła. Wodonośny poziom zbiornikowy jest zbudowany z utworów fliszowych kredy (warstwy istebniańskie i godulskie), w przewodzie z piaskowców grubo- i średnioławicowych, a także zlepieńców (zlepieniec malinowski). Badania laboratoryjne utworów fliszowych wykazały, że ich porowatość międzyziarnowa jest niewielka i dochodzi do kilku, rzadko do kilkunastu procent a stopień zawodnienia tych utworów jest uwarunkowany ilością i charakterem szczelin. Gęstość szczelin i ich wielkość są zależne od litologii i miąższości warstw, a szczególnie od procesów wietrzenia i tektoniki. Zbiornik wód podziemnych ma charakter porowoszczelinowy, o zwierciadle wód swobodno-napiętym. Strefa zawodniona tworzy tu nieciągły poziom wodonośny o zróżnicowanych cechach, a strefa aktywnej wymiany wynosi do 60–80 m, lokalnie nawet do 100 m. Zasilanie wód podziemnych tego zbiornika następuje przede wszystkim na drodze infiltracji opadów atmosferycznych w obrębie zbiornika.

4.4.1.3. Ochrona przed powodzią oraz skutkami suszy

Według Prawa wodnego (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 1478 ze zm.) przez powódź rozumie się czasowe pokrycie przez wodę terenu, który w normalnych warunkach nie jest pokryty wodą, wywołane przez wezbranie wody w ciekach naturalnych, zbiornikach wodnych, kanałach oraz od strony morza, z wyłączeniem pokrycia przez wodę terenu wywołanego przez wezbranie wody w systemach kanalizacyjnych.

Główne zagrożenie powodziowe jest wywoływane dużą prędkością płynącej wody i jej energią, która powoduje niszczenia ciężkiej zabudowy koryt (opaski, mury, progi), a także budowli nad korytem rzek, takich jak kładki, przepusty, mosty i in. Przyczyną podtopień i powodzi są na ogół:

- bardzo intensywne opady burzowe (określane, jako oberwanie chmury), obejmujące najczęściej niewielkie obszary o dużych nachyleniach zboczy, powodujące gwałtowne i krótkotrwałe (do kilku godzin) lokalne wezbrania wód,
- opady rozlewne t.j. trwające kilka dni opady o wysokim natężeniu (od kilkudziesięciu do 100 mm w ciągu doby), obejmujące większą część zlewni.

Za działania związane z ochroną przeciwpowodziową odpowiada, zgodnie z ustawą Prawo wodne, Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie oraz organy administracji rządowej i samorządowej. PGW WP jest również odpowiedzialne za prowadzenie działań informacyjnych i koordynację w razie powodzi lub suszy na podległym terenie.

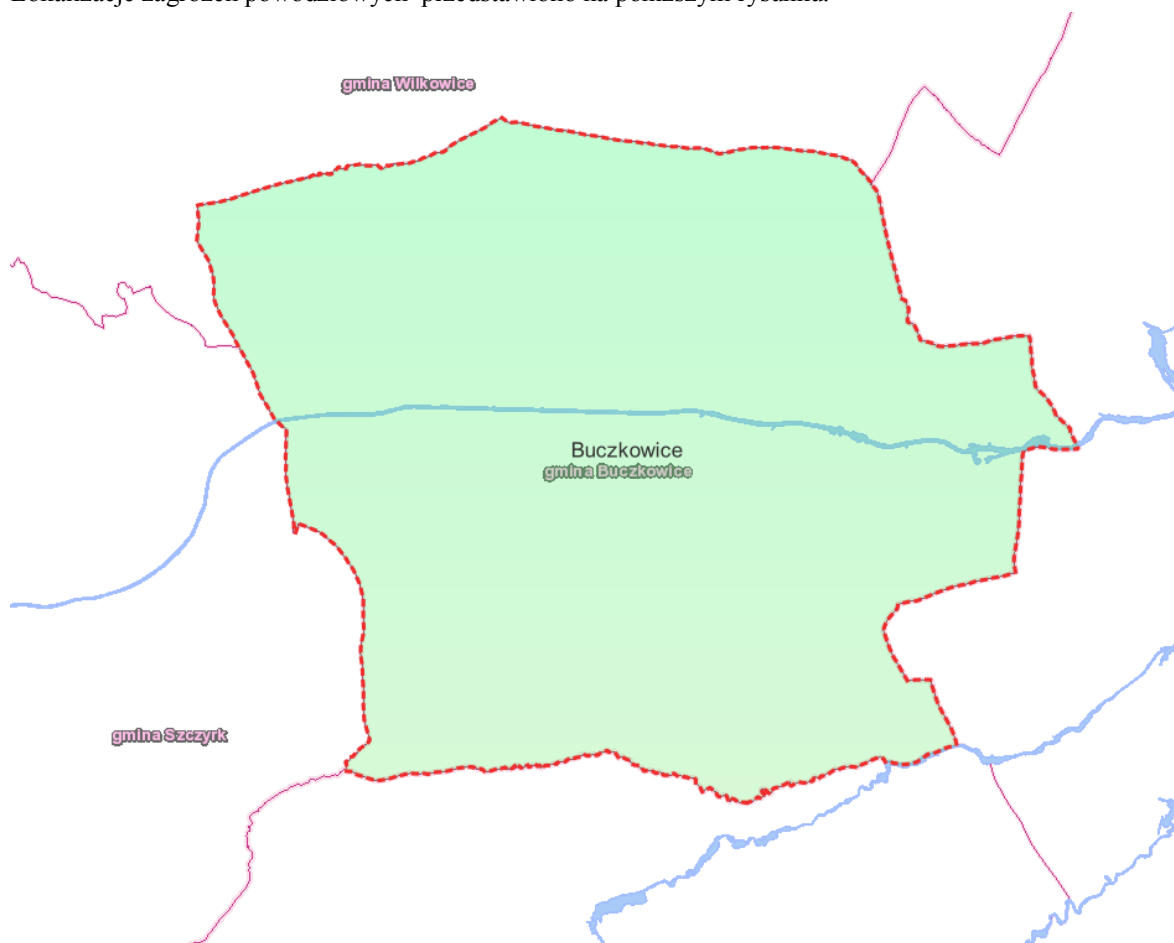
Na lata 2016–2022 został zaplanowany projekt pn.: „Przegląd i aktualizacja map zagrożenia powodziowego i map ryzyka powodziowego”. MZP i MRP sporządzono zgodnie z obowiązującym rozporządzeniem Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej w sprawie opracowywania map zagrożenia powodziowego oraz map ryzyka powodziowego.

Mapy zagrożenia powodziowego i mapy ryzyka powodziowego zostały podane do publicznej wiadomości 22 października 2020 r. i są dostępne na Hydroportalu Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie.

Ponadto do 2027 r. zostanie wykonana aktualizacja wstępnej oceny ryzyka powodziowego, aktualizacja map zagrożenia i map ryzyka powodziowego, aktualizacja planu przeciwdziałania skutkom suszy dla obszarów dorzeczy oraz aktualizacja planu zarządzania ryzykiem powodziowym.

Na terenie Gminy Buczkowice występują miejsca zagrożone powodzią bezpośrednio w sąsiedztwie potoku Żylica w Buczkowicach i Rybarzowicach oraz na bardzo małym odcinku w sąsiedztwie potoku Malinowego w Kalnej. Jednocześnie lokalne podtopienia mogą wystąpić również w innych lokalizacjach, np. przy potoku Bruśnik w Buczkowicach i Rybarzowicach.

Lokalizacje zagrożeń powodziowych przedstawiono na poniższym rysunku.

Rysunek 18. Mapa zagrożenia powodziowego na terenie Gminy Buczkowice

Źródło: opracowanie własne na podstawie ISOK

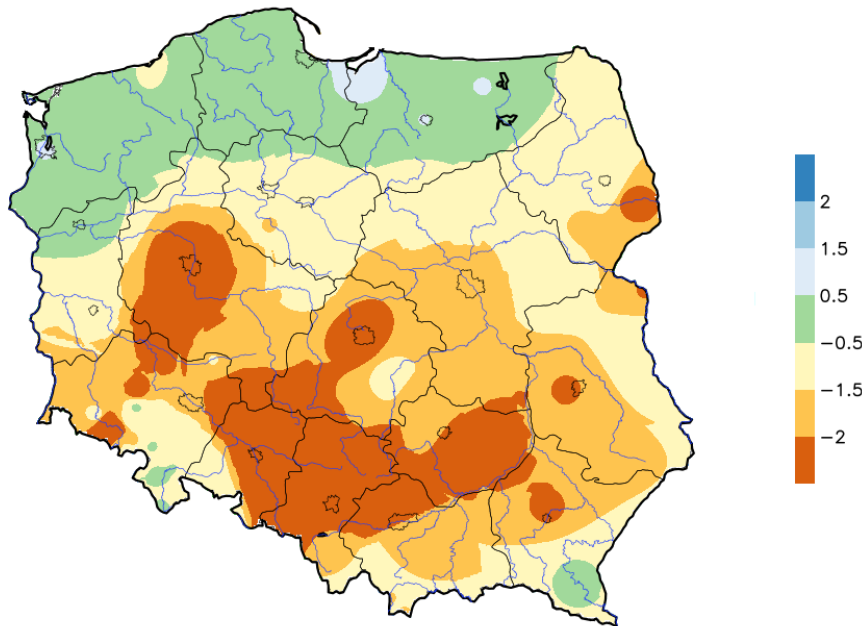
Na terenie Gminy Buczkowice zlokalizowany jest magazyn przeciwpowodziowy. Magazyn corocznie w miarę potrzeb jest doposażany.

Niewątpliwie gospodarka wodna to również działania ukierunkowane na przeciwdziałanie negatywnym skutkom suszy.

Susza jest zjawiskiem ciągłym o zasięgu regionalnym i oznacza dostępność wody poniżej średniej w określonych warunkach naturalnych. Suszą nazywa się nie tylko zjawiska ekstremalne, ale wszystkie, które występują w warunkach mniejszej dostępności wody dla danego regionu. Susza jest również naturalnym zagrożeniem, o charakterze regionalnym, wywołanym głównie niedoborem opadu w połączeniu z innymi niekorzystnymi lokalnymi czynnikami. Skutki wystąpienia suszy odczuwalne są zarówno przez ludność jak i ich środowisko. Mogą osiągać różne rozmiary, porównywalne ze skutkami wystąpienia innych zagrożeń jak np. powódź. Jednak skutki suszy odczuwalne są zazwyczaj powoli i często objawiają się jako inne zagrożenia, np. pożary lub erozja powierzchniowa.

Najszerzy zakres wrażliwości na różne rodzaje suszy przypisano do sektora rolnictwa oraz środowiska i zasobów przyrodniczych. Rolnictwo jest wrażliwe na suszę glebową, zwaną też rolniczą, niemniej susza atmosferyczna również może skutkować zmniejszeniem plonów.

Biorąc to pod uwagę oraz uwzględniając ograniczoną dokładność oceny zagrożenia suszą glebową (ze względu na małą szczegółowość materiałów środowiskowych) przypisano do rolnictwa wrażliwość także na suszę atmosferyczną. Ponieważ rolnictwo wykorzystuje wody powierzchniowe i podziemne (hodowla, nawodnienia) jest też ono wrażliwe także na skutki suszy hydrologicznej i hydrogeologicznej (dot. obszarów, gdzie wykorzystywane w sektorze rolnictwa zasoby wód są zagrożone deficytem).

Rysunek 19. Rozkład przestrzenny wartości SPI na terenie kraju w czerwcu 2019 roku

Źródło: <http://posucha.imgw.pl>

Przedziały ostrości suszy atmosferycznej (wartości SPI) określa 4 stopniowa skala:

- normalny (0,5 ÷ -0,5),
- umiarkowanie suchy (-0,5 ÷ -1,5),
- bardzo suchy (-1,5 ÷ -2),
- ekstremalnie suchy (≤ -2).

Na terenie Gminy Buczkowice przedział ostrości suszy atmosferycznej w czerwcu 2019 roku wyniósł (-1,5 ÷ -2), t.j. bardzo suchy.

4.4.2. Analiza SWOT

Gospodarowanie wodami	
MOCNE STRONY czynniki wewnętrzne	SŁABE STRONY czynniki wewnętrzne
zadowalająca jakość wód podziemnych	zły stan wód powierzchniowych wpływ zanieczyszczenia spoza terenu Gminy na stan czystości wód
SZANSE czynniki zewnętrzne	ZAGROŻENIA czynniki zewnętrzne
dobra współpraca z administratorami cieków wodnych w zakresie ich utrzymania zmiany prawa wodnego w zakresie własności wód	niedostateczne rozpoznanie niekorzystnych oddziaływań człowieka na środowisko zagrożenia powodziowe występujące na terenie Gminy

Źródło: opracowanie własne

4.4.3. Cele i zadania środowiskowe w zakresie zrównoważonego gospodarowania wodami

W zasadzie wszystkie przedsięwzięcia można podzielić na czynne i bierne. Bardzo często ich rodzaj wymuszony jest własnością. Do działań biernych należą:

- monitoring powodziowy dla Gminy oparty na koncepcji pozyskiwania skutecznej informacji o opadzie i odpływie w warunkach powodziowych,
- system ostrzeżeń gwarantujący mieszkańcom i użytkownikom terenów zalewowych możliwie szybkie powiadomienie o nadchodzącym zagrożeniu,
- wyposażenie drużyn ratowniczych w specjalistyczny sprzęt niezbędny do efektywnego prowadzenia akcji przeciwpowodziowej, w tym wyposażenie magazynów ochrony przeciwpowodziowej,
- opracowanie materiałów informacyjnych z podstawowymi danymi umożliwiającymi identyfikację przez każdego mieszkańca obszaru zagrożenia powodziowego w jego otoczeniu.

Do działań aktywnych należą:

- bieżące remonty budowli regulacji rzek i potoków,
- bieżące remonty, stała konserwacja i renowacja przepustów, rowów i innych urządzeń odprowadzających wodę lub zabezpieczających odpływ,
- wycinka drzew i krzewów w korytach cieków, co przeciwdziała podnoszeniu się poziomu zwierciadła wód odpływowych oraz niszczeniu mostów i brzegowych ubezpieczeń rzek i cieków,
- systematyczne oczyszczanie z rumowiska koryt powyżej zapór przeciwrumowiskowych i stopni wodnych, stabilizujących dno cieków.

Za działania związane z ochroną przeciwpowodziową odpowiada, zgodnie z ustawą Prawo wodne, Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, które jest również odpowiedzialne za prowadzenie działań informacyjnych i koordynację w razie powodzi lub suszy na podległym terenie.

Ochronę przed powodzią prowadzi się zgodnie z planami ochrony przeciwpowodziowej na obszarze kraju, planami ochrony przeciwpowodziowej regionu wodnego, a w szczególności przez:

- zachowanie i tworzenie wszelkich systemów retencji wód, budowę i rozbudowę zbiorników retencyjnych, suchych zbiorników przeciwpowodziowych oraz polderów przeciwpowodziowych,
- racjonalne retencjonowanie wód oraz użytkowanie budowli przeciwpowodziowych, a także sterowanie przepływami wód,
- funkcjonowanie systemu ostrzegania przed niebezpiecznymi zjawiskami zachodzącymi w atmosferze oraz hydrosferze,
- kształtowanie zagospodarowania przestrzennego dolin rzecznych lub terenów zalewowych, budowanie oraz utrzymywanie wałów przeciwpowodziowych, a także kanałów ulgi.

W harmonogramie realizacji zadań własnych i monitorowanych zamieszczono zadania dotyczące prowadzenia monitoringu wód powierzchniowych i podziemnych, działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach ochrony wód, w szczególności skierowane do dzieci i młodzieży, a także budowę, przebudowę, modernizację budowli przeciwpowodziowych oraz działania inwestycyjne i utrzymaniowe związane z melioracjami wodnymi szczegółowymi oraz rowami odwadniającymi tereny zurbanizowane.

4.5. Gospodarka wodno-ściekowa

W tabeli poniżej przedstawiono wybrane efekty realizacji dotychczasowego Programu ochrony środowiska w zakresie gospodarki wodno-ściekowej.

Tabela 28. Wybrane efekty realizacji dotychczasowego POŚ

Cel zapisany w „PROGRAMIE OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY BUCZKOWICE NA LATA 2017-2021 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2024“			
System zrównoważonego gospodarowania wodami powierzchniowymi i podziemnymi umożliwiający zaspokojenie uzasadnionych potrzeb wodnych regionu przy osiągnięciu i utrzymaniu co najmniej dobrego stanu wód			
Lp.	Planowane zadania	Podjęte działania	Efekt ze wskaźnikiem
1.	Budowa, rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacji sanitarnej i deszczowej	W 2021 roku dokonano budowy i rozbudowy sieci kanalizacji sanitarnej na terenie Gminy Buczkowice. Opracowano dokumentację kanalizacji sanitarnej obejmującej miejscowości Buczkowice, Rybarzowice, Godziszka wraz z przyłączeniami o długości około 1 km sieci dla rejonu: Buczkowice ul. Lipowa, Godziszka ul. Spacerowa, Buczkowice ul. Dębowa/Kamienna, Rybarzowice ul. Morelowa.	około 1 km sieci kanalizacyjnej wraz z przyłączami
2.	Budowa, rozbudowa i modernizacja ujęć wody, stacji uzdatniania wody oraz infrastruktury służącej do zbiorowego zaopatrzenia w wodę	Budowa sieci wodociągowej w ramach zadania pt. „Budowa sieci wodociągowej w Gminie Buczkowice”. Całkowita wartość inwestycji wyniosła 3 269 800 zł, zadanie zostało dofinansowane z budżetu państwa. Zakres robót obejmował budowę sieci wodociągowej o długości 4 628,95 mb wraz z 55 przyłączami, w tym: - w Buczkowicach – 2 149,40 mb sieci oraz 32 szt. przyłączy, - w Rybarzowicach – 1 662,30 mb sieci oraz 23 szt. przyłączy, - w Godziszce – 817,25 mb wraz z modernizacją przyłączy.	4628,95 mb, 55 przyłączy sieci wodociągowej
3.	Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach oszczędnego użytkowania wody oraz najważniejszych sprawach związanych z odprowadzaniem i oczyszczaniem ścieków, w szczególności skierowane do dzieci i młodzieży	Działania edukacyjne dotyczące gospodarki wodno-ściekowej prowadzone są na łamach Gazety Gminnej, strony internetowej. Dla dzieci i młodzieży akcje ekologiczne prowadzone są głównie na terenach szkół i przedszkoli.	kilka działań rocznie
4.	Prowadzenie ewidencji zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków	Gmina prowadzi rejestr zbiorników bezodpływowych. Na koniec 2022 roku na terenie Gminy znajdowało się 376 zbiorników, z czego 303 zbiorniki są użytkowane. Zgodnie z danymi GUS na terenie Gminy pod koniec 2021 roku zlokalizowanych było 12 przydomowych oczyszczalni ścieków.	376 zbiorników bezodpływowych, 12 przydomowych oczyszczalni ścieków
5.	Prowadzenie kontroli gospodarki ściekowej na posesjach prywatnych	Gmina corocznie przeprowadza około 20 kontroli, podczas których każdorazowo stwierdzane są nieprawidłowości.	20 kontroli na rok

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych o wykonanych działaniach na terenie Gminy Buczkowice

W tabeli poniżej zaprezentowano wskaźniki, które dają obraz postępów w realizacji Programu ochrony środowiska, a także pokazują zmiany stanu środowiska na terenie Gminy.

Tabela 29. Wskaźniki monitorowania realizacji działań w zakresie gospodarki wodno-ściekowej

Lp.	Wskaźnik	Stan wyjściowy 2017	Stan aktualny 2021/2022
1.	Długość kanalizacji sanitarnej	156,1 km	157,2 km
2.	Skanalizowanie Gminy	98%	98%
3.	Zwodociągowanie Gminy	39%	55%
4.	Długość sieci wodociągowej	38 km	50,72 km
5.	Ilość zrealizowanych akcji edukacyjnych /rocznie/	5	kilka
6.	Liczba przydomowych oczyszczalni	9	12
7.	Liczba kontroli na posesjach	25/rok	20/rok

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, BDL 2022 rok

4.5.1. Opis stanu obecnego

Zarządzanie zasobami wodnymi zgodnie z Dyrektywą 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 roku ustanawiającej ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej oraz wymaganiami zawartymi w ustawie z dnia 20 lipca 2017 roku Prawo wodne odbywa się w odniesieniu do jednolitych części wód. W obszarze tych jednolitych części wód odbywa się identyfikacja i analiza stanu, zagrożeń oraz planowanie działań mających na celu osiągnięcie przez poszczególne części wód celów środowiskowych.

W ostatnich latach na szczeblu krajowym prowadzone były prace mające na celu kolejne zaktualizowanie Planów zagospodarowania wodami na obszarach dorzeczy (II aPGW, 3 cykl planistyczny). W ramach podjętych prac sporządzono programy działań dla jednolitych części wód (JCW), wdrożenie których będzie miało wpływ na poprawę stanu wód. Obecnie trwa proces legislacyjny zmierzający do opublikowania planów w postaci rozporządzeń. Po zatwierdzeniu plany będą obowiązywać przez 6 kolejnych lat.

4.5.1.1. Zaopatrzenie w wodę

Na terenie Gminy Buczkowice zaopatrzenie w wodę realizowane jest przez:

- Przedsiębiorstwo „AQUA” S.A., z siedzibą przy ul. 1 Maja 23 w Bielsku-Białej,
- Spółkę Wodną Wodociągową w Godziszce, z siedzibą przy ul. Beskidzkiej 29 Godziszce,
- Spółkę Wodociągową w Mesznej z siedzibą przy ul. Handlowej 27 w Mesznej,
- Indywidualne studnie gospodarskie (ujęcia własne wody pitnej).

Administratorem sieci wodociągowej na terenie sołectw Buczkowice, Rybarzowice oraz Kalna jest „AQUA” S.A. w Bielsku-Białej. W sołectwie Godziszka sieć wodociągowa jest własnością Spółki Wodno Wodociągowej w Godziszce. W sołectwie Buczkowice, w rejonie ulicy Jama, właścicielem sieci wodociągowej oraz jej administratorem jest Gmina Buczkowice.

Przedsiębiorstwo „AQUA” S.A.

Długość sieci wodociągowej wynosi 50 km, z czego 9,8 km stanowią przyłącza. Na terenie Gminy Buczkowice znajduje się 831 przyłączy, z czego 785 stanowią przyłącza do budynków mieszkalnych. Zgodnie z informacją przekazaną przez AQUA S.A. wg stanu na dzień 31.12.2022 r. ilość podpisanych umów w Gminie wynosi:

- 478 szt. na terenie Buczkowic,
- 18 szt. na terenie Godziszki,
- 298 szt. na terenie Kalnej,
- 182 szt. na terenie Rybarzowic.

Gmina Buczkowice zaopatrywana jest z ujęcia wody znajdującego się w Szczyrku. W skład ujęcia wody wchodzi:

- ujęcie brzegowe,
- drenaż infiltracyjny,
- osadnik wody surowej,
- stacja uzdatniania wody,
- zbiornik wody uzdatnionej.

Woda bezpośrednio z rzeki dopływa grawitacyjnie do osadnika wody surowej przez dwa stopnie krat zamontowanych na brzegu rzeki, woda ujmowana jest również za pośrednictwem drenażu infiltracyjnego zlokalizowanego powyżej zapory przeciwrumszowej. Woda z osadnika pompowana jest do sześciu komór filtracyjnych. Filtry mogą pracować w układzie szeregowym lub równoległym. Proces koagulacji odbywa się poprzez dozowanie koagulantu do rurociągów prowadzących wodę na filtry. Woda czysta jest poddawana procesowi dezynfekcji przy pomocy podchlorynu sodu oraz lamp UV. Woda uzdatniona pompowana jest do zbiornika o pojemności 2000 m³, skąd grawitacyjnie zasila sieć wodociągową Szczyrku i Gminy Buczkowice.

W latach 2020-2021 Przedsiębiorstwo „AQUA” S.A. realizowało działania inwestycyjne na terenie Gminy Buczkowice:

- w 2020 roku dokonano przejęcia 172 m sieci wodociągowej,
- w 2021 roku dokonano przejęcia 3846 m sieci wodociągowej.

W ramach dalszych działań na kolejne lata Przedsiębiorstwo „AQUA” S.A. zaplanowało realizację kolejnych inwestycji w okresie 2023- 2024 zaplanowano przebudowę sieci wodociągowej przy ulicy Kościelnej, Białka, Miodońskiego o łącznej długości 1250 m.

Spółka Wodna Wodociągowa w Godziszce

Długość sieci wodociągowej będącej w zarządzaniu SWW wynosi około 20 km – 95% sieci znajduje się na terenie sołectwa Godziszka. Stopień zwodociągowania sołectwa Godziszki wynosi około 95%.

SWW posiada 788 przyłączy na terenie sołectw Gminy Buczkowice:

- 734 przyłącza na terenie sołectwa Godziszka,
- 9 przyłącza na terenie sołectwa Buczkowice,
- 22 przyłącza na terenie sołectwa Kalna,
- 23 przyłącza na terenie sołectwa Rybarzowice.

Spółka Wodna Wodociągowa w Godziszce korzysta z dwóch źródeł umiejscowionych na terenie Szczyrku, jednego źródła znajdującego się na terenie Godziszki oraz ujęcia na potoku Godziszczanka.

W latach 2020-2022 na terenie sołectwa Godziszki zrealizowane zostały następujące inwestycje:

- w 2020 roku:
 - modernizacja ujęcia wody na potoku Godziszczanka polegająca na wykonaniu muru oporowego i płyty zbrojonej, części ogrodzenia oraz bajpasu o długości 120 mb i łącznika o długości 80 mb, koszt inwestycji: 39 921,10 zł,
 - modernizacja stacji filtrów zlokalizowanej przy ul. Myśliwskiej polegająca na rozbudowie budynku i montażu filtrów, koszt inwestycji: 183 478,43 zł,
- w 2021 roku:
 - modernizacja sieci wodociągowej przy ul. Bławatków polegająca na modernizacji sieci o długości 215 mb, koszt inwestycji: 66 464,17 zł,
 - modernizacja sieci wodociągowej ul. Górską – Akacyjową – Lipowską obejmująca 245 mb sieci przy ul. Górskiej i 75 mb sieci przy ul. Skalite, a także modernizację dwóch ujęć, budowę studni zbiorczej oraz wykonanie odwodnienia zbiorników PCV na górcie, koszt inwestycji 143 695,07 zł,
 - modernizacja sieci wodociągowej przy ul. Łodygowskiej obejmująca 1130 mb sieci wodociągowej, 11 nowych hydrantów i 10 nowych zasów, a także przesunięcie hydrantu i zasawy, koszt inwestycji: 326 661,03 zł,
- w 2022 roku:
 - wymiana przyłączy przy ulicy Łodygowskiej o łącznej długości 346 mb, koszt inwestycji: 41 744,89 zł.

Jakość wody przeznaczonej do spożycia na terenie Gminy Buczkowice

Nadzór nad jakością wody w Gminie sprawuje Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bielsku-Białej. Przed dostarczeniem odbiorcom woda musi spełniać zapisy określone w Rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz.U. 2017 poz. 2294 z późn. zm.), w tym m.in. dopuszczalne stężenia parametrów mikrobiologicznych i fizykochemicznych oraz metodykę badań jakości wody.

Woda dostarczana mieszkańcom spełnia wszystkie wymogi sanitarne, nie zawiera chorobotwórczych bakterii.

4.5.1.2. Odbiór ścieków

Długość sieci kanalizacji sanitarnej wynosi 157,2 km wraz z przyłączami. Na terenie Gminy Buczkowice znajduje się 3663 przyłączy. Zgodnie z danymi przekazanymi przez Przedsiębiorstwo „AQUA” S.A. wg stanu na dzień 31.12.2022 r. ilość przyłączy w poszczególnych sołectwach wynosi:

- 1525 szt. na terenie Buczkowic,
- 735 szt. na terenie Godziszki,
- 356 szt. na terenie Kalnej,
- 1047 szt. na terenie Rybarzowic.

Ścieki z terenu Gminy Buczkowice odprowadzane są na oczyszczalnię ścieków w Komorowicach. Oczyszczalnia obsługuje aglomerację Bielsko-Biała Komorowice. Zgodnie z pozwoleniem wodno-prawnym, znak OS.WS.7322.155.2013 z dn. 31.12.2013 r., wydanym przez Marszałka Województwa Śląskiego, obiekt umożliwia oczyszczenie:

- w porze bezdeszczowej 90 000 m³/dobę,
- w okresie intensywnych opadów do 124 000 m³/dobę.

Oczyszczalnia ścieków w Komorowicach jest oczyszczalnią mechaniczno-biologiczno-chemiczną z podwyższonym stopniem usuwania związków biogenych (azotu i fosforu), bazującą na metodzie osadu

czynnego. Biologiczne procesy usuwania fosforu wspomagane są na drodze chemicznej poprzez dozowanie do ścieków koagulantu żelazowego. W biochemicznych procesach oczyszczania ścieków redukowany jest węgiel organiczny, związki azotu i fosforu.

Oczyszczalnia eksploatuje instalację do fermentacji osadów ściekowych. Pozyskany biogaz jest wykorzystywany do produkcji energii elektrycznej i ciepłej z wykorzystaniem agregatów kogeneracyjnych oraz kotłów gazowych.

Rysunek 20. Oczyszczalnia ścieków w Komorowicach

Źródło: https://www.aqua.com.pl/galeria/os_komorowice/ (dostęp 11.04.2023)

Odbiornikiem ścieków oczyszczonych jest rzeka Biała w km 9+760. Badania rzeki Białej wykonywane są dwa razy w roku w punktach poniżej i powyżej wylotu ścieków oczyszczonych.

W latach 2020–2022 na terenie Gminy Spółka „AQUA” S.A. realizowała zadania:

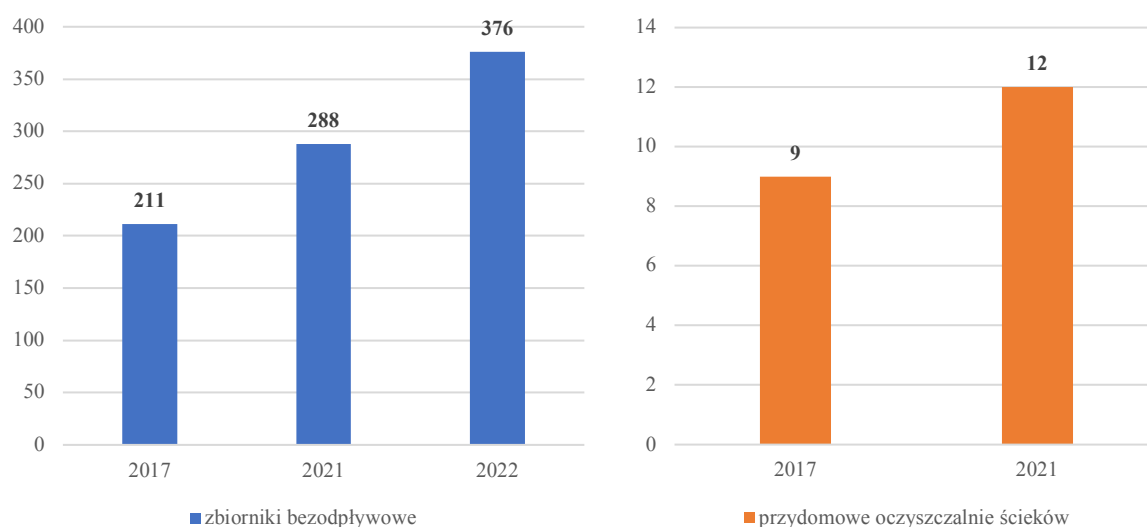
- w 2020 roku wybudowano 183 m sieci kanalizacji sanitarnej w rejonie ul. Radosnej w Godziszce, koszt inwestycji: 96 087,00 zł,
- w 2021 roku dokonano modernizacji przepompowni ścieków przy ul. Żywieckiej w Rybarzowicach, koszt inwestycji: 262 499 zł, dokonano przejścia 65,19 m sieci kanalizacji sanitarnej, koszt inwestycji: 9 656,00 zł, rozpoczęto budowę oczyszczalni ścieków w Rybarzowicach w miejscu istniejącej przepompowni (prace przygotowawcze), koszt inwestycji poniesiony w 2021 r.: 404 563,00 zł,
- w 2022 roku wybudowano 117 m sieci kanalizacji sanitarnej w rejonie ul. Jama i Bór w Buczkowicach, koszt inwestycji: 260 908,00 zł, kontynuowano budowę oczyszczalni ścieków w Rybarzowicach w miejscu istniejącej przepompowni (prace przygotowawcze), koszt inwestycji w 2022 r.: 452 442,00 zł.

Na kolejne lata Przedsiębiorstwo „AQUA” S.A. zaplanowało realizację kolejnych inwestycji:

- w 2023 roku zaplanowano przebudowę odcinka kanału sanitarnego (250 m) w rejonie ul. Radosnej w Rybarzowicach, koszt inwestycji 190 000,00 zł, przebudowę kanalizacji w ul. Dębowej w Rybarzowicach (75 m), koszt inwestycji: 110 000,00 zł, budowę oczyszczalni ścieków w Rybarzowicach w miejscu istniejącej przepompowni (prace projektowe), koszt inwestycji: 200 000,00 zł,
- w 2024 roku zaplanowano budowę oczyszczalni ścieków w Rybarzowicach w miejscu istniejącej przepompowni (kontynuacja), koszt inwestycji: 200 000,00 zł,
- w 2025 roku zaplanowano budowę oczyszczalni ścieków w Rybarzowicach w miejscu istniejącej przepompowni (kontynuacja), koszt inwestycji: 500 000,00 zł, przebudowę odcinka 300 m kanału sanitarnego w rejonie ul. Wodnej w Rybarzowicach, koszt inwestycji: 340 000,00 zł,

- po 2025 roku zaplanowano kontynuację budowy oczyszczalni ścieków w Rybarzowicach, koszt inwestycji: 48 000 000,00 zł.

Gmina Buczkowice prowadzi ewidencję zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków.

Rysunek 21. Liczba zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni na terenie Gminy Buczkowice

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych administratorów sieci wodno-kanalizacyjnej oraz BDL, 2022

Wykaz podmiotów prowadzących na terenie Gminy Buczkowice działalności w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych:

- Usługi Asenizacyjne – Ewa Gancarczyk,
- Czyszczenie Osadników Wywóz Nieczystości Płynnych Marek Gębora,
- Czyszczenie Osadników Wywóz Nieczystości Płynnych Grażyna Gębora,
- Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o.,
- WC Serwis Śląsk Sp. z o.o.,
- Asenizacja Express Sp. z o.o.,
- KK Speed Trans Krzysztof Komaś,
- AQUA S.A. Bielsko-Biała.

Gmina Buczkowice leży w obrębie Aglomeracji Bielsko-Biała Komorowice, która została ustanowiona uchwałą nr XVI/355/2020 Rady Miejskiej w Bielsku-Białej z dnia 18 lutego 2020 r. w sprawie wyznaczenia Aglomeracji Bielsko-Biała Komorowice w nowym kształcie.

Tabela 30. Długość i rodzaj sieci kanalizacyjnej zlokalizowanej na terenie Gminy Buczkowice w obrębie Aglomeracji Bielsko-Biała Komorowice

Kanalizacja istniejąca	Długość [km]	Liczba osób korzystających z istniejącej kanalizacji		
		Mieszkańcy	Osoby czasowo przebywające na terenie aglomeracji	Sumaryczna liczba osób
Sanitarna grawitacyjna	147,6	10 733	100	10 833
Sanitarna tłoczna	9,6			
Ogólnospławna grawitacyjna	0			
Ogólnospławna tłoczna	0			
RAZEM	157,2	10 733	100	10 833

Źródło: Uchwała nr XVI/355/2020 Rady Miejskiej w Bielsku-Białej z dnia 18 lutego 2020 r. w sprawie wyznaczenia Aglomeracji Bielsko-Biała Komorowice w nowym kształcie

Na terenie Gminy Buczkowice nie obowiązują żadne strefy ochrony sanitarnej ujęć wody.

Zadania w gospodarce ściekowej wynikają ze zobowiązań międzynarodowych Polski i zapisów Prawa Wodnego oraz aktualnego stanu gospodarki ściekowej. Działania inwestycyjne wyznacza także Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych.

4.5.1.3. Program Moja Woda

W 2021 roku mieszkańcy podpisali z WFOŚGW w Katowicach umowy o dofinansowanie w ramach Programu Moja Woda. W ramach programu w ciągu roku łącznie zaoszczędzono 1423,835 m³ wody opadowej. Zgodnie z informacją przekazaną przez WFOŚGW na terenie Gminy:

- posadowiono 13 instalacji służących zagospodarowywaniu wód opadowych,
- posadowiono 1 instalację rozsączającą,
- posadowiono 6 przewodów odprowadzających wody opadowe,
- posadowiono 7 systemów do nawadniania lub innego wykorzystania zatrzymanej wody,
- posadowiono 14 zbiorników retencyjnych, z czego 4 nadziemne otwarte, 1 nadziemny zamknięty, 9 podziemnych zamkniętych – łączna pojemność zbiorników: 94,8 m³,
- zaadaptowano 1 element istniejący,
- posadowiono 4 instalacje do wykorzystania retencjonowanych wód opadowych (w tym roztopowych),
- posadowiono 6 instalacji do zebrania wód opadowych (w tym roztopowych).

4.5.1.4. Kontrole

W latach 2021-2022 Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach prowadził kontrole składu i parametrów ścieków u 3 przedsiębiorców. U wszystkich przedsiębiorców wykryto naruszenia i nałożono kary pieniężne. Ponadto WIOŚ prowadził również kontrolę gospodarki wodnej u dwóch przedsiębiorców, u których wykryto naruszenia i nałożono kary pieniężne.

Gmina Buczkowice prowadzi kontrole mieszkańców w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych. Rocznie przeprowadza około 20 kontroli, które na bieżąco pozwalają wykrywać nieprawidłowości.

4.5.2. Analiza SWOT

Gospodarka wodno-ściekowa	
MOCNE STRONY czynniki wewnętrzne	SŁABE STRONY czynniki wewnętrzne
nowoczesna oczyszczalnia ścieków wysoki stopień skanalizowania Gminy mała liczba przydomowych oczyszczalni ścieków i zbiorników bezodpływowych	niskie zwodociągowanie Gminy małe zainteresowanie mieszkańców przyłączeniem budynków do sieci wodociągowej
SZANSE czynniki zewnętrzne	ZAGROŻENIA czynniki zewnętrzne
integracja z UE i wpływ środków pomocowych, regulacje ogólnokrajowe i międzynarodowe zobowiązujące do podniesienia jakości środowiska	niedostateczne rozpoznanie niekorzystnych oddziaływań człowieka na środowisko (np. w zakresie zanieczyszczeń obszarowych) niedostateczna pula środków finansowych

Źródło: opracowanie własne

4.5.3 Cele i zadania środowiskowe w zakresie gospodarki wodno-ściekowej

Podstawowym działaniem w zakresie gospodarki wodno-ściekowej jest likwidacja lub ograniczenie oddziaływania źródeł zanieczyszczenia wód powierzchniowych – punktowych, obszarowych i liniowych. Głównym czynnikiem zagrażającym czystości wód jest nieuporządkowana gospodarka ściekowa, stąd też priorytetowym działaniem będą inwestycje z tego zakresu oraz działania racjonalizujące użytkowanie wody.

W celu poprawy jakości wód powierzchniowych, konieczna będzie likwidacja niekontrolowanych zrzutów ścieków bytowych do potoków płynących przez teren Gminy Buczkowice. W tym celu należy wykonać szczegółową inwentaryzację punktów zrzutu ścieków oraz systematycznie ją aktualizować. Następnym, niezwykle ważnym zadaniem jest inwentaryzacja stanu technicznego zbiorników bezodpływowych (szamb). Zdarza się, że zbiorniki te są nieszczelne i są źródłem zanieczyszczenia wód. Powinna być prowadzona kontrola stanu technicznego szamb, a po przyłączeniu posesji do sieci kanalizacyjnej – możliwie szybka ich likwidacja.

W zakładach produkcyjnych, również w tych małych, należy promować wprowadzanie zamkniętych obiegów wody, jako elementu pozwalającego na ograniczenie zrzutu zanieczyszczonych wód do środowiska, a także zmiany technologii i poprawę stanu zakładowych sieci wodociągowych.

W zakresie ochrony wód podziemnych jednym ze sposobów ochrony biernej będzie przestrzeganie zasad ustalonych dla stref i obszarów ochronnych ujęć wód podziemnych, na których obowiązują zakazy, nakazy i ograniczenia w zakresie korzystania z wody i użytkowania gruntów. Strefa ochrony bezpośredniej (grupa bezwzględnie obowiązujących nakazów) ma na celu eliminację zagrożenia powstającego w związku z ujęciem wody. Ustalenia związane z ochroną wód podziemnych przed zanieczyszczeniem zawarte powinny zostać w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Zadania w gospodarce ściekowej wynikają ze zobowiązań międzynarodowych Polski (stanowisko negocjacyjne w negocjacjach z UE w sprawie wdrażania Dyrektywy 91/271/EWG) i zapisów Prawa Wodnego oraz aktualnego stanu gospodarki ściekowej. Działania inwestycyjne wyznacza Krajowy program oczyszczania ścieków komunalnych oraz Master Plan – aktualizacja z 2022 roku.

4.6. Zasoby geologiczne

W tabeli poniżej przedstawiono wybrane efekty realizacji dotychczasowego Programu ochrony środowiska w zakresie zasobów geologicznych.

Tabela 31. Wybrane efekty realizacji dotychczasowego POŚ

Cel zapisany w „PROGRAMIE OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY BUCZKOWICE NA LATA 2017-2021 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2024“			
Racjonalne i efektywne gospodarowanie zasobami ze złóż oraz zabezpieczenie terenów osuwiskowych			
Lp.	Zadania	Podjęte działania	Efekt ze wskaźnikiem
1.	Ujęcie występowania strategicznych złóż kopalin w wojewódzkim planie zagospodarowania przestrzennego, a następnie w planach zagospodarowania przestrzennego Gminy Buczkowice	W uchwale nr XLIX/334/23 Rady Gminy Buczkowice z dnia 25 stycznia 2023 r. w sprawie uchwalenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego sołectwa Rybarzowice, ujęto informacje na temat udokumentowanych złóż surowców na terenie Gminy Buczkowice.	zapisy w 1 MPZP

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych o wykonanych działaniach na terenie Gminy Buczkowice

W tabeli poniżej zaprezentowano wskaźniki, które dają obraz postępów w realizacji Programu ochrony środowiska, a także pokazują zmiany stanu środowiska na terenie Gminy.

Tabela 32. Wskaźniki monitorowania realizacji działań w zakresie zasobów geologicznych

Lp.	Wskaźnik	Stan wyjściowy 2017	Stan aktualny 2021/2022
1.	Liczba złóż surowców naturalnych	2	2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminy Buczkowice

4.6.1. Opis stanu obecnego

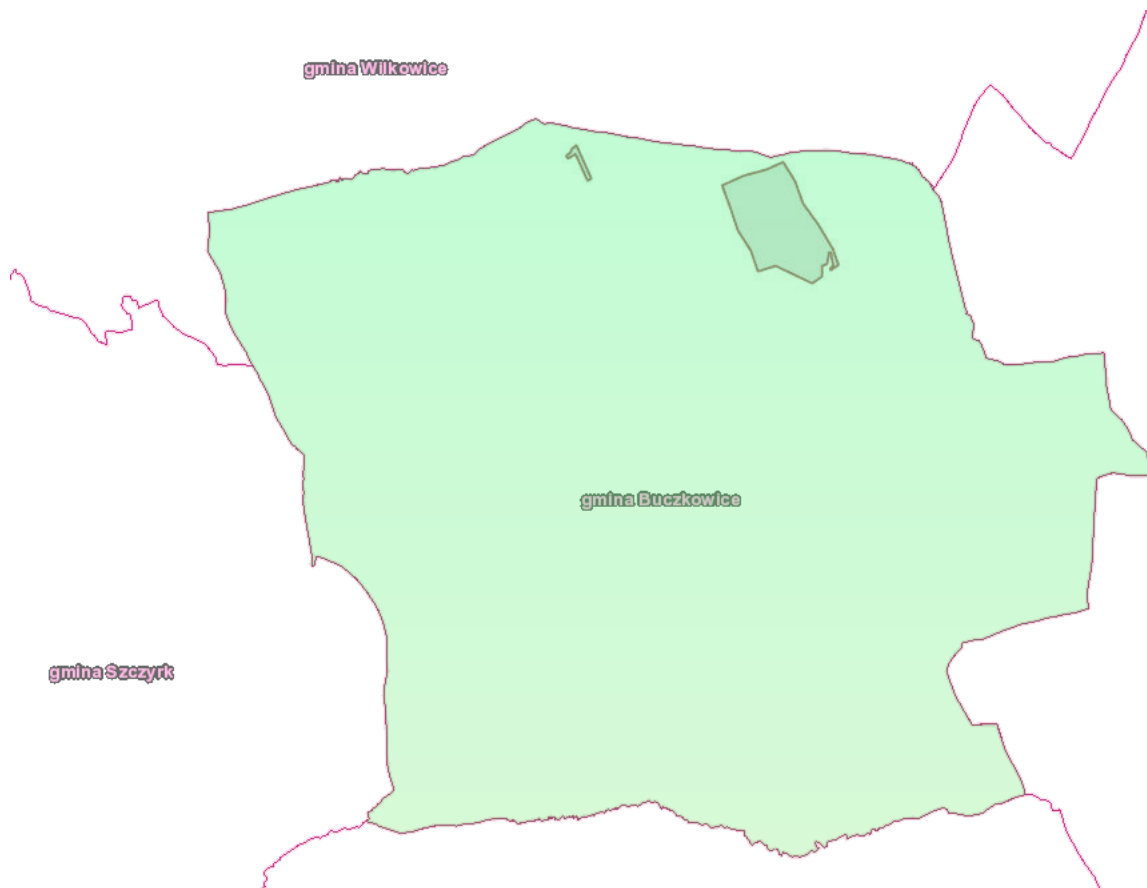
4.6.1.1. Surowce naturalne

Zasady poszukiwania, dokumentowania oraz korzystania z kopalin regulowane są przepisami ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku Prawo geologiczne i górnicze (Dz.U. z 2023 r. poz. 633 ze zm). W ustawie tej rozstrzygnięto sprawę własności złóż kopalin oraz uregulowano problem ochrony zasobów poprzez wymóg ujmowania ich w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz obowiązek kompleksowego i racjonalnego wykorzystania kopalin.

Posiadający koncesję na wydobycie złoża kopaliny jest zobowiązany zastosować środki niezbędne zarówno do ochrony złoża jak i do ochrony wód powierzchniowych i podziemnych a także do ochrony powierzchni ziemi. Po zakończonej eksploatacji zobowiązany jest prowadzić rekultywację oraz przywracać do właściwego stanu elementy przyrodnicze. Obszary poeksploatacyjne należy sukcesywnie i na bieżąco poddawać rekultywacji. Obowiązek ten ciąży na osobie powodującej utratę albo ograniczenie wartości użytkowej gruntu. Koszty rekultywacji ciążą na sprawcy.

W 2022 roku zostały opracowane mapy rozmieszczenia wszystkich surowców na terenie całej Polski pn. „Bilans złóż zasobów kopalin w Polsce według stanu na 30 grudnia 2021 roku”. Według „Bilansu” na obszarze Gminy Buczkowice zlokalizowano:

- złoża surowców ilastych ceramiki budowlanej stanowiące złoża „Rybarzowice” i oznaczone jako „Z” – złoża, z którego wydobycie zostało zaniechane, zasoby geologiczne bilansowe wynoszą 1 271 tys. ton,
- złoża surowców ilastych ceramiki budowlanej stanowiące złoża „Rybarzowice – ceg. Kubica” i oznaczone jako „Z” – złoża, z którego wydobycie zostało zaniechane, zasoby geologiczne bilansowe wynoszą 12 tys. ton.

Rysunek 22. Lokalizacja złóż surowców na terenie Gminy Buczkowice

Źródło: opracowanie własne

Na terenie Gminy aktualnie nie jest planowana żadna eksploatacja. Marszałek Województwa Śląskiego ani Starosta Bielski, działając jako organy administracji geologicznej nie udzielili żadnej koncesji na eksploatację kopalin na terenie Gminy Buczkowice.

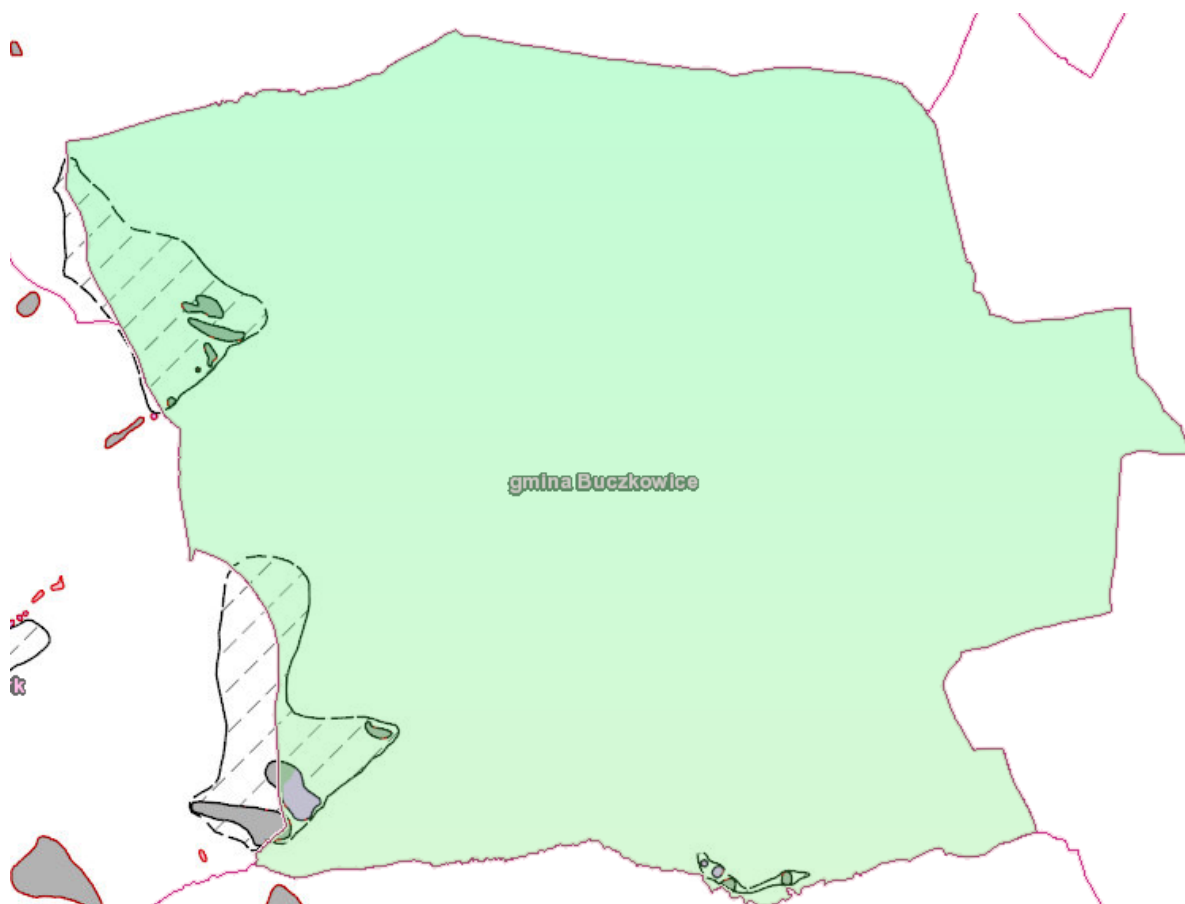
Na terenie Gminy Buczkowice w ostatnich latach nie prowadzono prac rekultywacyjnych i nie ma terenów wymagających przeprowadzenia działań rekultywacyjnych.

4.6.1.2 Osuwiska

W Państwowym Instytucie Geologicznym od 2006 roku realizowany jest projekt System Osłony Przeciwoświsowej (SOPO). Celem projektu jest rozpoznanie i udokumentowanie wszystkich osuwisk oraz terenów zagrożonych ruchami masowymi w Polsce. Wyniki Projektu są przedstawiane na mapach topograficznych w skali 1: 10 000 i są pomocne w ocenie ryzyka osuwiskowego, czyli w ograniczeniu szkód i zniszczeń wywołanych rozwojem osuwisk poprzez zaniechanie budownictwa drogowego i mieszkaniowego w obrębie aktywnych i okresowo aktywnych osuwisk. Dla terenów osuwisk i terenów zagrożonych osuwaniem się mas ziemnych wymagane jest opracowanie szczegółowych dokumentów geologiczno-inżynierskich.

Stosownie do obowiązku wynikającego z art. 110a ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 2556 z późn. zm.), Starosta Powiatu Bielskiego prowadzi obserwacje terenów zagrożonych ruchami masowymi oraz terenów, na których występują te ruchy, a także rejestr zawierający informacje o tych terenach na podstawie bazy Systemu Osłony Przeciw Osuwiskowej (SOPO) – Rejestr terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi oraz terenów, na których występują te ruchy.

Zgodnie z danymi ww. Bazy SOPO na terenie Gminy Buczkowice występują osuwiska i tereny zagrożone osuwaniem się mas ziemnych. Zlokalizowane są głównie po zachodniej stronie Gminy, jednak niewielki fragment zlokalizowany jest również w południowej części Gminy.

Rysunek 23. Lokalizacja osuwisk na terenie Gminy Buczkowice

Źródło: opracowanie własne

4.6.2. Analiza SWOT

Zasoby geologiczne	
MOCNE STRONY czynniki wewnętrzne	SLABE STRONY czynniki wewnętrzne
występowanie zasobów naturalnych	brak eksploatacji złóż występowanie osuwisk
SZANSE czynniki zewnętrzne	ZAGROŻENIA czynniki zewnętrzne
możliwości rozwoju gospodarczego wynikające z występowania surowców	możliwe zagrożenia ze strony terenów zagrożonych osuwaniem się mas ziemnych

Źródło: opracowanie własne

4.6.3. Cele i zadania środowiskowe z zakresu zarządzania zasobami geologicznymi

W ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska oraz ustawie z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 633 ze zm.) a także w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 roku Prawo geologiczne i górnicze (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1072 z późn. zm.), dokonano regulacji dotyczących ochrony zasobów środowiskowych pod względem szkód i odpowiedzialności za działania naprawcze, a także ochrony złóż kopalin, wód podziemnych i innych składników środowiska w związku z wykonywaniem prac i robót geologicznych i wydobywaniem kopalin.

W ustawie z dnia 9 czerwca 2011 roku Prawo geologiczne i górnicze, rozstrzygnięto także sprawę własności złóż kopalin oraz uregulowano problem ochrony zasobów poprzez wymóg ujmowania ich w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz obowiązek kompleksowego i racjonalnego wykorzystania kopalin. Na obszarze Gminy zlokalizowane są 2 złoża surowców ilastych ceramiki budowlanej, ale są one nieeksploatowane, dlatego nie ma potrzeby prowadzenia prac rekultywacyjnych.

Na terenie Gminy Buczkowice występują osuwiska oraz tereny zagrożone osuwaniem się mas ziemnych. W razie zaistnienia takiej potrzeby będą realizowane projekty inwestycyjne polegające na zabezpieczeniu i stabilizacji osuwisk oraz usuwaniu szkód w infrastrukturze.

4.7. Gleby

W poprzednim Programie ochrony środowiska dla Gminy Buczkowice nie zostały ujęte zadania własne z zakresu gleb.

4.7.1. Opis stanu obecnego

4.7.1.1. Rolnictwo

W 2020 r. przeprowadzony na terenie kraju został Powszechny Spis Rolny 2020, w którym to pytano rolników m.in. o powierzchnię gruntów i liczbę zwierząt gospodarskich, uprawy rolne i ogrodnicze. Ponadto, zbierano dane o liczbie ciągników, maszyn rolniczych i budynków gospodarskich, ale tylko tych związanych z prowadzoną produkcją rolniczą. Dane udostępnione w ramach publikacji wyników PSR 2020 dla Gminy Buczkowice:

- średnia powierzchnia użytków rolnych według gmin w 2020 r. – 2,4 ha,
- udział powierzchni zasiewów w powierzchni użytków rolnych według gmin w 2020 r. – 17,7%,
- obsada bydła na 100 ha użytków rolnych według gmin w 2020 r. – 31 sztuk,
- udział gospodarstw rolnych wyposażonych w ciągniki rolnicze w ogółem gospodarstw rolnych według gmin w 2020 r. – 38,0%,
- nakłady pracy w gospodarstwach rolnych ogółem poniesione na produkcję rolniczą według gmin w 2020 r. – 71 AWU.

Teren Gminy obejmuje swoim działaniem Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Bielsku Białej i Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, które okresowo organizują szkolenia, spotkania informacyjne czy punkty konsultacyjne dla chętnych i zainteresowanych rolników.

Zgodnie z informacjami udostępnionymi przez Śląski Oddział Regionalny Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa o liczbie hodowanych zwierząt, według zgłoszeń składanych w biurach powiatowych przez posiadaczy zwierząt, w poniższej tabeli przedstawiono zestawienie zwierząt gospodarskich.

Tabela 33. Zestawienie zwierząt gospodarskich znajdujących się na terenie Gminy Buczkowice

Gatunek	Stan na dzień		
	01.01.2021	01.01.2022	01.01.2023
bydło	97	102	119
owce	28	28	39
kozy	0	0	0
świnie	0	0	0

Źródło: Pismo ARiMR znak BDSPB12-WPPB.0163.7.2023.ES,AZ

W ramach programów rolno-środowiskowych Departament Płatności Bezpośrednich ARiMR zrealizował dla Gminy Buczkowice płatności w zakresie wskazanym w poniższej tabeli.

Tabela 34. Dane dotyczące realizacji programu rolno-środowiskowego na terenie Gminy Buczkowice

Rok	Wariant	Liczba wniosków	Powierzchnia [ha]
2022	Wariant 8.1 – Ekstensywne użytkowanie łąk i pastwisk	1	0,42

Źródło: Pismo ARiMR znak BDSPB12-WPPB.0163.7.2023.ES,AZ

Obszar Gminy obejmuje swoim zasięgiem działania Wojewódzki Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Katowicach Oddział w Bielsku-Białej, który prowadzi kontrole gospodarstw rolnych pod kątem materiału siewnego, szkółkarskiego oraz szkodników, patogenów i organizmów niekwarantannowych i kwarantannowych.

Tabela 35. Działania prowadzone przez PIORIN na terenie Gminy Buczkowice w latach 2019-2022

Rodzaj kontroli	2019	2020	2021	2022	Wyniki kontroli
Ilość kontroli materiału siewnego (wyniki kontroli)	1	0	2	4	Nie stwierdzono nieprawidłowości
Ilość i rodzaj wykrytych gatunków kwarantannowych	0	0	0	0	

Ilość obserwacji fitosanitarnych roślin pod kątem występowania organizmów niekwartantowych (wyniki obserwacji)	0	0	0	0	
Ilość kontroli sprzedawców środków ochrony roślin (wyniki kontroli)	3	1	1	3	Nie stwierdzono nieprawidłowości
Ilość kontroli stosowania środków ochrony roślin (wyniki kontroli)	1	10	1	3	Nie stwierdzono nieprawidłowości
Ilość kontroli pozostałości środków ochrony roślin w płodach rolnych (wyniki kontroli)	0	0	0	0	

4.7.1.2. Badania gleb

Badania gleb wykonywane są ogólnie w ramach „Monitoringu chemizmu gleb ornych Polski”, który stanowi podsystem Państwowego Monitoringu Środowiska w zakresie jakości gleb i ziemi. Celem badań jest obserwacja zmian szerokiego zakresu cech gleb użytkowanych rolniczo, szczególnie właściwości chemicznych, zachodzących w określonych przedziałach czasu pod wpływem rolniczej i pozarolniczej działalności człowieka.

Na terenie Gminy Buczkowice w ramach Monitoringu chemizmu gleb ornych Polski nie ma zlokalizowanego żadnego punktu pomiarowego.

Od 2015 roku działa program „Grunt to wiedza”, jest to ogólnopolski, bezpłatny program badań pH gleb oraz zasobności w składniki odżywcze, w tym na kwasowość oraz zawartość fosforu, potasu i magnezu. Rolnicy mają możliwość także zlecenia wykonania badań gleb na własny koszt w Okręgowej Stacji Chemiczno-Rolniczej w Gliwicach. Najczęściej takie badania wykonywane są w celu ustalania dawek nawożenia.

4.7.2. Analiza SWOT

Gleby	
MOCNE STRONY czynniki wewnętrzne	SŁABE STRONY czynniki wewnętrzne
brak zanieczyszczeń gleb	brak badań gleb
SZANSE czynniki zewnętrzne	ZAGROŻENIA czynniki zewnętrzne
możliwość korzystania z porad w ŚODR i ARIMR zalesianie gleb o niskim potencjale rolnym ograniczenie użycia chemicznych środków ochrony roślin oraz nawozów sztucznych	zanieczyszczenie gleb w wyniku oddziaływania terenów poprzemysłowych, niskiej emisji, w tym ruchu pojazdów

Źródło: opracowanie własne

4.7.3. Cele i zadania środowiskowe z zakresu ochrony gleb i terenów rolniczych

W celu ekonomicznej i ekologicznej racjonalizacji wykorzystania gleb należy dążyć do ograniczania wykorzystania dobrej jakości gleb w sposób niezgodny z ich walorami przyrodniczymi, dostosowania formy zagospodarowania do naturalnego potencjału gleb, rozwoju ekologicznej produkcji rolniczej lub odpowiedniej zmiany upraw na glebach zanieczyszczonych.

Cennym działaniem jest organizacja spotkań informacyjnych i akcji informacyjnych połączonych z praktycznymi zajęciami dla rolników zainteresowanych produkcją rolną, a także właścicieli gospodarstw predestynujących do agroturystycznych. Działania przeprowadzane są przez Śląski Ośrodek Doradztwa Rolniczego oraz Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, finansowane ze środków własnych.

4.8. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

W tabeli poniżej przedstawiono wybrane efekty realizacji dotychczasowego Programu ochrony środowiska w zakresie gospodarki odpadami.

Tabela 36. Wybrane efekty realizacji dotychczasowego POŚ

Cel zapisany w „PROGRAMIE OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY BUCZKOWICE NA LATA 2017-2021 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2024“			
Racjonalna gospodarka odpadami			
Gospodarowanie odpadami innymi niż komunalne			
Lp.	Planowane zadania	Podjęte działania	Efekt ze wskaźnikiem
1.	Opracowanie sprawozdań z funkcjonowania systemu gospodarki odpadami komunalnymi oraz analiz gospodarowania odpadami	Corocznie Gmina Buczkowice opracowuje Analizę gospodarki odpadami.	opracowywanie Analiz Gospodarki Odpadami (AGO)
2.	Doskonalenie i rozwijanie systemu selektywnej zbiórki wszystkich rodzajów odpadów komunalnych	Odpady komunalne zbierane są w sposób selektywny zarówno od mieszkańców Gminy jak i u przedsiębiorców prowadzących działalność na terenie Gminy Buczkowice. W roku 2020 na terenie Gminy Buczkowice wytworzono 2051,7911 Mg odpadów pochodzących z działalności gospodarczej natomiast w 2021 roku wytworzono 2270,5914 Mg takich odpadów.	bieżąca realizacja
3.	Sukcesywne zapobieganie i usuwanie dzikich wysypisk odpadów	Na terenie Gminy 1-2 razy do roku są prowadzone akcje sprzątania m.in. terenów położonych przy przepływającym przez Gminę potoku Żylica, w których biorą udział mieszkańcy. Na terenie Gminy powstają dzikie wysypiska, najczęściej na terenach mało uczęszczanych np. w pobliżu lasu czy przy polnych drogach. Corocznie likwidowanych jest około 2-3 dzikich wysypisk. Podczas likwidacji dzikich wysypisk rocznie zbieranych jest ponad 2 Mg odpadów.	likwidowanie 2-3 dzikich wysypisk rocznie
4.	Kontynuacja edukacji ekologicznej w zakresie prawidłowej gospodarki odpadami na obszarze Gminy Buczkowice	Gmina corocznie prowadzi edukację ekologiczną w zakresie gospodarki odpadami. Działania edukacyjne dotyczą prawidłowej segregacji odpadów komunalnych i opierają się głównie o publikację artykułów w Gazecie Gminnej, na gminnej stronie internetowej oraz w formie ulotek dla mieszkańców.	kilka akcji edukacyjno-informacyjnych
5.	Realizacja programu usuwania wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Buczkowice	Z terenu Gminy usuwane są wyroby zawierające azbest. Zgodnie z danymi zamieszczonymi w Bazie Azbestowej na terenie Gminy zinventaryzowano 3809,5850 Mg wyrobów zawierających azbest, w tym 3727,2250 Mg na terenie należącym do osób fizycznych oraz 82,3600 Mg na terenie administrowanym lub należącym do osób prawnych. Do unieszkodliwienia pozostało 2001,4680 Mg wyrobów zawierających azbest.	usunięto ok. 47,5% wyrobów zawierających azbest
6.	Aktualizacja inwentaryzacji i programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest	Gmina w latach 2019-2022 nie dokonała aktualizacji Programu Usuwania Azbestu, w dalszym ciągu obowiązuje Program przyjęty uchwałą nr XV/90/12 z dnia 25 stycznia 2012 roku. Inwentaryzacja wyrobów zawierających azbest aktualizowana jest na bieżąco.	bieżące aktualizowanie inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych o wykonanych działaniach na terenie Gminy Buczkowice

W tabeli poniżej zaprezentowano wskaźniki, które dają obraz postępów w realizacji Programu ochrony środowiska, a także pokazują zmiany stanu środowiska na terenie Gminy.

Tabela 37. Wskaźniki monitorowania realizacji działań w zakresie gospodarki odpadami

Lp.	Wskaźnik	Stan wyjściowy 2017	Stan aktualny 2021/2022
1.	Ilość rocznie wykonywanych sprawozdań	1	1
2.	Osiągnięcie wskaźników dotyczących poziomu odzysku papieru, szkła i tworzyw sztucznych	tak	tak
3.	Ilość usuniętych dzikich wysypisk rocznie	3	2-3

4.	Ilość działań rocznie w tym zakresie	kilkanaście	kilkanaście
5.	Ilość usuniętych wyrobów zawierających azbest	ok. 1 882,5 Mg od 2005 r.	2 836,7 Mg od 2005 r.
6.	Czy Gmina aktualizuje okresowo PUA	nie (2011 r.)	nie

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminy Buczkowice, WIOŚ/GIOŚ oraz Głównego Urzędu Statystycznego

4.8.1. Opis stanu obecnego

Na terenie Gminy Buczkowice źródłami wytwarzanych odpadów są:

- gospodarstwa domowe, w których powstają także odpady wielkogabarytowe oraz niebezpieczne,
- obiekty infrastruktury społecznej i komunalnej,
- obszary ogrodów, tereny zieleni, cmentarzy, targowisk,
- ulice i place,
- przedsiębiorstwa i firmy prowadzące działalność gospodarczą.

Ilość wytwarzanych odpadów komunalnych, wskaźnik ich nagromadzenia, jak również ich struktura oraz skład są uzależnione od różnych uwarunkowań lokalnych. Należy do nich:

- poziom rozwoju gospodarczego obszaru,
- zamożność społeczeństwa,
- rodzaj zabudowy mieszkalnej,
- sposób gospodarowania zasobami,
- przyzwyczajenia w konsumpcji dóbr materialnych,
- cechy charakterologiczne mieszkańców,
- podatność na edukację ekologiczną.

Największy wpływ na ilość i skład morfologiczny powstających odpadów komunalnych w danej społeczności mają pojedyncze decyzje zapadające w trakcie zakupów poszczególnych towarów i wyboru rodzaju opakowania.

Do celów niniejszego opracowania wykorzystano dane pochodzące z Urzędu Gminy Buczkowice zamieszczone w rocznych sprawozdaniach z gospodarowania odpadami za lata 2019-2021 oraz danych GUS.

Gospodarka odpadami na terenie Gminy oparta jest na zasadach Planu gospodarki odpadami dla województwa śląskiego na lata 2016-2022 (uchwała Nr 586/180/V/2017 z dnia 21.03.2017 r. Zarządu Województwa Śląskiego). Celem obowiązującego Planu jest określenie systemu gospodarki odpadami zgodnego z Projektem Krajowego Planu Gospodarki Odpadami 2028 oraz wymaganiami aktualnie obowiązujących przepisów prawa.

Dokument jest zgodny z aktualnymi przepisami prawa i przedstawia podział województwa na regiony gospodarowania odpadami. Główne cele strategiczne wynikające z Projektu KPGO to:

- utrzymanie występującego trendu w zakresie celu dotyczącego zmniejszenia ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska, aby nie było składowanych więcej niż 35% masy tych odpadów w stosunku do masy wytworzonych w 1995 r.,
- wdrażanie ZPO oraz zmniejszenie ilości powstających odpadów, dążenie do zmniejszania ilości składowanych odpadów,
- zapewnienie jak najwyższej jakości zbieranych selektywnie odpadów, aby mogły one zostać skierowane do procesu recyklingu,
- osiągnięcie poziomu zbierania zużytych baterii przenośnych i zużytych akumulatorów przenośnych w wysokości co najmniej 45% masy wprowadzonych baterii i akumulatorów przenośnych, a od dnia wejścia w życie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie baterii i zużytych baterii, uchylającego dyrektywę 2006/66/WE i zmieniającego rozporządzenie (UE) 2019/1020, osiągnięcie docelowych poziomów zbierania baterii przenośnych zgodnie z tym rozporządzeniem,
- zwiększenie udziału odpadów poddawanych procesom odzysku.

Ustawą z dnia 19 lipca 2019 roku o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw („ustawa nowelizująca”), wprowadzono szereg zmian dotyczących m.in. udzielania przez gminy zamówień publicznych na odbiór oraz odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych, a także zrezygnowano z organizacji systemów gospodarowania odpadami komunalnymi w ramach regionów.

Nowelizacja istotnie zmienia system gospodarki odpadami komunalnymi. W poprzednim stanie prawnym gospodarowanie odpadami komunalnymi co do zasady powinno zamykać się w granicach regionów gospodarki odpadami komunalnymi, wyznaczonych w wojewódzkich planach gospodarki odpadami. Nowelizacja likwiduje tę regionalizację.

Nadal jednak obowiązują pewne ograniczenia dotyczące gospodarowania głównie niesegregowanymi (zmieszany) odpadami komunalnymi odebranymi od właścicieli nieruchomości; odpady takie mogą być przekazywane wyłącznie do tzw. instalacji komunalnych, ujętych na listach prowadzonych przez Marszałków Województw.

W ustawie o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz.U. z 2023 r. poz. 1469), ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2022 r. poz. 2556 ze zm.) oraz ustawie o odpadach (Dz.U. z 2023 r. poz. 1587 ze zm..) zawarto rozwiązania, które mają na celu ograniczenie wzrostu kosztów gospodarowania odpadami.

W ramach ustawy m.in.:

- ustalono maksymalną wysokość opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi obliczanej na podstawie metody „od ilości zużytej wody” w wysokości 7,8% dochodu rozporządzalnego na 1 osobę ogółem za gospodarstwo domowe (ok. 150 zł),
- podwyższona została maksymalna stawka opłaty za odpady komunalne dla nieruchomości niezamieszkałych – 1,3% dochodu rozporządzalnego na 1 osobę ogółem za pojemnik lub worek o pojemności 120l, co umożliwi efektywne rozłożenie kosztów systemu pomiędzy nieruchomości zamieszkałe i niezamieszkałe,
- władze samorządowe mogą zdecydować o rzadszym odbiorze bioodpadów i niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych z gmin wiejskich oraz części wiejskiej gmin miejsko-wiejskich,
- umożliwiono gminom weryfikowanie informacji z deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, poprzez korzystanie z różnych źródeł informacji będących w posiadaniu gminy (np. w celu potwierdzenia liczby osób zamieszkujących w danym gospodarstwie domowym),
- właściciele nieruchomości rekreacyjno-letniskowych mogą rozliczać się z opłaty za odpady komunalne, jak właściciele nieruchomości niezamieszkałych, czyli od pojemnika,
- Minister Klimatu i Środowiska może zezwolić w drodze decyzji na wniosek wójta, burmistrza lub prezydenta miasta, na odstępstwa dla poszczególnych gmin, jeśli chodzi o sposób selektywnego zbierania odpadów komunalnych (możliwość zbierania w jednym pojemniku: tworzyw sztucznych + metali + szkła),
- mieszkańcy budynków wielolokalowych mogą być indywidualnie rozliczani z obowiązku selektywnego zbierania odpadów (Gmina w porozumieniu z właścicielem nieruchomości będzie mogła wdrożyć systemy, które pozwolą na rozliczenie poszczególnych mieszkańców np. bloku z obowiązku selektywnego zbierania odpadów – możliwe będzie odejście od tzw. odpowiedzialności zbiorowej za nieselektywne zbieranie),
- umożliwiono gminom dopłacanie ze środków własnych do systemu gospodarowania odpadami. Gminy mogą skorzystać z tego rozwiązania w szczególności w sytuacjach nadzwyczajnych, np. w przypadku znacznego wzrostu cen za zagospodarowanie odpadów (brak możliwości pokrycia wszystkich kosztów z pobranych od mieszkańców opłat, konieczność znacznego podwyższenia pobieranych opłat).

4.8.1.1. Zasady gospodarowania odpadami na terenie Gminy

Głównymi celami w zakresie gospodarki odpadami jest doskonalenie systemu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych oraz redukcja strumienia odpadów komunalnych zmieszanych kierowanych do instalacji przetwarzania odpadów komunalnych oraz poprawa wydzielenia odpadów niebezpiecznych ze strumienia odpadów komunalnych, co już jest realizowane.

Utworzenie i obsługa systemu gospodarowania odpadami komunalnymi na terenie Gminy to obowiązek wynikający z ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.

Zgodnie z uchwałą nr XVII/135/20 Rady Gminy Buczkowice z dnia 30 czerwca 2020 r. w sprawie wyboru metody i ustalenia wysokości stawki opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi dla nieruchomości zamieszkałych oraz zwolnienia w części z tej opłaty właścicieli nieruchomości zabudowanych budynkami mieszkalnymi jednorodzinny, kompostujących bioodpady stanowiące odpady komunalne w kompostowniku przydomowym oraz uchwały nr XLVI/318/22 Rady Gminy Buczkowice z dnia 26 października 2022 r. w sprawie zmiany uchwały dotyczącej wyboru metody i ustalenia wysokości stawki opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi dla nieruchomości zamieszkałych oraz zwolnienia w części z tej opłaty właścicieli nieruchomości zabudowanych budynkami mieszkalnymi jednorodzinny, kompostujących bioodpady stanowiące odpady komunalne w kompostowniku przydomowym, od 1 stycznia 2023 roku zmianie uległa stawka opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi z nieruchomości, na których zamieszkują mieszkańcy, t.j.:

- 31,00 zł miesięcznie od osoby zamieszkałej, jeżeli odpady są zbierane w sposób selektywny,

- 62,00 zł miesięcznie od osoby zamieszkałej, jeżeli właściciel nieruchomości nie wypełnia obowiązku zbierania odpadów komunalnych w sposób selektywny.

Ponadto zwolnienie z części opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi otrzymują właściciele nieruchomości zamieszkałych zabudowanych budynkami mieszkalnymi jednorodzinnymi, którzy kompostują bioodpady stanowiące odpady komunalne w kompostowniku przydomowym. Mieszkańcy spełniający ten warunek mogą otrzymać zwolnienie w wysokości 1,00 zł od stawki jednostkowej opłaty obowiązującej dla odpadów zbieranych w sposób selektywny, jednakże zobowiązani są do złożenia nowej deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz kompostowania bioodpadów stanowiących odpad komunalny w kompostowniku przydomowym.

W 2022 roku wpis do rejestru działalności regulowanej w zakresie odbierania odpadów komunalnych na terenie Gminy Buczkowice posiadało 6 podmiotów:

- „EKOŁAD” Sp. z o.o.,
- PreZero Bielsko-Biała Spółka Akcyjna,
- P.H.U. OPERARUS Marian Krajewski,
- SANIT TRANS Sp. z o.o.,
- FCC Polska Sp. z o.o.,
- Kontener Serwis Lukas Wiesław Lukas.

Na terenie Gminy Buczkowice na chwilę obecną nie funkcjonuje Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych, jednak jest on w budowie. Aktualnie mieszkańcy Gminy korzystają z Punktu zlokalizowanego w Wilkowicach przy ul. Wilkowskiej 51. W PSZOK przyjmowane są następujące odpady:

- szkło oraz opakowania ze szkła,
- tworzywo sztuczne,
- opakowania z tworzyw sztucznych,
- metale,
- opakowania z metali oraz opakowania wielomateriałowe,
- papier i tektura,
- opakowania z papieru i tektury,
- odpady zielone,
- odpady biodegradowalne,
- meble i inne odpady wielkogabarytowe,
- zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny,
- odpady niebezpieczne, w tym przeterminowane leki i chemikalia,
- zużyte baterie i akumulatory,
- zużyte opony pochodzące z pojazdów osobowych,
- popiół,
- odzież i tekstylia,
- inne niewymienione odpady komunalne wytworzone w gospodarstwach domowych.

Transport odpadów do PSZOK mieszkańcy zapewniają we własnym zakresie i na własny koszt.

4.8.1.2. Ilości zebranych odpadów

Na terenie Gminy Buczkowice systemem gospodarowania odpadami komunalnymi, według deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, objętych jest 10 123 mieszkańców. Liczba mieszkańców (wg ewidencji ludności) to 10 947. Różnica w liczbie mieszkańców zameldowanych, a wykazanych w złożonych deklaracjach wynika głównie z faktu, że część osób pracuje i zamieszkuje za granicą lub też studiuje i mieszka poza terenem Gminy. Na terenie Gminy Buczkowice odebrano i zebrano:

- w 2019 roku – 3293,7680 Mg,
- w 2020 roku – 3740,0963 Mg,
- w 2021 roku – 5109,2600 Mg,
- w 2022 roku – 5526,7900 Mg.

Liczby te pokazują, iż z roku na rok odbieranych od mieszkańców odpadów jest coraz więcej.

Zgodnie z informacjami przekazanymi przez Ministerstwo Klimatu i Środowiska, Departament Instrumentów Środowiskowych w poniższych tabelach przedstawiono zestawienie odpadów pochodzących z działalności gospodarczych zlokalizowanych na terenie Gminy Buczkowice.

Tabela 38. Zestawienie rodzajów odpadów wytwarzanych na terenie Gminy Buczkowice w latach 2020-2021

Kod odpadu	Rodzaj odpadu	Masa wytworzonych odpadów w 2020 [Mg]	Masa wytworzonych odpadów w 2021 [Mg]
04 02 09	Odpady materiałów złożonych (np. tkaniny impregnowane, elastomery, plastomery)	32,2400	43,4500
04 02 22	Odpady z przetworzonych włókien tekstylnych	7,1300	20,2400
07 01 04*	Inne rozpuszczalniki organiczne, roztwory z przemysłu i ciecze macierzyste	0,0000	0,0280
07 02 13	Odpady z tworzyw sztucznych	170,6900	232,9260
07 02 80	Odpady z przemysłu gumowego i produkcji gumy	0,0300	9,5200
08 01 11*	Odpady farb i lakierów zawierających rozpuszczalniki organiczne lub inne substancje niebezpieczne	0,0000	0,0400
10 01 01	Żużle, popioły paleniskowe i pyły z kotłów (z wyłączeniem pyłów z kotłów wymienionych w 10 01 04)	0,0000	0,0640
12 01 01	Odpady z toczenia i piłowania żelaza oraz jego stopów	114,1890	91,2940
12 01 03	Odpady z toczenia i piłowania metali nieżelaznych	0,0000	0,0710
12 01 08*	Odpadowe emulsje i roztwory olejowe z obróbki metali zawierające chlorowce	0,0000	0,9600
12 01 09*	Odpadowe emulsje i roztwory z obróbki metali niezawierające chlorowców	1,2400	1,4000
12 01 17	Odpady poszlifierskie inne niż wymienione w 12 01 16	0,0000	5,0800
12 01 21	Zużyte materiały szlifierskie inne niż wymienione w 12 01 20	0,0000	0,0150
13 01 10*	Mineralne oleje hydrauliczne niezawierające związków chlorowcoorganicznych	7,2000	5,1000
13 01 13*	Inne oleje hydrauliczne	2,0662	3,4690
13 02 05*	Mineralne oleje silnikowe, przekładniowe i smarowe niezawierające związków chlorowcoorganicznych	3,5580	23,5060
13 02 08*	Inne oleje silnikowe, przekładniowe i smarowe	8,2582	10,4413
13 05 02*	Szlamy z odwadniania olejów w separatorach	0,0000	1,1940
13 05 07*	Zaolejona woda z odwadniania olejów w separatorach	0,0000	0,4040
13 07 01*	Olej opałowy i olej napędowy	0,1976	0,1238
13 07 02*	Benzyna	0,1923	0,1078
14 06 04*	Szlamy i odpady stałe zawierające rozpuszczalniki chlorowcoorganiczne	0,1200	0,0000
15 01 01	Opakowania z papieru i tektury	318,4170	394,7370
15 01 02	Opakowania z tworzyw sztucznych	221,2735	245,9650
15 01 03	Opakowania z drewna	11,1000	18,8200
15 01 05	Opakowania wielomateriałowe	0,0060	0,0000
15 01 06	Zmieszane odpady opakowaniowe	49,2400	107,6545
15 01 07	Opakowania ze szkła	1,0600	1,3800
15 01 10*	Opakowania zawierające pozostałości substancji niebezpiecznych lub nimi zanieczyszczone	2,5715	3,1651
15 01 11*	Opakowania z metali zawierające niebezpieczne porowate elementy wzmocnienia konstrukcyjnego (np. azbest), włącznie z pustymi pojemnikami ciśnieniowymi	1,2170	3,5820
15 02 02*	Sorbenty, materiały filtracyjne (w tym filtry olejowe nieujęte w innych grupach), tkaniny do wycierania (np. szmaty, ścierki) i ubrania ochronne zanieczyszczone substancjami niebezpiecznymi (np. PCB)	23,0030	36,6039
15 02 03	Sorbenty, materiały filtracyjne, tkaniny do wycierania (np. szmaty, ścierki) i ubrania ochronne inne niż wymienione w 15 02 02	0,8890	0,6895
16 01 03	Zużyte opony	12,4668	11,3628
16 01 07*	Filtry olejowe	1,2147	1,2205
16 01 12	Okładziny hamulcowe inne niż wymienione w 16 01 11	0,1496	0,0594

16 01 13*	Płyny hamulcowe	0,0628	0,0397
16 01 14*	Płyny zapobiegające zamarzaniu zawierające niebezpieczne substancje	0,3758	0,7663
16 01 16	Zbiorniki na gaz skroplony	0,4860	0,8696
16 01 17	Metale żelazne	473,6386	417,6232
16 01 18	Metale nieżelazne	8,7068	6,2436
16 01 19	Tworzywa sztuczne	14,9149	17,5252
16 01 20	Szkło	2,0677	2,2214
16 01 21*	Niebezpieczne elementy inne niż wymienione w 16 01 07 do 16 01 11, 16 01 13	0,0000	0,5600
16 01 22	Inne niewymienione elementy	3,6693	2,3899
16 01 99	Inne niewymienione odpady	0,5000	0,1000
16 02 11*	Zużyte urządzenia zawierające freony, HCFC, HFC	0,0850	0,1080
16 02 13*	Zużyte urządzenia zawierające niebezpieczne elementy ⁵⁾ inne niż wymienione w 16 02 09 do 16 02 12	0,6597	0,2960
16 02 14	Zużyte urządzenia inne niż wymienione w 16 02 09 do 16 02 13	1,3336	2,4445
16 02 16	Elementy usunięte ze zużytych urządzeń inne niż wymienione w 16 02 15	0,0131	0,0005
16 03 04	Nieorganiczne odpady inne niż wymienione w 16 03 03, 16 03 80	34,4600	36,9100
16 03 80	Produkty spożywcze przeterminowane lub nieprzydatne do spożycia	0,2940	29,2423
16 05 06*	Chemikalia laboratoryjne i analityczne (np. odczynniki chemiczne) zawierające substancje niebezpieczne, w tym mieszaniny chemikaliów laboratoryjnych i analitycznych	0,0150	0,0000
16 06 01*	Baterie i akumulatory ołowiowe	8,1993	5,8127
16 06 05	Inne baterie i akumulatory	0,0032	0,0330
16 08 01	Zużyte katalizatory zawierające złoto, srebro, ren, rod, pallad, iryd lub platynę (z wyłączeniem 16 08 07)	0,0000	0,1072
16 08 03	Zużyte katalizatory zawierające metale przejściowe lub ich związki inne niż wymienione w 16 08 02	0,1876	0,0005
17 01 07	Zmieszane odpady z betonu, gruzu ceglanego, odpadowych materiałów ceramicznych i elementów wyposażenia inne niż wymienione w 17 01 06	1,1200	0,0000
17 02 03	Tworzywa sztuczne i guma	20,6800	0,0000
17 03 80	Odpadowa papa	1,6600	
17 04 02	Aluminium	2,4825	0,2290
17 04 05	Żelazo i stal	477,4800	432,3660
17 05 04	Gleba i ziemia, w tym kamienie, inne niż wymienione w 17 05 03	0,0000	7,0000
17 09 04	Zmieszane odpady z budowy, remontów i demontażu inne niż wymienione w 17 09 01, 17 09 02 i 17 09 03	8,2600	28,5000
18 01 03*	Inne odpady, które zawierają żywe drobnoustroje chorobotwórcze lub ich toksyny oraz inne formy zdolne do przeniesienia materiału genetycznego, o których wiadomo lub co do których istnieją wiarygodne podstawy do sądenia, że wywołują choroby u ludzi i zwierząt (np. zainfekowane pieluchomajtki, podpaski, podkłady), z wyłączeniem 18 01 80 i 18 01 82	0,4885	0,5740
18 01 04	Inne odpady niż wymienione w 18 01 03 (np. opatrunki z materiału lub gipsu, pościel, ubrania jednorazowe, pieluchy)	0,1216	0,1500
18 01 07	Chemikalia, w tym odczynniki chemiczne, inne niż wymienione w 18 01 06	0,0006	0,0000
18 01 09	Leki inne niż wymienione w 18 01 08	0,0734	0,0650
18 02 02*	Inne odpady, które zawierają żywe drobnoustroje chorobotwórcze lub ich toksyny oraz inne formy zdolne do przeniesienia materiału genetycznego, o których wiadomo lub co do których istnieją wiarygodne podstawy do sądenia, że wywołują choroby u ludzi i zwierząt	0,0327	0,0402
19 12 01	Papier i tektura	0,0000	0,1200
19 12 04	Tworzywa sztuczne i guma	0,0000	3,5800

Źródło: pismo Ministerstwa Klimatu i Środowiska, Departament Instrumentów Środowiskowych, znak: DIŚ-IV.431.108.2023.AB

Tabela 39. Zestawienie rodzajów odpadów zebranych na terenie Gminy Buczkowice w latach 2020-2021

Kod odpadu	Rodzaj odpadu	Masa zebranych odpadów w 2020 [Mg]	Masa zebranych odpadów w 2021 [Mg]
03 03 08	Odpady z sortowania papieru i tektury przeznaczone do recyklingu	4787,8740	4227,3860
07 02 13	Odpady z tworzyw sztucznych	17,2840	18,5360
12 01 01	Odpady z toczenia i piłowania żelaza oraz jego stopów	16996,9070	17056,5480
12 01 02	Cząstki i pyły żelaza oraz jego stopów	212,4200	10893,1400
12 01 03	Odpady z toczenia i piłowania metali nieżelaznych	20,2950	362,6210
12 01 04	Cząstki i pyły metali nieżelaznych	2,9610	0,0000
15 01 01	Opakowania z papieru i tektury	15171,8907	14460,3595
15 01 02	Opakowania z tworzyw sztucznych	349,4215	568,6733
15 01 03	Opakowania z drewna	1022,4140	1358,0250
15 01 04	Opakowania z metali	30,0000	263,1870
15 01 07	Opakowania ze szkła	20,4100	19,9920
16 01 17	Metale żelazne	682,2430	816,8260
16 01 18	Metale nieżelazne	1,9650	3,4160
16 06 01*	Baterie i akumulatory ołowiowe	2,6200	63,1545
16 01 19	Tworzywa sztuczne	1,2040	2,1863
17 04 01	Miedź, brąz, mosiądz	11,1660	61,7575
17 04 02	Aluminium	31,0600	52,9293
17 04 04	Cynk	0,0000	0,2900
17 04 05	Żelazo i stal	5238,2866	13056,0880
19 12 01	Papier i tektura	1075,9910	1112,3320
19 12 02	Metale żelazne	189,7690	813,3050
19 12 03	Metale nieżelazne	15,1520	12,9650

Źródło: pismo Ministerstwa Klimatu i Środowiska, Departament Instrumentów Środowiskowych, znak: DIŚ-IV.431.108.2023.AB

Na terenie Gminy 1-2 razy do roku są prowadzone akcje sprzątnięcia m.in. terenów położonych przy przepływającym przez Gminę potoku Żylica, w których biorą udział mieszkańcy. Na terenie Gminy powstają dzikie wysypiska, najczęściej na terenach mało uczęszczanych np. w pobliżu lasu czy przy polnych drogach. Corocznie likwidowanych jest około 2-3 dzikich wysypisk. Podczas likwidacji dzikich wysypisk rocznie zbieranych jest ponad 2 Mg odpadów.

4.8.1.3. Kontrole

W latach 2021-2022 Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach przeprowadził 5 kontroli przedsiębiorców w zakresie odpadów wytwarzanych w wyniku działalności gospodarczej. W 3 przypadkach stwierdzono nieprawidłowości, na dwa podmioty nałożono karę pieniężną.

Gmina Buczkowice prowadzi kontrole spalania odpadów i prawidłowej segregacji odpadów komunalnych oraz kontrole w zakresie posiadania kompostownika i kompostowania bioodpadów. Gmina w ciągu roku przeprowadza około 15 kontroli, z czego około 30% kontroli kończy się pouczeniem w związku ze stwierdzeniem nieprawidłowości.

4.8.1.4. Edukacja

W zakresie gospodarki odpadami działania edukacyjne dotyczą prawidłowej segregacji odpadów komunalnych. Działania edukacyjne opierają się głównie o publikację artykułów w Gazecie Gminnej, na gminnej stronie internetowej oraz w formie ulotek dla mieszkańców.

4.8.1.5. Azbest

Na właścicielu, zarządcy bądź użytkowniku nieruchomości, na której znajdują się wyroby zawierające azbest, ciąży obowiązek sporządzenia informacji o wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystywania – obowiązek tzw. inwentaryzacji. Inwentaryzacja jest wykonywana na podstawie spisu z natury. Osoby fizyczne niebędące przedsiębiorcami przedkładają informację wójtowi. Podmioty prawne przedkładają informację bezpośrednio marszałkowi województwa. Dane należy raportować corocznie do 31 marca za poprzedni rok kalendarzowy. Zebrane od osób fizycznych informacje o rodzaju, ilości i miejscach występowania azbestu wójt, burmistrz lub prezydent miasta przedkłada marszałkowi województwa do 31 marca każdego roku w formie aktualizacji Bazy Azbestowej.

W 2012 roku Gmina Buczkowice uchwalała nr XV/90/12 Rady Gminy Buczkowice z dnia 25 stycznia 2012 r. przyjęła „Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla Gminy Buczkowice”. Zgodnie z danymi zamieszczonymi w Bazie Azbestowej na terenie Gminy zinwentaryzowano 3809,5850 Mg wyrobów zawierających azbest, w tym 3727,2250 Mg na terenie należącym do osób fizycznych oraz 82,3600 Mg na terenie administrowanym lub należącym do osób prawnych. Do unieszkodliwienia pozostało 2001,4680 Mg wyrobów zawierających azbest.

4.8.2. Analiza SWOT

Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	
MOCNE STRONY czynniki wewnętrzne	SŁABE STRONY czynniki wewnętrzne
większość nieruchomości zamieszkałych objętych zbiórką odpadów	wyrzucanie odpadów w sposób niekontrolowany – dzikie wysypiska odpadów brak PSZOK na terenie Gminy słabe tempo usuwania wyrobów zawierających azbest
SZANSE czynniki zewnętrzne	ZAGROŻENIA czynniki zewnętrzne
stale usprawniany system gospodarki odpadami akcje edukacyjne o zasięgu lokalnym i ogólnopolskim w zakresie gospodarowania odpadami	przywożenie odpadów na teren Gminy oraz zostawianie ich przez przyjezdnych wzrost kosztów gospodarowania odpadami, co wiąże się ze wzrostem opłat ponoszonych przez mieszkańców Gminy

Źródło: opracowanie własne

4.8.3. Cele i zadania środowiskowe z zakresu gospodarki odpadami w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym

Głównymi celami do realizacji w zakresie gospodarki odpadami jest doskonalenie systemu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych oraz redukcja strumienia odpadów komunalnych zmieszanych kierowanych na składowisko. Dla realizacji tego celu do harmonogramu realizacji zadań wpisano działania polegające na doskonaleniu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych, w oparciu o zbieranie selektywne oraz poprawę skuteczności zbiórek odpadów wielkogabarytowych, biodegradowalnych, odpadów niebezpiecznych oraz intensyfikację działań związanych z usuwaniem wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy.

Ważnym elementem jest świadomość ekologiczna społeczeństwa, biorącego aktywny udział w procesie zagospodarowania odpadów. Edukacja ekologiczna jest procesem, którego głównym celem jest ukształtowanie aktywnej i odpowiedzialnej postawy mieszkańców w sferze konsumpcji, a także postępowania z odpadami. W zakresie gospodarki odpadami świadomość ekologiczna społeczeństwa jest nadal niewystarczająca, dlatego też konieczna jest kontynuacja edukacji ekologicznej.

Właściwie ukierunkowana edukacja ekologiczna mieszkańców przyczyni się do zwiększenia efektywności prowadzonej selektywnej zbiórki odpadów, co zapewni pozyskanie surowców wtórnych, zmniejszenie ilości odpadów trafiających na składowiska oraz zmniejszenie szkodliwości tych odpadów.

4.9. Zasoby przyrodnicze

W tabeli poniżej przedstawiono wybrane efekty realizacji dotychczasowego Programu ochrony środowiska w zakresie zasobów przyrodniczych, w tym także leśnych.

Tabela 40. Wybrane efekty realizacji dotychczasowego POŚ

Cel zapisany w „PROGRAMIE OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY BUCZKOWICE NA LATA 2017-2021 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2024“			
Zachowanie, odtworzenie i zrównoważone użytkowanie bioróżnorodności i georóżnorodności oraz ochrona krajobrazu			
Lp.	Planowane zadania	Podjęte działania	Efekt ze wskaźnikiem
1.	Edukacja dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie ochrony i zachowania walorów krajobrazu i przyrody oraz promocja tych walorów	<p>W latach 2020-2022 Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego w Katowicach, Oddział Biura w Żywcu prowadził działania promocyjne i edukacyjne dla dzieci i młodzieży z terenu Gminy Buczkowice. Placówki oświatowe na terenie Gminy Buczkowice są na bieżąco informowane o prowadzonych przez ZPKWŚ Oddział Biura w Żywcu działaniach z zakresu edukacji przyrodniczej, ekologicznej i korzystają z oferty poprzez uczestnictwo w konkursach przyrodniczych i ekologicznych, akcjach ekologicznych, warsztatach terenowych i stacjonarnych, m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> Ogólnopolski Konkurs: „Poznajemy Parki Krajobrazowe Polski”, Ogólnopolski Konkurs Fotograficzny „Magia Beskidów”, Wojewódzki Konkurs Wiedzy Ekologicznej, wojewódzkie konkursy plastyczne i fotograficzne koordynowane przez Ośrodki Edukacyjne ZPKWŚ, warsztaty terenowe na obszarze parków krajobrazowych, pogadanki, akcje ekologiczne (Dzień Ziemi, Sprzątanie Świata, Święto Drzewa), zajęcia okazjonalne o tematyce przyrodniczej (Międzynarodowy Dzień Roślin, Międzynarodowy Dzień Krajobrazu, zajęcia z okazji Świąt Wielkanocnych, Mikołaja i Świąt Bożego Narodzenia, w czasie trwania ferii i wakacji). 	kilka/kilkanaście akcji edukacyjnych
2.	Przebudowa i częściowa wymiana składu gatunkowego zadrzewień przydrożnych wzdłuż odcinków dróg, nowe nasadzenia zieleni wysokiej, prace pielęgnacyjno-konserwacyjne zieleni przydrożnej	<p>W latach 2020-2022 Gmina Buczkowice przeprowadziła w zakresie roślinności wysokiej:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 10 nasadzeń, - 7 wycinek. 	10 nasadzeń 7 wycinek
3.	Wyznaczenie i ochrona korytarzy ekologicznych w planach zagospodarowania przestrzennego	W uchwale nr XLIX/334/23 Rady Gminy Buczkowice z dnia 25 stycznia 2023 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego sołectwa Rybarzowice wprowadzone zostały zapisy dotyczące korytarzy ekologicznych oraz terenów zielonych.	zapisy w 1 MPZP
4.	Uwzględnienie zachowania terenów zielonych w nowych lub zmienionych dokumentach planistycznych		
5.	Budowa, modernizacja oraz pielęgnacja parków i skwerów	<p>W latach 2021-2022 nie dokonano budowy, modernizacji czy pielęgnacji parków i skwerów znajdujących się na terenie Gminy Buczkowice.</p> <p>Gmina co roku zleca wykonanie cięć pielęgnacyjnych drzew rosnących na terenach gminnych oraz wykasza tereny m.in. w sąsiedztwie ścieżki rowerowej biegnącej wzdłuż potoku Żylica, dzięki czemu tereny te są dostępne do odpoczynku i rekreacji.</p>	bieżąca realizacja
6.	Zrównoważony rozwój infrastruktury turystycznej na obszarach przyrodniczo cennych, w tym: rozbudowa sieci ścieżek rowerowych i szlaków pieszych,	<p>W 2021 roku wybudowano ścieżkę dydaktyczną w Gminie Etap I, dokonano zagospodarowania terenów przyległych do potoku Żylica wraz z budową ścieżki dydaktycznej Etap II. Ponadto wybudowano ścieżkę dydaktyczną w ciągu ulicy Wodnej w Rybarzowicach.</p> <p>W 2022 roku zakończono budowę chodnika i ścieżki rowerowej wzdłuż ul. Bielskiej w Buczkowicach – od ronda z DW 942 do granicy z Meszną. Inwestorem przedsięwzięcia było Starostwo Powiatowe w Bielsku-Białej.</p>	budowa 4 ścieżek

	zagospodarowanie terenów rekreacyjnych		
--	--	--	--

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych o wykonanych działaniach na terenie Gminy Buczkowice

W tabeli poniżej zaprezentowano wskaźniki, które dają obraz postępów w realizacji Programu ochrony środowiska, a także pokazują zmiany stanu środowiska na terenie Gminy.

Tabela 41. Wskaźniki monitorowania realizacji działań w zakresie zasobów przyrodniczych

Lp.	Wskaźnik	Stan wyjściowy 2017	Stan aktualny 2021/2022
1.	Liczba działań/akcji edukacyjnych	10 rocznie	kilka/kilkanaście rocznie
2.	Liczba nasadzeń/wycinek drzew	0/0	10/7 (2021 r.)
3.	Liczba korytarzy ekologicznych w planach zagospodarowania	1	1
4.	Liczba zachowanych terenów	3	3
5.	Liczba parków i skwerów wybudowanych/zmodernizowanych	0	0
6.	Liczba nowych ścieżek i szlaków pieszych	2	4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminy Buczkowice oraz GUS, BDL 2022

4.9.1. Opis stanu obecnego

4.9.1.1. Siedliska przyrodnicze mające znaczenie dla ochrony środowiska

Według podziału fizycznogeograficznego Kondrackiego (2002) Gmina Buczkowice położona jest w obrębie następujących jednostek:

- Megaregion: Region Karpacki,
- Makroregion: Beskidy Zachodnie,
- Mezoregion: Kotlina Żywiecka, Beskid Śląski,
- Prowincja: Karpaty Zachodnie z Podkarpaciem Zachodnim i Północnym,
- Podprowincja: Zewnętrzne Karpaty Zachodnie.

Według regionalizacji geobotanicznej Polski Matuszkiewicza (2008) obszar Gminy Buczkowice leży w zasięgu następujących jednostek geobotanicznych:

- Prowincja Karpacka,
- Dział Zachodniokarpacki,
- Kraina Karpat Zachodnich,
- Podkraina Zachodniobeskidzka,
- Okręg Beskidzki Żywiecki,
- Kotlina Żywiecka.

Ogółem na terenie Gminy Buczkowice występują następujące klasy siedlisk: grunty orne, lasy mieszane, tereny rolnicze z elementami naturalnymi, łąki i pastwiska oraz tereny nadwodne, w obrębie których stwierdzono około 700 gatunków roślin naczyniowych. Do najcenniejszych obszarów na terenie Gminy Buczkowice należy zaliczyć:

- górny odcinek Żylicy wraz z usytuowaną na jej prawym brzegu nadrzeczną olszyną górską,
- fragment dolny Żylicy w Rybarzowicach, zawarty pomiędzy ulicą Mostową i granicą Gminy z Gminą Łodygowice – ze szczególnym wyróżnieniem rozlewiska pełniącego funkcję naturalnej oczyszczalni hydrobotanicznej dla stawów w Rybarzowicach,
- skalisty odcinek rzeki pomiędzy progiem przy ulicy Wodnej i granicą Gminy Buczkowice z Gminą Łodygowice,
- stoki Groniczka (531 m n.p.m.) porośnięte przez dolnoregłowy bór jodłowo-świerkowy z płatami torfowiska przejściowego – z licznym udziałem gatunków roślin objętych ochroną prawną: podrzeń żebrowiec, kukulka szerokolistna, kukulka Fuchsa, podkolan biały i listera jajowata.

W obszarach tych przede wszystkim spotyka się interesujące zbiorowiska roślinne: wilgotne łąki użytkowane ekstensywnie *Cirsietum rivularis*, niżowe i górskie łąki użytkowane ekstensywnie *Arrhenatheretum medioeuropaenum*, *Gladiolo-Agrostietum*, torfowiska przejściowe i niskie *Caricion nigrae*, *Caricion davallianae*, dolnoregłowy bór mieszany *Abieti-Piceetum montanum*.

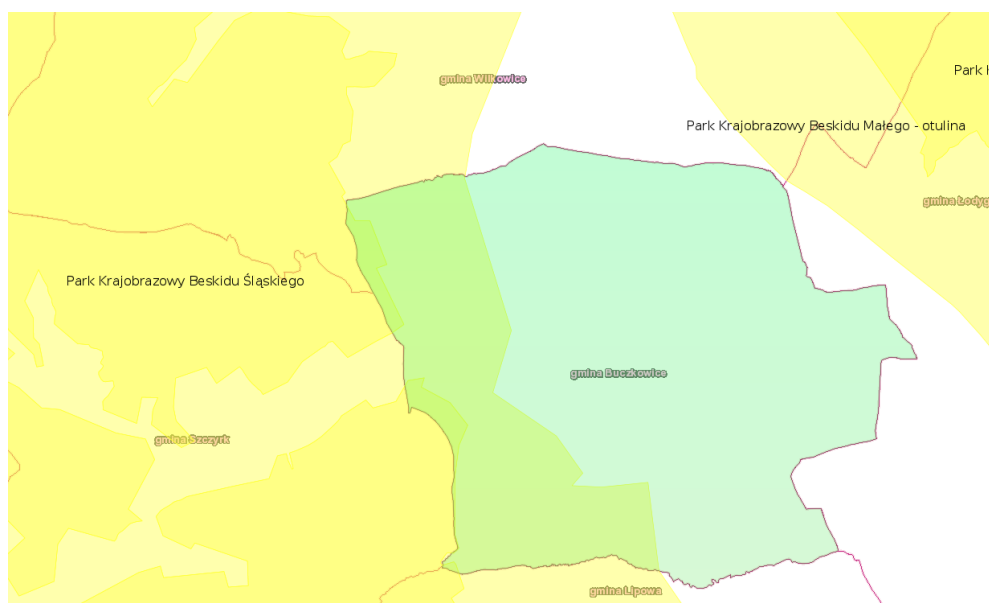
Dodatkowo w obrębie terenów rolniczych, łąk oraz cieków wodnych stosunkowo licznie są reprezentowane inne charakterystyczne zbiorowiska nieleśne:

- zespół ostrożenia warzywnego (*Angelico – Cirsietum oleracei*) - punktowo w dolinach potoków,
- łąka ostrożeniowa (*Cirsietum rivularis*) - punktowo w dolinach potoków.

Pomimo tego, iż szata roślinna Gminy Buczkowice ukształtowała się pod silnym wpływem zróżnicowanej działalności człowieka (rolnictwo, gospodarka leśna, osadnictwo, rozwój przemysłu w XIX w.), przedstawione wyżej cenne typy siedlisk i zbiorowisk roślinnych, charakteryzujących się dużym udziałem przedstawicieli rzadkich gatunków roślin i zwierząt, zachowały się w stosunkowo licznych rozproszonych miejscach – szczególnie w dolinie Żylicy oraz fragmentach obszarów leśnych piętra pogórza Beskidu Śląskiego. Biorąc pod uwagę roślinność potencjalną Gminy, zbiorowiskami uwarunkowanymi siedliskowo na jej przeważającym terenie są zbiorowiska łąkowe w dolinach rzek i potoków (wierzbowy, jesionowo-olszowy) oraz grąd subkontynentalny i dolnoreglowy bór mieszany w piętrze pogórza i regla dolnego niższych partii Beskidu Śląskiego, co oddaje charakter pierwotnej roślinności na tym obszarze.

4.9.1.2. Formy ochrony przyrody na terenie Gminy Buczkowice

Na terenie Gminy Buczkowice występują: Park Krajobrazowy Beskidu Śląskiego oraz 1 pomnik przyrody.

Rysunek 24. Lokalizacja Parku Krajobrazowego znajdującego się na terenie Gminy Buczkowice

Źródło: <http://geoserwis.gdos.gov.pl> (dostęp 23.03.2023 r.)

Park Krajobrazowy Beskidu Śląskiego

Park Krajobrazowy Beskidu Śląskiego położony jest w południowej części województwa śląskiego i jest najbardziej na zachód wysuniętą częścią Beskidów Zachodnich. Wyodrębniono w nim dwa południkowe pasma górskie: Czantorii (995 m n.p.m.), stanowiące zachodnie, mniejsze ramię Beskidu Śląskiego oraz wyższe i bardziej rozczłonkowane pasmo Baraniej Góry (1220 m n.p.m.), z dominującym nad Kotliną Żywiecką i najwyższym Skrzycznem (1257 m n.p.m.). Park zajmuje powierzchnię 38 620 ha, natomiast jego otulina liczy 22 285 ha. Obszar Parku charakteryzuje się urozmaiconą budową geologiczną. Podczas ruchów górotwórczych osady fliszowe z okresu kredy zostały oderwane od starszego podłoża, pofałdowane i ponasuwane na siebie w postaci płaszczowin. Najważniejszą jednostką strukturalną tworzącą zrąb górotworu Beskidu Śląskiego jest płaszczowina śląska. Na terenie parku występuje największe skupisko jaskiń w Beskidach oraz różnego rodzaju form skalnych: baszt, ambon i murów o wysokościach przekraczających niejednokrotnie kilkanaście metrów. Skupiska takie często ukryte są w trudno dostępnych miejscach, między innymi na Kościelcu, Wytrzyszczonie, pod Halą Jaskową, czy też w rejonie Magurki Radziechowskiej. Obszar Parku to rezerwar dużej ilości wody o dobrych właściwościach fizyko-chemicznych – stąd też obecność zbiorników zaporowych w Wiśle Czarnem oraz w Bielsku-Białej Wapienicy, pełniących nie tylko rolę zbiorników retencyjnych, ale będących także źródłem wody pitnej. Na stokach Baraniej Góry znajdują się źródłiska największej rzeki Polski – Wisły. Wykopy źródłiskowe Czarnej Wiselki znajdują się na wysokości 1107 m n.p.m., czyli wyżej niż Białej Wiselki (1080 m n.p.m.). Przepływ Czarnej Wiselki jest dłuższy, stąd uznany został za główny, źródłiskowy potok Wisły. Pierwotnie prawie całą powierzchnię Parku zajmowały lasy. Dominowały drzewostany bukowo-jodłowoświerkowe, przy czym udział świerka wzrastał wraz z wysokością nad poziomem morza. Wraz z rozwojem osadnictwa znaczna część powierzchni leśnej zajęta została pod uprawy polowe. Piętro pogórza (do ok.

500 m n.p.m.) zajmują pola rolne i łąki oraz tereny zurbanizowane, a niewielki fragment stanowią łągi i grądy. Dla piętra regla dolnego (500-1000 m n.p.m.) charakterystycznym typem roślinności są buczyny z domieszką świerka, jodły i jaworu. Obecnie jednak dominują świerczyny wtórnego pochodzenia. Partie szczytowe powyżej 1000 m n.p.m. to regiel górny z wysokogórskim borem świerkowym. W nadleśnictwach Ustroń i Wisła występuje świerk istebniański – ekotyp cechujący się najlepszymi w Europie parametrami odpornościowymi i wzrostowymi. Rozległe i zwarte kompleksy leśne, będące pozostałością Puszczy Karpackiej, są miejscem obecności rzadkich, jak również pospolitych gatunków zwierząt. Lista ssaków obejmuje łącznie ok. 35 gatunków, m.in. ssaki kopytne, takie jak: jelen, sarna, dzik, czy drapieżniki – wilk, ryś, lis i rzadziej niedźwiedź. W jaskiniach odnotowano wiele gatunków zimujących nietoperzy, np. gacka wielkoucha, nocka dużego, podkowca małego. Faunę ptaków reprezentują: głuszc, jarząbek, siwerniak, drozd obroźny, dzięcioł trójpalczasty i orzechówka oraz duże ptaki drapieżne. Nad potokami zaobserwować można pliszkę górską, pluszcza, zimorodka, czy sieweczkę rzeczną. Na terenie parku gady reprezentowane są przez jaszczurki: zwinkę i żyworódkę, beznogiego padalca, jadowitą żmiję zygzakowatą oraz zaskrońca. Stwierdzono występowanie 13 gatunków płazów, w tym: 4 gatunków traszek, 2 gatunków kumaków, salamandry plamistej, rzekotki drzewnej, 2 gatunków ropuch i 3 gatunków żab. Fragmenty Parku o charakterze naturalnym lub nieznacznie przekształcone przez człowieka zostały objęte ochroną jako 8 rezerwatów przyrody: „Zadni Gaj”, „Barania Góra”, „Czantoria”, „Wisła”, „Stok Szyndzielni”, „Dolina Łąńskiego Potoku”, „Kuźnie” i „Jaworzyna”. Cenne okazy drzew objęto ochroną pomnikową, liczne są również pomniki przyrody nieożywionej, chroniące formy skalne (m.in. skały „Na Kobylej”, skały grzybowe, „Dorkowa Skała”) oraz jaskinie (m.in. Jaskinia w Stołowie, Jaskinia Salmopolska, Jaskinia w Trzech Kopcach). Ponadto utworzono użytki ekologiczne „Uroczysko Jasionka” i „Góra Tuł”, stanowiska dokumentacyjne „Jasieniowa”, „Kamieniołom Skalica”, „Jaskinia Wiślańska” i „Jaskinia Miecharska” oraz zespoły przyrodniczo-krajobrazowe, m.in. „Dolina Wapienicy”, „Cygański Las”. Obszar Parku w znacznej części chroniony jest również w ramach europejskiej sieci Natura 2000 (PLH 240005).

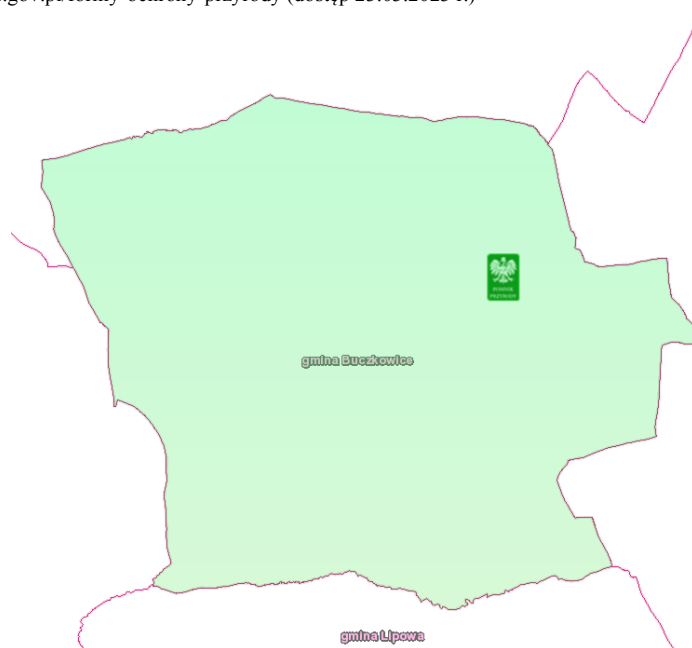
Pomniki przyrody

Na terenie Gminy zgodnie z informacją pozyskaną z CRFOP znajduje się 1 pomnik przyrody. Szczegółowe informacje dotyczące pomnika przyrody zawiera poniższa tabela.

Tabela 42. Pomnik przyrody zlokalizowany na terenie Gminy Buczkowice wg CRFOP

Lp.	Typ pomnika przyrody	Rodzaj pomnika przyrody	Data ustanowienia	Opis pomnika przyrody	Podstawa prawna
1.	jednoobiektowy	drzewo	1962-11-10	Dąb szypułkowy – <i>Quercus robur</i>	Orzeczenie o uznaniu za pomnik przyrody PWRN w Katowicach z dnia 10.11.1962r.

Źródło: <http://www.gdos.gov.pl/formy-ochrony-przyrody> (dostęp 23.03.2023 r.)

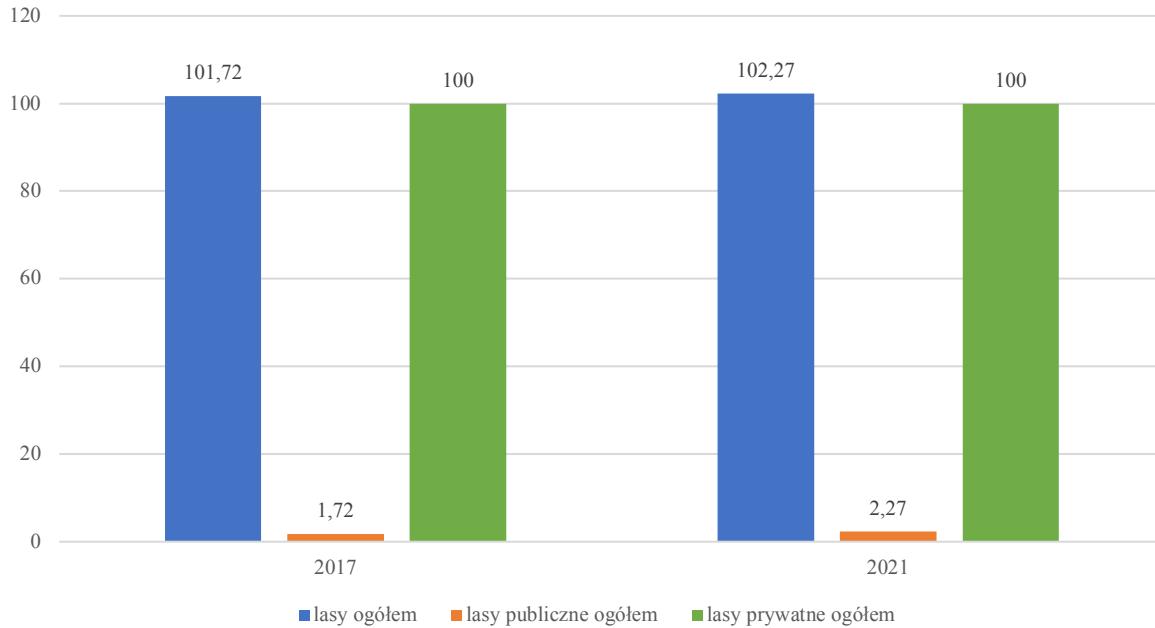

Rysunek 25. Lokalizacja pomnika przyrody na terenie Gminy Buczkowice

Źródło: <http://geoserwis.gdos.gov.pl>

4.9.1.3. Ochrona i zrównoważony rozwój lasów

Powierzchnia lasów na terenie Gminy Buczkowice – wg stanu na dzień 31.12.2021 r. – wynosi około 102,27 ha, co stanowi ok. 5,3% powierzchni Gminy.

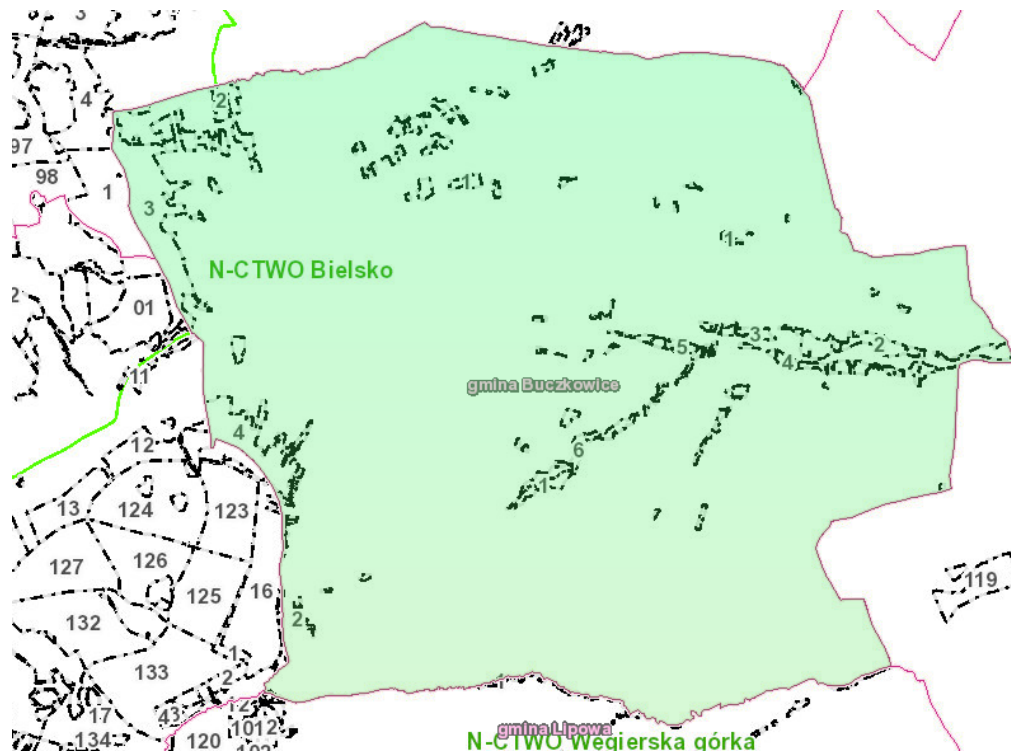

Rysunek 26. Powierzchnie lasów (ha) znajdujących się na terenie Gminy Buczkowice

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych, GUS, dostęp 24.03.2023 r.

W strukturze użytkowania lasów zaznacza się przeważający udział siedlisk lasu górskiego (ok. 56%), lasu wyżynnego (ok. 22%), lasu łąkowego (ok. 21%) oraz innych (ok. 1%).

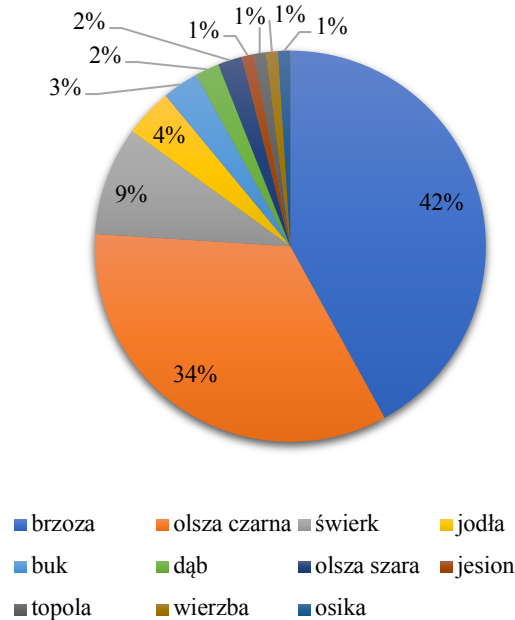
Gospodarkę leśną na obszarze Gminy Buczkowice prowadzi Nadleśnictwo Bielsko, które sprawuje nadzór nad lasami prywatnymi, jednak nie zarządza gruntami leśnymi.

Rysunek 27. Obszary leśne na terenie Gminy Buczkowice

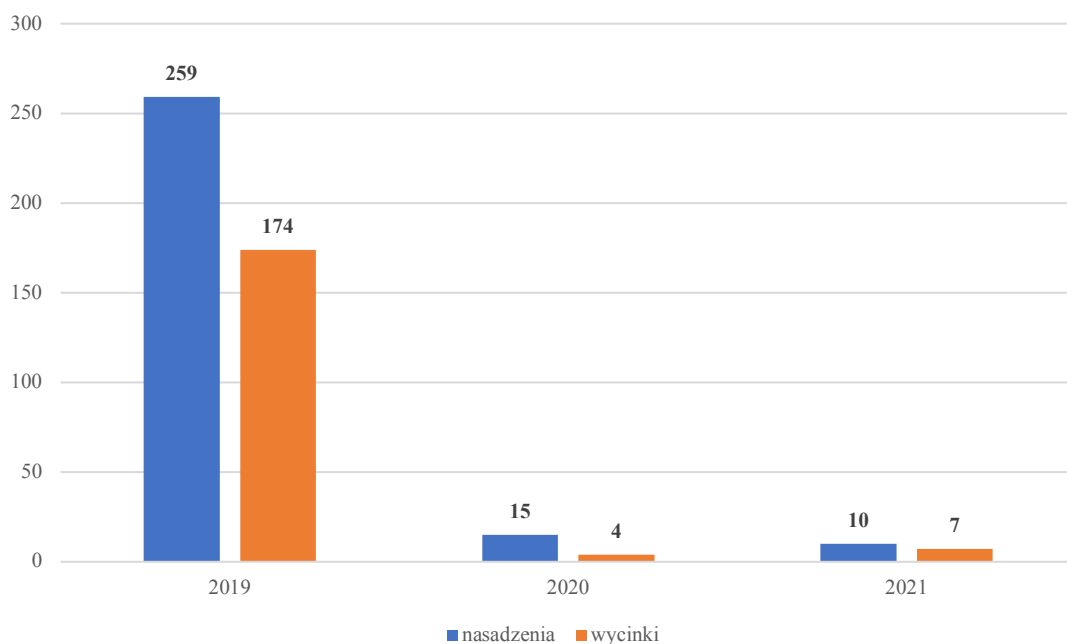
Źródło: opracowanie własne

Zgodnie z danymi przekazanymi przez Nadleśnictwo Bielsko na terenie Gminy Buczkowice występuje 11 typów drzewostanów. lasach występujących na terenie Gminy dominuje drzewostan brzozy, który zajmuje powierzchnię około 42,95 ha, następnie drzewostan olszy czarnej (34,77 ha), świerku (9,20 ha). W mniejszości występują tu również: jodła, buk, dąb, olsza szara, jesion, topola, wierzba i osika.

Rysunek 28. Drzewostany występujące na terenie Gminy Buczkowice
 Źródło: informacja Nadleśnictwo Bielsko, pismo znak sprawy: ZG.0172.9.2023

W latach 2019-2021 na terenie Gminy Buczkowice dokonywano wielu nasadzeń i wycinek drzew. Na poniższym wykresie zaprezentowano jak na przestrzeni trzech lat rozkładały się nasadzenia i wycinki drzew realizowane przez Gminę Buczkowice.

Rysunek 29. Liczba nasadzeń i wycinek drzew na terenie Gminy Buczkowice w latach 2019-2021
 Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Bazy Danych Lokalnych, GUS, dostęp 04.04.2023 r.

Ponadto na terenie Gminy Buczkowice w latach 2019-2020 dokonano nasadzeń 220 krzewów.

Nadleśnictwo Bielsko nie prowadziło żadnych działań edukacyjnych i promocyjnych oraz nie dokonywało zalesień gruntów porolnych znajdujących się na terenie Gminy Buczkowice.

4.9.1.4. Działania informacyjno-edukacyjne

W latach 2020-2022 Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego w Katowicach, Oddział Biura w Żywcu prowadził działania promocyjne i edukacyjne dla dzieci i młodzieży z terenu Gminy Buczkowice. ZPKWŚ realizuje działania z zakresu edukacji przyrodniczej i ekologicznej. Tematyka warsztatów prowadzonych przez ZPKWŚ porusza zagadnienia związane z walorami przyrodniczymi i krajobrazowymi Parku Krajobrazowego Beskidu Śląskiego. Warsztaty dedykowane są młodzieży szkolnej oraz dorosłym, a ich tematyka obejmuje gatunki roślin i zwierząt występujących na obszarze Parku Krajobrazowego Beskidu Śląskiego, form ochrony przyrody, osobliwości przyrodniczych, uwarunkowania na wartości przyrodnicze i krajobrazowe obszaru. Ponadto poruszane są kwestie związane z szeroko pojętą edukacją ekologiczną oraz dobrymi praktykami w życiu codziennym mającymi wpływ na stan środowiska.

Placówki oświatowe na terenie Gminy Buczkowice są na bieżąco informowane o prowadzonych przez ZPKWŚ Oddział Biura w Żywcu działaniach z zakresu edukacji przyrodniczej, ekologicznej i korzystają z oferty poprzez uczestnictwo w konkursach przyrodniczych i ekologicznych, akcjach ekologicznych, warsztatach terenowych i stacjonarnych, m.in.:

- Ogólnopolski Konkurs: „Poznajemy Parki Krajobrazowe Polski”,
- Ogólnopolski Konkurs Fotograficzny „Magia Beskidów”,
- Wojewódzki Konkurs Wiedzy Ekologicznej,
- wojewódzkie konkursy plastyczne i fotograficzne koordynowane przez Ośrodki Edukacyjne ZPKWŚ,
- warsztaty terenowe na obszarze parków krajobrazowych,
- pogadanki,
- akcje ekologiczne (Dzień Ziemi, Sprzątanie Świata, Święto Drzewa),
- zajęcia okazjonalne o tematyce przyrodniczej (Międzynarodowy Dzień Roślin, Międzynarodowy Dzień Krajobrazu, zajęcia z okazji Świąt Wielkanocnych, Mikołaja i Świąt Bożego Narodzenia, w czasie trwania ferii i wakacji).

4.9.2. Analiza SWOT

Zasoby przyrodnicze	
MOCNE STRONY czynniki wewnętrzne	SŁABE STRONY czynniki wewnętrzne
występowanie potencjalnie cennych obszarów przyrodniczo-krajobrazowych na terenach leśnych i wzdłuż doliny potoku Żylica akcje informacyjno-edukacyjne prowadzone przez ZPKWŚ	niewielkie kompleksy leśne na terenie Gminy mała liczba form ochrony przyrody napływ zanieczyszczeń spoza Gminy przekształcanie środowiska związane z działalnością człowieka wypalanie traw brak akcji edukacyjnych organizowanych przez Nadleśnictwo
SZANSE czynniki zewnętrzne	ZAGROŻENIA czynniki zewnętrzne
ograniczenie lokalnych źródeł zanieczyszczeń powietrza, gleby i wód właściwa pielęgnowanie szaty roślinnej zalesianie nieużytków przebudowa drzewostanów leśnych w kierunku bardziej odpornych na zanieczyszczenia gatunków oraz uzupełnienia gatunkami rodzimymi zapewnienie odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa pożarowego obszarów leśnych	rozprzestrzenianie się obcych gatunków fauny i flory zarastanie małych zbiorników, oczek wodnych – biotopów rzadkich gatunków płazów zagrożenia biotyczne (szkodniki), abiotyczne (susze, wiatry), zagrożenia antropogeniczne (zła jakość powietrza)

Źródło: opracowanie własne

4.9.3. Cele i zadania środowiskowe w zakresie zarządzania zasobami dziedzictwa przyrodniczego oraz wspieranie wielofunkcyjnej i trwale zrównoważonej gospodarki leśnej

Formy ochrony przyrody przewidziane w ustawie o ochronie przyrody pełnią przede wszystkim rolę lokalnych węzłów i korytarzy ekologicznych. Winny one być powiązane przestrzennie z podobnymi strukturami na terenie sąsiadujących terenów. W stosunku do niektórych ekosystemów warunkiem zachowania wysokich walorów jest wprowadzenie ochrony czynnej (dotyczy cennych zbiorowisk nieleśnych), w sytuacji bowiem zaniechania tradycyjnego użytkowania niektórych typów zbiorowisk, bardzo szybko dochodzi do wycofywania się np. gatunków słabych konkurencyjnie, a często należących jednocześnie do grupy gatunków ginących.

Dla ochrony całości dziedzictwa przyrodniczego oraz kształtowania systemu terenów zieleni należy podjąć następujące zadania:

- promocję i pielęgnację obiektów i obszarów chronionych na mocy przepisów ustawy o ochronie przyrody – w ramach Ekologicznego Systemu Obszarów Chronionych (ESOCh),
- bieżące zgłaszanie uwag i wniosków, udział w konsultacjach,
- uwzględnienie zachowania terenów zielonych w nowych lub zmienianych dokumentach planistycznych;
- kreowanie wspólnej polityki ochrony przyrody dolin rzecznych oraz ich dopływów, korytarzy ekologicznych o randze regionalnej, terenów zieleni łąkowej,
- koordynację rozwoju sieci tras i ścieżek rowerowych,
- promocję rozwoju rolnictwa ekologicznego, agroturystyki: programy rolnośrodowiskowe, jako formy zmiany wizerunku nieefektywnej gospodarki rolnej,
- wsparcie działań organizacji ekologicznych, instytucji naukowych w zakresie ochrony czynnej wybranych gatunków fauny i flory.

4.10. Zagrożenia środowiska

W tabeli poniżej przedstawiono wybrane efekty realizacji dotychczasowego Programu ochrony środowiska w zakresie nadzwyczajnych zagrożeń środowiska.

Tabela 43. Wybrane efekty realizacji dotychczasowego POŚ

Cel zapisany w „PROGRAMIE OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY BUCZKOWICE NA LATA 2017-2021 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2024”			
Przeciwdziałanie awariom instalacji przemysłowych			
Minimalizacja skutków awarii dla ludzi i środowiska			
Lp.	Planowane zadania	Podjęte działania	Efekt ze wskaźnikiem
1.	Wsparcie OSP w sprzęt do ratownictwa techniczno-chemiczno-ekologicznego	Przy wsparciu finansowym udzielonym w ramach dotacji przede wszystkim przez samorząd Gminy Buczkowice i budżet państwa, a także ze środków własnych, zakupiono lub wymieniono na nowy sprzęt pożarniczy i środki ochrony osobistej strażaka. Ponadto wykonano wiele prac remontowych i modernizacyjnych w obiektach strażnic w celu zapewnienia gotowości bojowej jednostek.	doposażano jednostki OSP
2.	Edukacja społeczeństwa na rzecz kreowania prawidłowych zachowań w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska i życia ludzi z tytułu poważnych awarii	W ramach edukacji społeczeństwa zorganizowano zawody sportowo-pożarnicze zarówno dla seniorów, jak też Młodzieżowych Drużyn Pożarniczych. Ponadto corocznie na terenie Gminy przeprowadzane są akcje edukacyjno-informacyjne dla mieszkańców Gminy dotyczące kreowania prawidłowych zachowań w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska i życia ludzi z tytułu poważnych awarii.	kilka akcji edukacyjno-informacyjnych

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych o wykonanych działaniach na terenie Gminy Buczkowice

W tabeli poniżej zaprezentowano wskaźniki, które dają obraz postępów w realizacji Programu ochrony środowiska, a także pokazują zmiany stanu środowiska na terenie Gminy.

Tabela 44. Wskaźniki monitorowania realizacji działań w zakresie nadzwyczajnych zagrożeń środowiskowych

Lp.	Wskaźnik	Stan wyjściowy 2017	Stan aktualny 2021/2022
1.	Ilość jednostek otrzymujących wsparcie	4	4
2.	Ilość akcji edukacyjnych	2/rok	kilka

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminy Buczkowice, WIOŚ/GIOŚ oraz Głównego Urzędu Statystycznego

4.10.1. Opis stanu obecnego

Pojęcie „poważne awarie” – określa art. 3 pkt 23 ustawy z dnia 21 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2022 r., poz. 2556 z późn. zm.). Rozumie się przez to zdarzenie, w szczególności emisję, pożar lub eksplozję, powstałe w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w którym występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, prowadzące do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska, lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem.

Organem właściwym do realizacji zadań Ministra Środowiska w sprawach: przeciwdziałania poważnym awariom, transgranicznych skutków awarii przemysłowych oraz awaryjnego zanieczyszczenia wód granicznych jest Główny Inspektor Ochrony Środowiska. Ponadto Inspekcja Ochrony Środowiska współdziała w akcji zwalczania poważnej awarii z organami właściwymi do jej prowadzenia oraz sprawuje nadzór nad usuwaniem skutków tej awarii.

Obowiązki związane z awariami przemysłowymi spoczywają głównie na prowadzącym zakład o zwiększonym ryzyku lub o dużym ryzyku wystąpienia awarii oraz na organach Państwowej Straży Pożarnej, a także wojewodzie. Zakłady takie zazwyczaj przynoszą wiele korzyści dla lokalnej społeczności, zapewniają zatrudnienie, utrzymanie, są motorem rozwoju i wspierają inicjatywy społeczne. Jednakże z uwagi na charakter prowadzonej działalności, są także źródłem potencjalnego zagrożenia.

Według rejestru prowadzonego przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach oraz Państwową Straż Pożarną, na terenie Gminy Buczkowice nie funkcjonują zakłady przemysłowe, w których występowałyby rodzaje i ilości substancji niebezpiecznych pozwalające zakwalifikować je do zakładów o zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii przemysłowej lub zakładów o dużym ryzyku wystąpienia awarii przemysłowej. Nie istnieje zatem ze strony istniejących zakładów zwiększone bądź duże ryzyko zagrożenia awarią przemysłową. Nie zachodzi również konieczność sporządzania zewnętrznego planu ratowniczo-gaśniczego.

Na terenie Gminy zarejestrowano natomiast zakłady przemysłowe i obiekty, w których występują substancje niebezpieczne w mniejszych ilościach i stwarzają potencjalne zagrożenia dla środowiska. Są to przede wszystkim zakłady magazynujące materiały niebezpieczne (olej opałowy i napędowy, paliwa płynne, gazy techniczne i inne chemikalia).

Nadzór nad ładunkami przewożonymi pojazdami samochodowymi sprawuje policja.

W Starostwie Powiatowym w Bielsku-Białej funkcjonuje Wydział Zarządzania Kryzysowego, wykonujący zadania w zakresie ochrony przeciwpowodziowej, przeciwpożarowej, a także zapobiegania innym nadzwyczajnym zagrożeniom życia i zdrowia oraz środowiska. Funkcję Powiatowego Centrum Zarządzania Kryzysowego pełni Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej w Bielsku-Białej. W Komendzie Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej w Bielsku-Białej działa Wydział Kontrolno-Rozpoznawczy. Do zakresu działania Wydziału należy realizacja następujących zadań:

- rozpoznawanie zagrożeń pożarowych i innych miejscowych zagrożeń w obiektach oraz kontrola spełniania wymogów bezpieczeństwa w zakładach zwiększonego i dużego ryzyka występowania poważnej awarii przemysłowej poprzez przeprowadzanie czynności kontrolno-rozpoznawczych;
- dokonywanie oceny zgodności wykonania obiektu budowlanego z projektem budowlanym oraz wymaganiami ochrony przeciwpożarowej;
- współpraca z organami policji, prokuratury, Nadzoru Budowlanego, Inspekcji Pracy, Inspekcji Ochrony Środowiska oraz organami administracji i innymi instytucjami w zakresie poprawy stanu zabezpieczenia ppoż. oraz likwidacji innych miejscowych zagrożeń;
- inicjowanie i koordynowanie działań zmierzających do poprawy stanu ochrony przeciwpożarowej na terenie powiatu;
- uzgadnianie sposobów połączenia systemu monitoringu pożarowego z komendą lub obiektem wskazanym przez komendanta;
- opracowywanie i aktualizacja katalogu zagrożeń;
- opracowywanie i aktualizacja analizy zagrożeń na obszarze powiatu;
- sporządzanie rocznego planu czynności kontrolno-rozpoznawczych;
- gromadzenie i przekazywanie do komórki realizującej sprawy operacyjne oraz JRG danych, z ustaleń dokonywanych podczas czynności kontrolno-rozpoznawczych, niezbędnych do prowadzenia działań ratowniczych;
- sporządzanie, w ustalonych przepisami terminach, zestawień wyników przestrzegania przepisów przeciwpożarowych i działań zapobiegających poważnym awariom przemysłowym oraz katalogu i analizy zagrożeń;
- opracowywanie projektów decyzji oraz innych dokumentów, mających na celu likwidację zagrożenia życia, przestrzegania przepisów przeciwpożarowych i prawa ochrony środowiska, poprawę stanu zabezpieczenia ppoż. oraz likwidację innych miejscowych zagrożeń;
- analizowanie przyczyn pożarów zaistniałych na terenie działania komendy, w tym nieprawidłowości, które przyczyniły się do ich powstania oraz rozprzestrzeniania się;
- opracowywanie opinii dotyczących bezpieczeństwa pożarowego budynków, innych obiektów budowlanych i terenów oraz o bezpieczeństwie imprez masowych;
- organizowanie i prowadzenie działalności informacyjnej w zakresie upowszechniania i przestrzegania przepisów przeciwpożarowych;
- rozpoznawanie możliwości i warunków prowadzenia działań ratowniczych przez jednostki ochrony przeciwpożarowej;
- przygotowywanie projektu stanowiska komendanta w sprawie przekazywania do użytku obiektów budowlanych;
- przeprowadzanie analiz i ocen stanu bezpieczeństwa w zakresie ochrony przeciwpożarowej w odniesieniu do poszczególnych rodzajów budynków, innych obiektów budowlanych oraz terenów;
- wykonywanie zadań w stosunku do zakładów o zwiększonym i dużym ryzyku w zakresie zapobiegania poważnym awariom przemysłowym w oparciu o ustawę prawo ochrony środowiska;
- wdrażanie w działalności kontrolno-rozpoznawczej nowych wymagań zawartych w znowelizowanych przepisach techniczno-budowlanych, o ochronie przeciwpożarowej oraz polskich normach dotyczących bezpieczeństwa pożarowego;
- kontrolowanie i weryfikowanie realizacji wymagań określonych w regulacjach z zakresu ochrony przeciwpożarowej na terenie działania komendy;
- prowadzenie spraw z zakresu postępowania administracyjnego i egzekucyjnego, dotyczących nieprzestrzegania przepisów przeciwpożarowych;

- kontrola postępowania z substancjami kontrolowanymi, nowymi substancjami i fluorowanymi gazami cieplarnianymi, w rozumieniu ustawy o substancjach zubożających warstwę ozonową oraz o niektórych fluorowanych gazach cieplarnianych (Dz.U. z 2020 r. poz. 2065), wykorzystywanymi w ochronie przeciwpożarowej, a także systemami ochrony przeciwpożarowej oraz gaśnicami zawierającymi substancje kontrolowane, nowe substancje lub fluorowane gazy cieplarniane lub od nich uzależnionymi.

Powstałe zagrożenia w transporcie drogowym a także w wypadku wystąpienia pożarów, zalań czy podtopień zwalczane są przez odpowiednie jednostki straży pożarnej.

Na terenie Gminy nie ma ujawnionych i zewidencjonowanych mogiłników, które mogłyby być znaczącym źródłem zanieczyszczeń dla chemizmu wód i gleb.

Na terenach rolniczych często przyczyną zanieczyszczeń wód może być niewłaściwe magazynowanie i stosowanie nawozów i środków ochrony roślin. Zagrożenie dla środowiska w tym przypadku zależy od rozpuszczalności środków w wodzie i stopnia ich toksyczności.

Na podstawie powyższych informacji można stwierdzić, iż zagrożenie skażeniem chemicznym, awarią obejmującą ludzi i środowisko jest niewielkie.

4.10.1.1. Ochotnicza Straż Pożarna

Na terenie Gminy Buczkowice funkcjonują 4 jednostki OSP:

- OSP Buczkowice,
- OSP Godziszka,
- OSP Kalna,
- OSP Rybarzowice.

Z rocznych podsumowań jednostek OSP wynika, że na terenie całej Gminy Buczkowice w 2022 roku miały miejsce w sumie:

- 152 zdarzenia wymagające podjęcia działań ratowniczo-gaśniczych:
 - 43 pożary,
 - 104 miejscowe zagrożenia,
 - 5 fałszywych alarmów.

Jednostki OSP w 2022 roku wyjeżdżały do zdarzeń 177 razy, w tym również w ramach pomocy wzajemnej do innych miejscowości na terenie powiatu bielskiego i żywieckiego. OSP Buczkowice interweniowała 58 razy, OSP Godziszka interweniowała 50 razy, OSP Kalna interweniowała 24 razy oraz OSP Rybarzowice interweniowała 45 razy.

W porównaniu do roku 2021 nastąpił pewien spadek interwencji związanych z pożarami kominów i kotłowni. Znacznie wzrosła liczba interwencji spowodowanych zagrożeniami związanymi ze zdarzeniami drogowymi czy działaniami sił natury, takimi jak silne wiatry, opady deszczu i śniegu, gniazda os i szerszeni oraz działania bobrów. Nie brakowało działań związanych z wypalaniem nieużytków, do czego przyczyniają się głównie nieodpowiedzialne zachowania mieszkańców. Odnotowano 3 średnie pożary budynków, 2 w Buczkowicach oraz 1 w Godziszce.

Ochotnicze Straże Pożarne działające na terenie Gminy Buczkowice są w miarę potrzeb doposażane.

4.10.2. Analiza SWOT

Zagrożenia poważnymi awariami	
MOCNE STRONY czynniki wewnętrzne	SŁABE STRONY czynniki wewnętrzne
lokalizacja jednostek OSP w każdym sołectwie prawidłowe funkcjonowanie jednostek OSP będących w razie potrzeby w stałej gotowości brak zakładów o zwiększonym ryzyku awarii przemysłowej	brak obwarowań dotyczących przewozu materiałów niebezpiecznych
SZANSE czynniki zewnętrzne	ZAGROŻENIA czynniki zewnętrzne
zmniejszenie zagrożenia wypadkowego i pożarowego poprzez remonty i modernizacje budynków oraz dróg prowadzone akcje edukacyjne dla dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie zachowania się w sytuacji zagrożenia	zagrożenia wypadkowe związane z transportem

Źródło: opracowanie własne

4.10.3. Cele i zadania środowiskowe w zakresie przeciwdziałania zagrożeniom środowiska

Głównymi zagrożeniami na terenie Gminy, jakie mogą wystąpić w toku zwykłego funkcjonowania są wypadki i zdarzenia drogowe, pożary i zalania. Na zagrożenia pożarowe wpływa sąsiedztwo lokalizacji budynków i występowanie w nich palnych elementów konstrukcyjnych (stropy, więźba dachowa, schody i pokrycia dachów) oraz magazynowane materiałów łatwopalnych (paliwo, smary, farby, oleje, tworzywa chemiczne, tarcica, opał itp.).

Najważniejszymi jednostkami zajmującymi się w pierwszej kolejności minimalizacją skutków zdarzeń są straż pożarna. Analiza SWOT jako mocną stroną Gminy wskazała funkcjonowanie dobrze wyposażonych ochotniczych straży pożarnych, która są corocznie doposażane w niezbędny sprzęt, dzięki czemu są w stanie reagować w sytuacjach zagrożeń.

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach kontroluje przedsiębiorstwa pod kątem przestrzegania wymagań ochrony środowiska. Jednocześnie same przedsiębiorstwa muszą dbać o należyte postępowanie i ostrożność. W harmonogramie realizacji zadań monitorowanych zaplanowano kontynuację działań w postaci kontroli przedsiębiorców wraz z egzekwowaniem wymagań dotyczących zapobiegania zagrożeniom – realizacja przez WIOŚ. Istotne jest prowadzenie samokontroli w firmach, szkoleń, tak, aby zmniejszyć ryzyko wystąpienia awarii – realizacja tego zadania prowadzona winna być przez przedsiębiorstwa.

W ostatnich latach na terenie Gminy Buczkowice nie wydarzyła się żadna poważna awaria, niemniej jednak istotnym elementem są kontrole, w tym także pojazdów przewożących ładunki niebezpieczne realizowane na drogach przez policję, działania te będą w kolejnych latach kontynuowane. Istotne jest także prawidłowe oznakowanie pojazdów przewożących niebezpieczne ładunki, co także w razie potrzeby kontroluje policja.

Ważnym zadaniem jest kontynuacja i doskonalenie działań edukacyjnych społeczeństwa w celu wyrobienia w ludności nawyków prawidłowych zachowań w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska i życia ludzi z tytułu poważnych awarii. Działania te realizowane są poprzez akcje informacyjne i edukacyjne, a dla dzieci poprzez zabawę. Finansowanie tego rodzaju zadań pochodzi głównie ze środków własnych Gminy Buczkowice oraz z dofinansowania Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach.

5. Zagadnienia horyzontalne

Celem niniejszego rozdziału jest przedstawienie czterech zagadnień horyzontalnych, stanowiących fundament wszystkich działań zapisanych w niniejszym **Programie**.

Każdy obszar interwencji i każdy kierunek działań powinien być spójny z czterema zagadnieniami horyzontalnymi, jakim są:

- adaptacja do zmian klimatu,
- nadzwyczajne zagrożenia,
- edukacja ekologiczna,
- monitoring środowiska.

Wszystkie obszary interwencji na których opiera się niniejszy **Program** zawierają aspekty każdego z czterech działań horyzontalnych. Istotnym jest także, iż w każdej dziedzinie środowiskowej prowadzona jest edukacja ekologiczna, a nadzwyczajne zagrożenia czy awarie mogą wpływać na wszystkie obszary środowiska - od przyrody po powietrze, wody i gleby. W celu kontroli stanu i podjęcia ewentualnych szybkich kroków niezbędny jest monitoring środowiska i stała kontrola jego stanu.

5.1. Adaptacja do zmian klimatu

W 2013 roku Ministerstwo Środowiska opracowało „Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030”. Dokument ten został opracowany przez Ministerstwo Środowiska na podstawie analiz wykonanych przez Instytut Ochrony Środowiska - Państwowy Instytut Badawczy w ramach projektu pn. "Opracowanie i wdrożenie Strategicznego Planu Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu - KLIMADA".

Oddziaływania związane z prognozowanymi zmianami klimatu będą z różnym natężeniem wzmocnione skutkiem działalności człowieka, zarówno poprzez podejmowanie aktywności gospodarczej (wydobycie kopalin, kierunkowa gospodarka leśna i hodowla zwierząt oraz rolnictwo), jak i jej zaniechania (porzucanie łąk i muraw, zanik tradycyjnych form wykorzystania terenu). Oddziaływania te są wielokierunkowe i mogą znacznie wzmocnić niekorzystne oddziaływanie prognozowanych zmian warunków klimatycznych w powiązaniu z nieprawidłowym zagospodarowaniem terenu.

Z racji zwiększonej częstotliwości występowania ekstremalnych zjawisk pogodowych należy spodziewać się w przyszłości zwiększonej możliwości wystąpienia suszy, nadmiernych opadów, powodzi, które mogą zapoczątkować powstanie osuwisk, erozję terenów pagórkowatych.

Problem zmian w reżimie hydrologicznym dotyczy również siedlisk wód słodkich, płynących lub stojących. Grupa ta jest narażona na zmiany wskutek wzrostu opadów nawałnych, okresów suchych, procesów eutrofizacji i zanieczyszczenia wód w zbiornikach.²

Pomiędzy zagospodarowaniem przestrzennym i warunkami klimatycznymi zachodzi ścisły związek wzajemnego oddziaływania. W kontekście zmian klimatu istnieje konieczność zmian treści planowania przestrzennego tak, żeby odpowiadały na problemy, które dotychczas nie były, bądź nie musiały być przedmiotem rozstrzygnięć planistycznych, albo miały marginalne znaczenie w toku procesu planistycznego. Biorąc pod uwagę horyzontalny i interdyscyplinarny charakter gospodarki przestrzennej wdrażanie działań adaptacyjnych w tym sektorze przyczynia się do ograniczenia skutków zmian klimatu nie tylko w zagospodarowaniu przestrzennym, ale także w większości obszarów życia gospodarczego i społecznego. To powoduje, że planowanie przestrzenne, będące najważniejszym instrumentarium gospodarki przestrzennej, urasta do jednego z najistotniejszych kreatorów przestrzennej organizacji systemów społeczno-gospodarczych i ekologicznych, decydujących o adaptacji polskiej przestrzeni do spodziewanych zmian klimatu, a tym samym uwarunkowań środowiskowych i łagodzenia skutków społeczno-ekonomicznych tych zmian.

Zmiany klimatu i potencjalne skutki tych zmian zostały wzięte pod uwagę w niniejszym dokumencie poprzez realizację celów i kierunków działań, jakie zostały zapisane w „Strategicznym planie adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030”.

W ramach poszczególnych kierunków interwencji wszystkie te cele zostały wzięte pod uwagę zostały zaplanowane zadania dotyczące energetyki, edukacji mieszkańców, zarządzania szlakami komunikacyjnymi w celu minimalizacji zagrożeń powodowanych przewozem substancji niebezpiecznych.

Wśród kluczowych działań o charakterze horyzontalnym, które według „Strategicznego planu adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030” powinny być

² Scenariusze Zmian Klimatu do 2030 r. i wpływ na sektory i obszary wrażliwe, Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030

realizowane należy wymienić rozwój alternatywnych możliwości produkcji energii na poziomie lokalnym, zarządzanie ryzykiem powodziowym, realizacja działań zabezpieczających przed osuwiskami oraz wdrażanie lokalnych systemów monitoringu i ostrzegania przed nadzwyczajnymi zjawiskami klimatycznymi. Istotnym elementem jest ciągła edukacja ekologiczna nie tylko dzieci, ale także osób dorosłych, w szczególności rolników i właścicieli lasów, właściwe planowanie przestrzenne na poziomie regionalnym i lokalnym z uwzględnieniem zmian klimatu i adaptacji oraz uwzględnianie trendów klimatycznych w procesie projektowania i budowy infrastruktury transportowej.³

5.2. Nadzwyczajne zagrożenia

Zarówno jako nadzwyczajne zagrożenie dla środowiska, jak i poważną awarię należy traktować zdarzenia, takie jak: pęknięcie i rozszczelnienie instalacji rurociągów, wybuch, awaria zbiornika, katastrofa autocysterny przewożącej substancję niebezpieczną, awaria obiektów hydrotechnicznych, itp.

Na zagrożenia pożarowe wpływa także sąsiedztwo lokalizacji budynków i występowanie w nich palnych elementów konstrukcyjnych oraz magazynowane środki i materiały łatwopalne.

Powstałe zagrożenia usuwane są przez odpowiednio wyposażone i wyszkolone jednostki straży pożarnej.

Na obszarach rolniczych Gminy Buczkowice przyczyną zanieczyszczeń wód może być niewłaściwe magazynowanie i stosowanie nawozów i środków ochrony roślin, co jest kontrolowane przez WIORIN. Zagrożenie dla środowiska w tym przypadku zależy od rozpuszczalności środków w wodzie i stopnia ich toksyczności.

Zagrożeniem dla mieszkańców i środowiska może być także transport paliw i ładunków niebezpiecznych, mogą one być przewożone wszystkimi drogami, na których nie ma zakazów transportu ciężkiego lub innych obostrzeń. W trakcie doraźnych kontroli pojazdy te są sprawdzane przez funkcjonariuszy policji pod kątem ładowności pojazdów oraz ich stanu technicznego.

Nadzwyczajne zagrożenia, do których może dojść na terenie Gminy w trakcie normalnego funkcjonowania sprecyzowano w rozdziale 4.10 dotyczącym zagrożeń poważnymi awariami. W rozdziale tym sprecyzowano rodzaje zagrożeń, do jakich może dojść na obszarze Gminy, wyspecyfikowano jednostki, które zajmują się identyfikacją zdarzeń, ratowaniem zdrowia, życia i mienia oraz usuwaniem skutków awarii oraz kompetencje organów do realizacji zadań w tym zakresie.

5.3. Działania edukacyjne

W zakresie edukacji ekologicznej najważniejszym celem, który należy osiągnąć jest wykształcenie świadomości ekologicznej i przekonanie młodej i dojrzałej części społeczeństwa o konieczności myślenia i działania według zasad ekorozwoju. Jest to cel dalekosiężny, wykraczający poza horyzont 2027 roku, do którego można się zbliżyć poprzez stopniowe podnoszenie świadomości ekologicznej.

Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 2556 z późn. zm.) narzuca obowiązek uwzględniania problematyki ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju w programach nauczania wszystkich typów szkół, a także kursów prowadzących do uzyskania kwalifikacji zawodowych.

W środkach masowego przekazu w publikacjach i audycjach również istnieje obowiązek popularyzacji ochrony środowiska i kształtowania pozytywnego stosunku do przyrody.

Ważną rolę w realizacji polityki proekologicznej Gminy Buczkowice odgrywają mieszkańcy. Ich zachowania, nawyki i podejmowane działania bezpośrednio przekładają się na jakość środowiska naturalnego. Dlatego istotne jest, by permanentnie kształtować świadomość mieszkańców w zakresie ochrony środowiska. Związana z tym edukacja ekologiczna stanowi moduł uzupełniający wielowymiarową działalność Gminy na rzecz tworzenia otoczenia przyjaznego człowiekowi.

Organy administracji, instytucje koordynujące działania związane z ochroną środowiska oraz te, które kierują i zarządzają działalnością naukową i naukowo-badawczą w zakresie ekologizacji są zobowiązane uwzględniać w swoich planach i działaniach bieżących i długoterminowych zagadnienia dotyczące ekologii i ochrony przyrody.

Na wszystkich etapach edukacji, od przedszkolnej poprzez podstawową, średnią i wyższą, placówki nauczania obejmujące swym działaniem jakąkolwiek edukację dzieci i młodzieży zawierają w swoich programach dziedziny nauki lub dyscypliny naukowe wiążące się z ochroną środowiska.

Postawy społeczne i realizowana w całym okresie programowania szeroko pojęta edukacja ekologiczna ma na celu stałe podnoszenie świadomości zarówno dzieci i dorosłych. Wynika to z faktu, iż wśród społeczeństw gorzej wykształconych powszechnie akceptowane są postawy antyekologiczne (dewastacja zasobów przyrody, brak

³ Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030

oszczędzania wody, segregacji odpadów), a brak perspektyw na polepszenie lub zmianę sytuacji będzie tylko pogłębiać patologiczne zachowania.

Gmina Buczkowice powinna kontynuować istniejącą, a także rozwijać współpracę z placówkami oświatowymi, organizacjami społecznymi i instytucjami, przy organizowaniu prelekcji, wystaw, spotkań, wycieczek o tematyce ekologicznej i przyrodniczej, organizować akcje oraz pomagać przy realizacji programów szkolnych promujących idee zbierania surowców wtórnych w celu ich właściwego zagospodarowania. Właściwie ukierunkowana edukacja ekologiczna mieszkańców nie tylko przyczyni się do zwiększenia efektywności prowadzonej selektywnej zbiórki odpadów, co zapewni pozyskanie surowców wtórnych, zmniejszenie ilości odpadów trafiających na składowiska oraz zmniejszenie szkodliwości tych odpadów, ale także do oszczędzania wody, niespalania odpadów w domowych kotłach, dbałości o całość otaczającej nas przyrody i środowiska.

Czynnikami, które decydują o sukcesie realizowanej akcji edukacji ekologicznej są rzetelna informacja oraz umiejętność komunikowania się ze społeczeństwem.

W zakresie wszystkich aspektów ochrony środowiska potrzebne są działania edukacyjne zarówno dla dzieci, młodzieży jak i dla dorosłej części społeczeństwa. Z tego powodu zadania dotyczące edukacji ekologicznej umieszczono w harmonogramach we wszystkich rozdziałach dotyczących poszczególnych obszarów interwencji.

W każdej dziedzinie środowiskowej wspomniano o potrzebie prowadzenia stale i na bieżąco i w całej perspektywie realizacji Programu akcji edukacyjnych, jednak ze względu na fakt, że najwięcej działań edukacyjnych na terenie Gminy realizowanych jest w zakresie gospodarki odpadami i ochrony powietrza, tematy te zostały w tej części potraktowane najszerszej.

5.4. Monitoring środowiska

W związku ze zmianą kompetencji wojewódzkich inspektoratów ochrony środowiska i Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska wynikającą z przepisów ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. o zmianie ustawy o Inspekcji Ochrony Środowiska oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2018 poz. 1479), od dnia 1 stycznia 2019 roku organem realizującym zadania Państwowego Monitoringu Środowiska jest Główny Inspektorat Ochrony Środowiska.

Z dniem 1 stycznia 2019 roku pracownicy Wydziału Monitoringu Środowiska oraz Laboratorium WIOŚ stali się pracownikami GIOŚ. Główny Inspektorat Ochrony Środowiska realizuje poprzez Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska zadania Państwowego Monitoringu Środowiska w zakresie: gromadzenia i analizy wyników badań i obserwacji, przygotowania ocen jakości środowiska oraz udostępniania informacji o środowisku. Zadania Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska polegają między innymi na monitoringu środowiska.

Monitoring środowiska prowadzony jest w zakresie powietrza, wód powierzchniowych, wód podziemnych, ochrony przyrody i bioróżnorodności, gospodarki odpadami, hałasu, pól elektromagnetycznych, potencjalnego wystąpienia poważnej awarii oraz gleby i ziemi (na poziomie krajowym).

Zakres zadań państwowego monitoringu środowiska jest określany w wieloletnich strategicznych programach PMŚ opracowywanych przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska i zatwierdzanych przez Ministra Klimatu i Ochrony Środowiska oraz w wykonawczych programach PMŚ opracowywanych przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska. Obecnie obowiązujący Strategiczny Program PMŚ na lata 2020-2025 powstał na podstawie art. 4a ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 10 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska. Dokument ten obejmuje zadania wynikające z odrębnych ustaw, zobowiązań międzynarodowych oraz innych potrzeb wynikających ze strategii rozwoju, programów i dokumentów programowych.⁴

Informacje powstające w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska służą do wspomagania działań na rzecz ochrony środowiska, a także do informowania organów administracji o stanie środowiska, potencjalnych lub istniejących zagrożeniach, oraz obszarach występowania przekroczeń dopuszczalnych poziomów zanieczyszczeń w środowisku. W dalszym etapie dane te i informacje wykorzystywane są przez organy administracji do postępowań w sprawie oceny oddziaływania na środowisko, pozwoleń na wprowadzania gazów i pyłów do środowiska oraz planów zagospodarowania przestrzennego, a także planów i programów jako całości lub ich poszczególnych elementów.

Działalność inspekcyjna na terenie województwa śląskiego prowadzona jest przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach. Polega na prowadzeniu kontroli instalacji i przedsiębiorstw oddziałujących na środowisko w celu sprawdzenia czy są przestrzegane przepisy prawa oraz czy stwierdzone są naruszenia. W sytuacji stwierdzenia nieprzestrzegania obowiązujących przepisów wydawane są zarządzenia pokontrolne, a w razie ich niezrealizowania nakładane są kary.

⁴ <http://poznan.wios.gov.pl/monitoring-srodowiska/regionalny-wydzial-monitoringu-srodowiska/>

6. Cele Programu ochrony środowiska i ich finansowanie

Tabela 45. Cele, kierunki interwencji i zadania z zakresu likwidacji źródeł zanieczyszczeń powietrza

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa rok 2021 lub 2022	Wartość docelowa rok 2027				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1.	Likwidacja źródeł zanieczyszczeń powietrza	Znacząca poprawa jakości powietrza na obszarze gminy związana z realizacją kierunków działań naprawczych	Liczba aktualizacji PONE źródło danych: Gmina Buczkowice	0	1	Skuteczne wdrażanie planów i programów służących ochronie powietrza w skali lokalnej i wojewódzkiej poprzez osiągnięcie zakładanych efektów ekologicznych	Opracowanie i wdrażanie Programu Ograniczania Niskiej Emisji	Zadanie własne Gminy Buczkowice	zmiana w przepisach prawnych dotyczących dokumentów
			Liczba oprav w oświetleniu ulicznym źródło danych: Gmina Buczkowice	b.d.	wg potrzeb		Modernizacja i budowa oświetlenia ulicznego Gminy Buczkowice	Zadanie własne Gminy Buczkowice	brak środków finansowych
			Liczba obiektów użyteczności publicznej poddanych termomodernizacji źródło danych: Gmina Buczkowice	1	wg potrzeb		Ograniczenie niskiej emisji w budynkach użyteczności publicznej, w tym wykorzystanie odnawialnych źródeł energii	Zadanie własne Gminy Buczkowice	brak środków finansowych
			Liczba wymienionych źródeł ciepła w obiektach mieszkalnych źródło danych: Gmina Buczkowice, WFOŚiGW	47	wg potrzeb		Ograniczenie niskiej emisji w budynkach mieszkalnych, w tym wykorzystanie odnawialnych źródeł energii	Zadanie własne Gminy Buczkowice Zadanie monitorowane mieszkańców Gminy	brak środków finansowych
			Liczba instalacji OZE w obiektach użyteczności publicznej źródło danych: Gmina Buczkowice	1	wg potrzeb		Ograniczenie niskiej emisji w budynkach przedsiębiorstw, w tym wykorzystanie odnawialnych źródeł energii	Zadanie monitorowane przedsiębiorstw	brak zaangażowania przedsiębiorców
			Liczba akcji na rok źródło danych: Gmina Buczkowice	3-4	3-5		Organizacja akcji edukacyjnych związanych z ograniczeniem emisji, efektywnością energetyczną oraz	Zadanie własne Gminy Buczkowice	brak środków finansowych

						wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii		
		Liczba stanowisk pomiarowych na terenie Gminy źródło danych: GIOŚ	0	1		Realizacja zadań monitoringowych jakości powietrza w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska	Zadanie monitorowane GIOŚ	brak środków finansowych
		Liczba kontroli nieruchomości źródło danych: Gmina Buczkowice	16	zgodnie z wymaganiami Programu Ochrony Powietrza		Prowadzenie działań kontrolnych w zakresie zakazu spalania odpadów w indywidualnych systemach grzewczych jako element zmian w świadomości społeczeństwa oraz środek prewencyjny	Zadanie własne Gminy Buczkowice	brak środków finansowych
		Liczba kontroli zakładów w ciągu roku źródło danych: WIOŚ	2	wg potrzeb		Sukcesywna kontrola zanieczyszczeń emitowanych przez zakłady	Zadanie monitorowane WIOŚ	brak środków finansowych
		Liczba odcinków dróg budowanych i przebudowywanych źródło danych: Gmina Buczkowice, GDDKiA, ZDW, ZDP	4 odcinki dróg	4 odcinki	Wdrożenie mechanizmów ograniczających negatywny wpływ transportu, na jakość powietrza poprzez efektywną politykę transportową do poziomu niepowodującego negatywnego oddziaływania na jakość powietrza	Budowa, modernizacja i przebudowa dróg publicznych	Zadanie własne Gminy Buczkowice Zadanie monitorowane GDDKiA, ZDW, ZDP	brak środków finansowych

Tabela 46. Harmonogram zadań własnych w zakresie likwidacji źródeł zanieczyszczeń

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)					Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
				rok 2023	rok 2024	rok 2025	rok 2026	rok 2027		
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
1.	Likwidacja źródeł zanieczyszczeń	Opracowanie i wdrażanie planów gospodarki niskoemisyjnej	Gmina Buczkowice	-	-	-	-	20	środki własne Gminy Buczkowice, możliwe dofinansowanie	
		Modernizacja i budowa oświetlenia ulicznego Gminy Buczkowice	Gmina Buczkowice	ok. 200					środki własne Gminy Buczkowice, POiŚ/RPO	
		Ograniczenie niskiej emisji w budynkach mieszkalnych, w tym wykorzystanie odnawialnych źródeł energii (w tym dotacje dla mieszkańców)	Gmina Buczkowice	ok. 5 000					środki własne Gminy Buczkowice, możliwe dofinansowanie ze środków WFOŚiGW/NFOŚiGW	
		Poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej	Gmina Buczkowice	3 500	3 500	10 000			środki własne Gminy Buczkowice, POiŚ/RPO, WFOŚiGW/NFOŚiGW	
		Organizacja akcji edukacyjnych związanych z ograniczeniem emisji, efektywnością energetyczną oraz wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii	Gmina Buczkowice	5	5	5	5	5	środki własne Gminy Buczkowice (możliwe dofinansowanie ze środków WFOŚiGW/NFOŚiGW)	na wszystkie dziedziny środowiskowe
		Prowadzenie działań kontrolnych w zakresie zakazu spalania odpadów w indywidualnych systemach grzewczych jako element zmian w świadomości społeczeństwa oraz środek prewencyjny	Gmina Buczkowice	koszty administracyjne					środki własne Gminy Buczkowice	w razie potrzeb
		Budowa, modernizacja i przebudowa dróg publicznych	Gmina Buczkowice	5 500	5 500	16 500			środki własne Gminy Buczkowice, POiŚ/RPO, FDS, Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych (RFIL)	

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania, Gminy Buczkowice, a także szacunków własnych, w niektórych przypadkach nie było możliwości oszacowania kosztów ze względu na brak informacji o szczegółowym zakresie zadania

Tabela 47. Harmonogram zadań monitorowanych w zakresie likwidacji źródeł zanieczyszczeń

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania w latach 2023-2027 (w tys. zł)	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
A	B	C	D	E	F	G
1	Likwidacja źródeł zanieczyszczeń	Ograniczenie niskiej emisji w budynkach mieszkalnych, w tym wykorzystanie odnawialnych źródeł energii	mieszkańcy	ok. 2 000	środki własne mieszkańców, POiŚ/RPO, NFOŚiGW/WFOŚiGW	brak zainteresowania mieszkańców Gminy
		Ograniczenie niskiej emisji w budynkach przedsiębiorstw, w tym wykorzystanie odnawialnych źródeł energii	przedsiębiorstwa	wg potrzeb	środki własne przedsiębiorców, POiŚ/RPO, NFOŚiGW/WFOŚiGW	zakres ustalany na bieżąco
		Realizacja zadań monitoringowych jakości powietrza w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska	GIOŚ	wg potrzeb	środki własne GIOŚ, POiŚ/RPO	
		Sukcesywna kontrola zanieczyszczeń emitowanych przez zakłady	WIOŚ	10	środki WIOŚ	działanie jest realizowane co roku i będzie kontynuowane
		Budowa, modernizacja i przebudowa dróg publicznych	GDDKiA, ZDW, ZDP	wg potrzeb	środki własne GDDKiA, ZDW, ZDP	

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania, Gminy Buczkowice, a także szacunków własnych, w niektórych przypadkach nie było możliwości oszacowania kosztów ze względu na brak informacji o szczegółowym zakresie zadania

Tabela 48. Cele, kierunki interwencji i zadania z zakresu ochrony przed hałasem

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa rok 2021 lub 2020	Wartość docelowa rok 2030				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1	Ochrona przed hałasem	Poprawa i utrzymanie dobrego stanu akustycznego środowiska	Liczba zmodernizowanych autostrad/dróg krajowych/ wojewódzkich/ powiatowych/ gminnych na rok źródło danych: administratorzy dróg	4 odcinki dróg	wg potrzeb	Zmniejszenie liczby mieszkańców narażonych na ponadnormatywny hałas	Ograniczenie hałasu drogowego	Zadanie własne Gminy Buczkowice Zadanie monitorowane GDDKiA, ZDW, ZDP	brak środków finansowych
			Liczba decyzji o dopuszczalnej emisji hałasu źródło danych: Powiat Bielski	3	wg potrzeb		Działania administracyjne mające na celu ograniczanie hałasu przemysłowego	Zadanie monitorowane Powiatu Bielskiego	realizacja w razie potrzeby
			Liczba akcji edukacyjnych źródło danych: Gmina Buczkowice	2-3	3-4		Edukacja ekologiczna w zakresie zapobiegania nadmiernej emisji hałasu	Zadanie własne Gminy Buczkowice	brak zainteresowania mieszkańców
			Liczba przedsiębiorstw badanych/ilość naruszeń 2022 źródło danych: WIOŚ	1/0	wg potrzeb		Rozwój sieci monitoringu poziomu emisji hałasu do środowiska oraz narażenia mieszkańców na ponadnormatywny hałas	Monitoring poziomów hałasu emitowanego przez przedsiębiorstwa	Zadanie monitorowane WIOŚ

Tabela 49. Harmonogram zadań własnych w zakresie ochrony przed hałasem

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)					Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
				rok 2023	rok 2024	rok 2025	rok 2026	rok 2027		
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
1	Ochrona przed hałasem	Ograniczenie hałasu drogowego	Gmina Buczkowice	koszty budowy, przebudowy i modernizacji dróg podano w ochronie powietrza					środki własne Gminy Buczkowice dofinansowanie UE	zakres zadań ustalany jest w ramach potrzeb i możliwości
		Edukacja ekologiczna w zakresie zapobiegania nadmiernej emisji hałasu	Gmina Buczkowice	ok. 10/rok					środki własne Gminy Buczkowice, środki zewnętrzne WFOŚiGW	przy okazji innych działań edukacyjnych

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania, Gminy Buczkowice, a także szacunków własnych, w niektórych przypadkach nie było możliwości oszacowania kosztów ze względu na brak informacji o szczegółowym zakresie zadania

Tabela 50. Harmonogram zadań monitorowanych w zakresie ochrony przed hałasem

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania w latach 2023-2027 (w tys. zł)	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
A	B	C	D	E	F	G
1	Ochrona przed hałasem	Ograniczenie hałasu drogowego	GDDKiA, ZDW, ZDP	według zadań własnych oraz według kosztorysu dodatkowych działań	Środki własne GDDKiA, ZDW, ZDP, dofinansowanie UE	zakres zadań ustalany jest w ramach potrzeb i możliwości dofinansowania
		Monitoring poziomów hałasu emitowanego przez przedsiębiorstwa	WIOŚ	w zależności od liczby kontroli	środki własne WIOŚ	liczba kontroli zależy od potrzeb
		Działania administracyjne mające na celu ograniczenie hałasu przemysłowego	Powiat Bielski	koszty administracyjne	środki własne Powiatu Bielskiego	

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania, Gminy Buczkowice, a także szacunków własnych, w niektórych przypadkach nie było możliwości oszacowania kosztów ze względu na brak informacji o szczegółowym zakresie zadania

Tabela 51. Cele, kierunki interwencji i zadania z zakresu ochrony przed promieniowaniem elektromagnetycznym

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa rok 2021 lub 2020	Wartość docelowa rok 2030				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1	Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym	Utrzymanie wartości natężenia promieniowania elektromagnetycznego na dotychczasowych, niskich poziomach	Liczba punktów z przekroczeniami dopuszczalnych poziomów promieniowania elektromagnetycznego źródło danych: GIOŚ	0	0	Monitoring poziomów pól elektromagnetycznych	Ograniczanie oddziaływania pól elektromagnetycznych m.in. poprzez preferowanie niekonfliktowych lokalizacji źródeł promieniowania elektromagnetycznego (poprzez zapisy ograniczające w MPZP)	Zadanie własne Gminy Buczkowice	ryzyko sprzeciwu mieszkańców
							Gromadzenie danych nt. instalacji emitujących pola elektromagnetyczne wymagających zgłoszeń	Zadanie monitorowane Powiat Bielski	zmiana w przepisach prawnych dotyczących kompetencji
							Kontynuacja monitoringu pól elektromagnetycznych	Zadanie monitorowane GIOŚ	wzrost liczby źródeł promieniowania

Tabela 52. Harmonogram zadań własnych w zakresie ochrony przed promieniowaniem elektromagnetycznym

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)					Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
				rok 2023	rok 2024	rok 2025	rok 2026	rok 2027		
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
1	Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym	Ograniczanie oddziaływania pól elektromagnetycznych m.in. poprzez preferowanie nisko konfliktowych lokalizacji źródeł promieniowania elektromagnetycznego	Gmina Buczkowice	koszty administracyjne					środki własne Gminy Buczkowice	poprzez zapisy ograniczające w MPZP

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania, Gminy Buczkowice, a także szacunków własnych, w niektórych przypadkach nie było możliwości oszacowania kosztów ze względu na brak informacji o szczegółowym zakresie zadania

Tabela 53. Harmonogram zadań monitorowanych w zakresie ochrony przed promieniowaniem elektromagnetycznym

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania w latach 2023-2027 (w tys. zł)	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
A	B	C	D	E	F	G
1	Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym	Gromadzenie danych nt. instalacji emitujących pola elektromagnetyczne wymagających zgłoszeń	Powiat Bielski	koszty administracyjne	środki Powiatu Bielskiego	działanie będzie kontynuacją realizowanego już działania
		Kontynuacja monitoringu pól elektromagnetycznych oraz rejestru terenów, na których stwierdzono przekroczenie dopuszczalnych poziomów w środowisku	GIOŚ	koszty administracyjne	środki własne GIOŚ	działanie aktualnie jest realizowane w cyklach 4 letnich

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania, Gminy Buczkowice, a także szacunków własnych, w niektórych przypadkach nie było możliwości oszacowania kosztów ze względu na brak informacji o szczegółowym zakresie zadania

Tabela 54. Cele, kierunki interwencji i zadania w zakresie zrównoważonego gospodarowania wodami

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa rok 2021 lub 2020	Wartość docelowa rok 2030				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1.	Zrównoważone gospodarowanie wodami	System zrównoważonego gospodarowania wodami powierzchniowymi i podziemnymi, umożliwiający zaspokojenie uzasadnionych potrzeb wodnych regionu	Ocena JCWP źródło danych: WIOŚ	wody powierzchniowe stan zły	wody powierzchniowe stan dobry	Osiągnięcie i utrzymanie co najmniej dobrego stanu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych, zgodnie z obowiązującymi Planami gospodarowania wodami dla dorzeczy Wisły i Odry	Prowadzenie monitoringu wód powierzchniowych i podziemnych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska oraz udostępnianie wyników tego monitoringu, w tym wzmocnienie monitoringu wód	Zadanie monitorowane WIOŚ	brak
			Liczba przeprowadzonych działań edukacyjnych w Gminie źródło danych: Gminy Buczkowice PGW WP	2-3 rocznie	2-5 rocznie		Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach ochrony wód, sposobach ochrony przed powodzią i suszą, w szczególności skierowane do dzieci i młodzieży	Zadanie własne Gminy Buczkowice	*tematyka ochrony wód poruszana jest także w trakcie innych działań edukacyjnych
			Koszty poniesione na konserwację i bieżące utrzymanie koryt cieków źródło danych PGW WP	b.d.	wg potrzeb		Utrzymanie i bieżące remonty cieków i urządzeń ochrony przeciwpowodziowej	Zadanie monitorowane PGWWP, RZSW	niewystarczające środki finansowe
			Liczba magazynów przeciwpowodziowych na terenie Gminy źródło danych: Gmina Buczkowice	1	1		Utrzymywanie, doposażenie i optymalizacja wykorzystania magazynów przeciwpowodziowych	Zadanie własne Gminy Buczkowice	niewystarczające środki finansowe

			<p>Liczba zmian mpzp uwzględniających zarządzanie ryzykiem powodziowym</p> <p>źródło danych: Gmina Buczkowice</p>	100%	wg potrzeb		<p>Wyznaczanie i uwzględnianie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego ustaleń planów zarządzania ryzykiem powodziowym oraz granic obszarów zalewowych, w tym obszarów szczególnego zagrożenia powodzią, na których obowiązują zakazy wynikające z ustawy Prawo wodne</p>	Zadanie własne Gminy Buczkowice	przedłużający się etap opiniowania i uzgadniania
--	--	--	--	------	------------	--	---	---------------------------------	--

Tabela 55. Harmonogram zadań własnych w zakresie zrównoważonego gospodarowania wodami

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)					Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
				rok 2023	rok 2024	rok 2025	rok 2026	rok 2027		
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
1.	Zrównoważone gospodarowanie wodami	Wyznaczanie i uwzględnianie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego ustaleń planów zarządzania ryzykiem powodziowym oraz granic obszarów zalewowych, w tym obszarów szczególnego zagrożenia powodzią, na których obowiązują zakazy wynikające z ustawy Prawo wodne	Gmina Buczkowice	realizacja wg potrzeb					środki własne Gminy Buczkowice	
		Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach ochrony wód, sposobach ochrony przed powodzią i suszą, w szczególności skierowane do dzieci i młodzieży	Gmina Buczkowice	ok. 5/rok					środki własne Gminy Buczkowice	
		Utrzymywanie, doposażenie i optymalizacja wykorzystania magazynów przeciwpowodziowych	Gmina Buczkowice	ok. 10/rok					środki własne Gminy Buczkowice	
		Poprawa retencji wodnej, w tym prace związane z utrzymaniem i konserwacją rowów melioracyjnych	Gmina Buczkowice	wg potrzeb					środki własne Gminy Buczkowice	

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania, Gminy Buczkowice, a także szacunków własnych, w niektórych przypadkach nie było możliwości oszacowania kosztów ze względu na brak informacji o szczegółowym zakresie zadania

Tabela 56. Harmonogram zadań monitorowanych w zakresie zrównoważonego gospodarowania wodami

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania w latach 2023-2027 (w tys. zł)	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
A	B	C	D	E	F	G
1.	Zrównoważone gospodarowanie wodami	Prowadzenie monitoringu wód powierzchniowych i podziemnych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska oraz udostępnianie wyników tego monitoringu w tym wzmocnienie monitoringu wód	WIOŚ	koszty administracyjne	środki własne WIOŚ	realizacja jako kontynuacja
		Utrzymanie i bieżące remonty cieków i urządzeń ochrony przeciwpowodziowej	PGW WP, RZSW	w zależności od potrzeb i możliwości finansowych	środki PGW WP, RZSW	

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania, Gminy Buczkowice, a także szacunków własnych, w niektórych przypadkach nie było możliwości oszacowania kosztów ze względu na brak informacji o szczegółowym zakresie zadania

Tabela 57. Cele, kierunki interwencji i zadania w zakresie gospodarki wodno-ściekowej

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa rok 2021 lub 2022	Wartość docelowa rok 2027				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1.	Gospodarka wodno-ściekowa	System zrównoważonego gospodarowania wodami powierzchniowymi i podziemnymi, umożliwiający zaspokojenie uzasadnionych potrzeb wodnych regionu przy osiągnięciu i utrzymaniu co najmniej dobrego stanu wód	Długość kanalizacji sanitarnej źródło danych: Gmina Buczkowice	157,2	wg potrzeb	Rozwój i dostosowanie instalacji i urządzeń służących zrównoważonej i racjonalnej gospodarce wodno-ściekowej dla potrzeb ludności i przemysłu	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej na terenie Gminy Buczkowice	Zadanie własne Gminy Buczkowice Zadanie monitorowane AQUA Bielsko-Biała	brak środków finansowych
			Skanalizowanie Gminy źródło danych: Gmina Buczkowice	98%	99%				
			Liczba komunalnych oczyszczalni ścieków źródło danych: Gmina Buczkowice	0	1				
			Liczba przyłączy kanalizacji sanitarnej źródło danych: właściciele nieruchomości	3663	wg potrzeb		Budowa przyłączy kanalizacyjnych lub wodociągowych i przyłączenie nieruchomości do gminnej sieci kanalizacyjnej lub wodociągowej	Zadanie monitorowane właściciele nieruchomości	brak środków finansowych
			Zwodociągowanie Gminy źródło danych: Gmina Buczkowice	55%	80%		Budowa sieci wodociągowej, przyłączenie nowych odbiorców wody przeznaczonej do spożycia Budowa i modernizacja urządzeń i obiektów wodociągowych	Zadanie własne Gminy Buczkowice Zadanie monitorowane AQUA Bielsko-Biała, Spółka Wodna Wodociągowa w Godziszce	brak środków finansowych
			Długość sieci wodociągowej źródło danych: Gmina Buczkowice	50 km	wg potrzeb				

			Liczba zrealizowanych akcji edukacyjnych /rocznie/ w trakcie zajęć w szkołach i przedszkolach źródło danych: Gmina Buczkowice	kilka/rok	kilka/rok		Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach oszczędnego użytkowania wody oraz najważniejszych sprawach związanych z odprowadzaniem i oczyszczaniem ścieków, w szczególności skierowane do dzieci i młodzieży	Zadanie własne Gminy Buczkowice	brak środków finansowych
			Liczba przydomowych oczyszczalni źródło danych: Gmina Buczkowice	12	wg potrzeb	Osiągnięcie i utrzymanie, co najmniej dobrego stanu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych, zgodnie z obowiązującymi Planami gospodarowania wodami dla dorzeczy Wisły	Prowadzenie ewidencji zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków	Zadanie własne Gminy Buczkowice	brak kadr i przeszkolonych pracowników
			Liczba kontroli na posesjach źródło danych: Gmina Buczkowice	ok 20/rok	zgodnie z wymaganiami ustawy utrzymania czystości i porządku w gminach		Prowadzenie kontroli gospodarki ściekowej na posesjach prywatnych	Zadanie własne Gminy Buczkowice	brak środków finansowych, brak kadr
			Liczba kontroli podmiotów wprowadzających ścieki do wód lub ziemi źródło danych: WIOŚ, PGW WP	3	wg potrzeb		Kontrola podmiotów w zakresie wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi	Zadanie monitorowane WIOŚ, PGW WP	brak środków finansowych

Tabela 58. Harmonogram zadań własnych w zakresie gospodarki wodno-ściekowej

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)					Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
				rok 2023	rok 2024	rok 2025	rok 2026	rok 2027		
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
1.	Gospodarka wodno-ściekowa	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej na terenie Gminy Buczkowice	Gmina Buczkowice	500	500	500	500	500	środki własne Gminy Buczkowice, NFOŚiGW, Europejski Fundusz Rozwoju	
		Budowa sieci wodociągowej, przyłączenie nowych odbiorców wody przeznaczonej do spożycia Budowa i modernizacja urządzeń i obiektów wodociągowych	Gmina Buczkowice	400	400	400	400	400	środki własne Gminy Buczkowice, NFOŚiGW, Europejski Fundusz Rozwoju	
		Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach oszczędnego użytkowania wody oraz najważniejszych sprawach związanych z odprowadzaniem i oczyszczaniem ścieków, w szczególności skierowane do dzieci i młodzieży	Gmina Buczkowice	5	5	5	5	5	środki własne Gminy Buczkowice, ew. dofinansowanie ze środków WFOŚiGW/NFOŚiGW	
		Prowadzenie ewidencji zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków	Gmina Buczkowice	koszty administracyjne					środki własne Gminy Buczkowice	
		Prowadzenie kontroli gospodarki ściekowej na posesjach prywatnych	Gmina Buczkowice	koszty administracyjne					środki własne Gminy Buczkowice	

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania, Gminy Buczkowice, a także szacunków własnych, w niektórych przypadkach nie było możliwości oszacowania kosztów ze względu na brak informacji o szczegółowym zakresie zadania

Tabela 59. Harmonogram zadań monitorowanych w zakresie gospodarki wodno-ściekowej

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania w latach 2023-2027 (w tys. zł)	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
A	B	C	D	E	F	G
1.	Gospodarka wodno-ściekowa	Kontrola podmiotów w zakresie wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi	WIOŚ, PGW WP	koszty administracyjne	środki WIOŚ, PGW WP	realizowane jako kontynuacja
		Budowa sieci kanalizacji sanitarnej na terenie Gminy Buczkowice	AQUA Bielsko-Biała	ok. 5 000	środki AQUA Bielsko-Biała	
		Budowa i modernizacja sieci wodociągowej, przyłączenie nowych odbiorców wody przeznaczonej do spożycia Budowa i modernizacja urządzeń i obiektów wodociągowych	AQUA Bielsko-Biała, Spółka Wodna Wodociągowa w Godziszce	ok. 5 000	środki AQUA Bielsko-Biała, Spółki Wodnej Wodociągowej w Godziszce	
		Budowa przyłączy kanalizacyjnych lub wodociągowych i przyłączenie nieruchomości do gminnej sieci kanalizacyjnej lub wodociągowej	właściciele nieruchomości	koszty ustalone indywidualnie w zależności od zakresu prac	środki własne właścicieli nieruchomości	

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania, Gminy Buczkowice, a także szacunków własnych, w niektórych przypadkach nie było możliwości oszacowania kosztów ze względu na brak informacji o szczegółowym zakresie zadania

Tabela 60. Cele, kierunki interwencji i zadania w zakresie zarządzania zasobami geologicznymi

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa rok 2021 lub 2022	Wartość docelowa rok 2027				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1	Zarządzanie zasobami geologicznymi	Racjonalne i efektywne gospodarowanie zasobami ze złóż	Liczba złóż surowców naturalnych źródło danych: Gmina Buczkowice	2	2	Zarządzanie zasobami geologicznymi poprzez opracowanie i wdrożenie polityki surowcowej państwa	Współdziałanie organów koncesyjnych w celu ochrony rejonów występowania udokumentowanych złóż objętych koncesją oraz eliminacja nielegalnego wydobycia poprzez system kontroli	Zadanie monitorowane Organów administracji geologicznej	
2	Tereny przemysłowe	Przekształcenie terenów przemysłowych i zdegradowanych województwa śląskiego	Liczba szkód w środowisku źródło danych: GDOŚ	0	0	Rewitalizacja terenów przemysłowych i zdegradowanych	Utrzymanie i systematyczne aktualizowanie bazy danych o terenach przemysłowych i zdegradowanych (ORSIP, OPI-TPP)	Zadania monitorowane: PIG, GDOŚ	
			Ilość wydanych decyzji rekultywacyjnych źródło danych: Gmina Buczkowice	0	wg potrzeb		Rekultywacja terenów poeksploatacyjnych	Zadanie monitorowane użytkowników złóż	brak środków na działania rekultywacyjne

Tabela 61. Harmonogram zadań własnych w zakresie zarządzania zasobami geologicznymi

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania w latach 2023-2027 (w tys. zł)	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
A	B	C	D	E	F	G
1	Zarządzanie zasobami geologicznymi	Wprowadzanie zapisów w MPZP ograniczających zabudowę na terenach osuwiskowych	Gmina Buczkowice	koszty administracyjne	środki własne Gminy Buczkowice	w trakcie aktualizacji MPZP
2.		Prowadzenie obserwacji terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi oraz terenów, na których występują te ruchy, a także prowadzenie rejestru zawierającego informacje o tych terenach	Gmina Buczkowice	koszty administracyjne	środki własne Gminy Buczkowice	

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania, Gminy Buczkowice, a także szacunków własnych, w niektórych przypadkach nie było możliwości oszacowania kosztów ze względu na brak informacji o szczegółowym zakresie zadania

Tabela 62. Harmonogram zadań monitorowanych w zakresie zarządzania zasobami geologicznymi

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania w latach 2023-2027 (w tys. zł)	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
A	B	C	D	E	F	G
1	Zarządzanie zasobami geologicznym	Prowadzenie obserwacji terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi oraz terenów, na których występują te ruchy, a także prowadzenie rejestru zawierającego informacje o tych terenach	PIG	koszty administracyjne	środki własne PIG	
2	Tereny przemysłowe	Współdziałanie organów koncesyjnych w celu ochrony rejonów występowania udokumentowanych złóż objętych koncesją oraz eliminacja nielegalnego wydobycia poprzez system kontroli	organy administracji geologicznej	koszty administracyjne	środki własne organów	
		Rekultywacja terenów poeksploatacyjnych	użytkownicy złóż	zgodnie z dokumentacją kosztorysową	środki władających terenem	

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania, Gminy Buczkowice, a także szacunków własnych, w niektórych przypadkach nie było możliwości oszacowania kosztów ze względu na brak informacji o szczegółowym zakresie zadania

Tabela 63. Cele, kierunki interwencji i zadania w zakresie ochrony gleb i terenów rolniczych

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa rok 2021 lub 2022	Wartość docelowa rok 2027				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1	Ochrona gleb i terenów rolniczych	Ochrona i zapewnienie właściwego sposobu użytkowania powierzchni ziemi	Liczba działań promocyjnych źródło danych: dane ŚODR	3-5	3-5	Zachowanie możliwie dobrego stanu gleb rolniczych	Organizacja porad, konsultacji i szkoleń dla rolników	Zadanie monitorowane Śląski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Częstochowie	małe zainteresowanie rolników
			Liczba punktów pomiarowych Ilość badań zleconych przez rolników źródło danych: OSCHR	0	według zleceń rolników		Kontrola poziomu pH i zanieczyszczeń gleb	Zadanie monitorowane Okręgowej Stacji Chemiczno - Rolniczej w Gliwicach	badania na zlecenie rolników
			Liczba kontroli stosowania środków ochrony roślin źródło danych: PIORiN	3	według potrzeb		Prowadzenie kontroli stosowanych nawozów i środków ochrony roślin	Zadanie monitorowane WIORiN	
			Liczba złożonych wniosków o płatności rol-środ-klimat źródło danych: ARIMR	1 wniosek/ rok	według potrzeb		Realizacja Programów rolno-środowiskowych i rolno-środowiskowo - klimatycznych	Zadanie monitorowane ARiMR, rolnicy	małe zainteresowanie rolników

Tabela 64. Harmonogram zadań monitorowanych w zakresie ochrony gleb i terenów rolniczych

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania w latach 2023-2027 (w tys. zł)	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
A	B	C	D	E	F	G
1.	Ochrona gleb i terenów rolniczych	Organizacja porad, konsultacji i szkoleń dla rolników	Śląski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Częstochowie	w zależności od zakresu akcji i ich liczby	środki własne Śląskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Częstochowie	
		Kontrola poziomu pH i zanieczyszczeń gleb	Okręgowa Stacja Chemiczno - Rolnicza w Gliwicach	koszty zależne od liczby zleceń i zakresu badań	środki własne rolników	
		Prowadzenie kontroli stosowanych nawozów i środków ochrony roślin	WIORiN	koszty poboru i analizy próbek	środki WIORiN	
		Realizacja Programów rolno-środowiskowych i rolno-środowiskowo - klimatycznych	ARiMR, rolnicy	w zależności od liczby złożonych wniosków	środki ARiMR	

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania, Gminy Buczkowice, a także szacunków własnych, w niektórych przypadkach nie było możliwości oszacowania kosztów ze względu na brak informacji o szczegółowym zakresie zadania

Tabela 65. Cele, kierunki interwencji i zadania w zakresie gospodarki odpadami w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa rok 2021 lub 2022	Wartość docelowa rok 2027				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1	Gospodarka odpadami w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym	Racjonalna gospodarka odpadami	Liczba kontroli mieszkańców źródło danych: Gmina Buczkowice	15	wg potrzeb	Gospodarowanie odpadami komunalnymi w województwie w oparciu o regionalne instalacje przetwarzania odpadów oraz zwiększenie udziału odzysku, w szczególności recyklingu, w odniesieniu do szkła, metali, tworzyw sztucznych oraz papieru i tektury	Wzmacnianie kontroli prawidłowego postępowania z odpadami (kontrole zawartych umów czy prawidłowego gospodarowania odpadów)	Zadanie własne Gminy Buczkowice	
			Liczba rocznie usuwanych wysypisk źródło danych: Gmina Buczkowice	2-3	wg potrzeb		Sukcesywne zapobieganie i usuwanie dzikich wysypisk odpadów	Zadanie własne Gminy Buczkowice	
			Procent usuniętego azbestu zgodnie z Bazą Azbestową stan na koniec 2021 roku źródło danych: Gmina Buczkowice	47,46%	70%		Usuwanie wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy (dotacje dla mieszkańców)	Zadanie własne Gminy Buczkowice (możliwe dofinansowanie z WFOŚiGW)	
			Procent mieszkańców objętych zbiórkami odpadów źródło danych: Gmina Buczkowice	ok. 100%	100%		Prowadzenie i rozwijanie selektywnego zbierania odpadów komunalnych	Zadanie własne Gminy Buczkowice	
			Liczba akcji edukacyjnych źródło danych: Gmina Buczkowice	4-5	4-5		Prowadzenie działalności informacyjno-edukacyjnej dotyczącej konieczności właściwego postępowania z odpadami	Zadanie własne Gminy Buczkowice	
			Liczba kontroli/liczba nieprawidłowości źródło danych: WIOŚ	5/2	wg potrzeb i zgłoszeń		Kontrola podmiotów w zakresie prawidłowej gospodarki odpadami	Zadanie monitorowane WIOŚ	

Tabela 66. Harmonogram zadań własnych w zakresie gospodarki odpadami w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)					Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
				rok 2023	rok 2024	rok 2025	rok 2026	rok 2027		
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
1	Gospodarka odpadami w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym	Wzmacnianie kontroli prawidłowego postępowania z odpadami (kontrole zawartych umów czy prawidłowego selekcjonowania odpadów)	Gmina Buczkowice	koszty administracyjne					Środki własne Gminy Buczkowice	
		Sukcesywne zapobieganie i usuwanie dzikich wysypisk odpadów	Gmina Buczkowice	koszty zależne od liczby dzikich wysypisk					Środki własne Gminy Buczkowice	
		Usuwanie wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy	Gmina Buczkowice	80	80	80	80	80	Środki własne Gminy Buczkowice, WFOŚiGW	
		Prowadzenie i rozwijanie selektywnego zbierania odpadów komunalnych (w tym bieżące gospodarowanie odpadami komunalnymi)	Gmina Buczkowice	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	Środki własne Gminy Buczkowice	
		Prowadzenie działalności informacyjno-edukacyjnej dotyczącej konieczności właściwego postępowania z odpadami	Gmina Buczkowice	5/rok					Środki własne Gminy Buczkowice	głównie poprzez placówki oświatowe

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania, Gminy Buczkowice, a także szacunków własnych, w niektórych przypadkach nie było możliwości oszacowania kosztów ze względu na brak informacji o szczegółowym zakresie zadania

Tabela 67. Harmonogram zadań monitorowanych w zakresie gospodarki odpadami w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania w latach 2023-2027 (w tys. zł)	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
A	B	C	D	E	F	G
1.	Gospodarka odpadami w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym	Kontrola podmiotów w zakresie prawidłowej gospodarki odpadami	WIOŚ	koszty administracyjne	środki WIOŚ	realizowane jako kontynuacja

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania, Gminy Buczkowice, a także szacunków własnych, w niektórych przypadkach nie było możliwości oszacowania kosztów ze względu na brak informacji o szczegółowym zakresie zadania

Tabela 68. Cele, kierunki interwencji w zakresie zarządzania zasobami dziedzictwa przyrodniczego i wspierania wielofunkcyjnej i trwale zrównoważonej gospodarki leśnej

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa rok 2021 lub 2022	Wartość docelowa rok 2027				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1.	Zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego i wspierania wielofunkcyjnej i trwale zrównoważonej gospodarki leśnej	Zachowanie, odtworzenie i zrównoważone użytkowanie bioróżnorodności i georóżnorodności oraz ochrona krajobrazu	Liczba działań/akcji edukacyjnych źródło danych: Gmina Buczkowice, Nadleśnictwo Bielsko, ZPKWŚ	2-3 rocznie	2-3 rocznie	Podejmowanie działań z zakresu pogłębiania i udostępniania wiedzy o zasobach przyrodniczych i walorach krajobrazowych Gminy, w tym prowadzenie badań naukowych, inwentaryzacji przyrodniczej i monitoringu oraz działania z zakresu edukacji ekologicznej	Edukacja dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie ochrony i zachowania walorów krajobrazu i przyrody oraz promocja tych walorów	Zadanie własne Gminy Buczkowice Zadanie monitorowane Nadleśnictwo Bielsko, ZPKWŚ	brak zainteresowania mieszkańców
			Liczba nasadzeń/wycinka drzew w pasach drogowych źródło danych: Gmina Buczkowice	10/7	wg potrzeb		Przebudowa i częściowa wymiana składu gatunkowego zadrzewień przydrożnych wzdłuż odcinków dróg, nowe nasadzenia zieleni wysokiej, prace pielęgnacyjno-konserwacyjne zieleni przydrożnej	Zadanie własne Gminy Buczkowice Zadanie monitorowane GDDKiA, ZDW, ZDP	brak środków finansowych
			Liczba korytarzy ekologicznych w planach zagospodarowania źródło danych: Gmina Buczkowice	1	1		Wyznaczenie i ochrona korytarzy ekologicznych w planach zagospodarowania przestrzennego	Zadanie własne Gminy Buczkowice	przedłużający się okres uchwalenia planów
			Długość ścieżek rowerowych źródło danych: Gmina Buczkowice	9,1 km	wg potrzeb		Zrównoważony rozwój infrastruktury turystycznej na obszarach przyrodniczo cennych	Zadanie własne Gminy Buczkowice	
		Zwiększenie lesistości	Liczba nowych uproszczonych planów/inwentaryzacji przyrodniczych źródło danych: Gmina Buczkowice	3	wg potrzeb	Zrównoważony rozwój lasów	Uporządkowanie ewidencji gruntów zalesionych poprzez inwentaryzację i sporządzanie uproszczonych planów urządzania lasów prywatnych	Zadanie monitorowane Powiatu Bielskiego	
			Powierzchnia odnowienia lasów państwowych (ha) źródło danych: Nadleśnictwo Bielsko	0	wg potrzeb		Realizacja zadań: gospodarczych, hodowlanych i ochronnych – zgodnie z planami urządzania lasów państwowych	Zadanie monitorowane Nadleśnictwo Bielsko	

			Powierzchnia odnowienia lasów prywatnych (ha) źródło danych: Gmina Buczkowice	b.d.	wg potrzeb		Realizacja zadań: gospodarczych, hodowlanych i ochronnych – zgodnie z uproszczonymi planami urzędowania lasów prywatnych	Zadanie monitorowane właściciele lasów pod nadzorem Nadleśniczego	
			Powierzchnia lasów objęta uproszczonymi planami urzędowania lasów (%) źródło danych: Gmina Buczkowice	100%	100%		Wzmocnienie kontroli gospodarki leśnej na obszarach nowych nasadzeń w lasach prywatnych	Zadanie monitorowane Powiatu Bielskiego	
			Powierzchnia zalesień na rok (ha) źródło danych: właściciele gruntów	0	wg potrzeb		Zalesianie terenów o niskich klasach bonitacyjnych gleb i gruntów porolnych	Zadanie monitorowane właścicieli gruntów	brak zainteresowania zalesieniami

Tabela 69. Harmonogram zadań własnych w zakresie zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego i wspierania wielofunkcyjnej i trwale zrównoważonej gospodarki leśnej

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)					Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
				rok 2023	rok 2024	rok 2025	rok 2026	rok 2027		
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
1.	Zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego i wspierania wielofunkcyjnej i trwale zrównoważonej gospodarki leśnej	Edukacja dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie ochrony i zachowania walorów krajobrazu i przyrody oraz promocja tych walorów	Gmina Buczkowice	5	5	5	5	5	środki Gminy Buczkowice (ew. dofinansowanie ze środków WFOŚiGW/NFOŚiGW)	brak środków finansowych
		Wyznaczenie i ochrona korytarzy ekologicznych w planach zagospodarowania przestrzennego	Gmina Buczkowice	koszty administracyjne wdrażania i zmian MPZP					środki Gminy Buczkowice	brak środków finansowych
		Zrównoważony rozwój infrastruktury turystycznej na obszarach przyrodniczo cennych	Gmina Buczkowice	wg potrzeb					środki Gminy Buczkowice POIiŚ/RPO	brak środków finansowych
		Przebudowa i częściowa wymiana składu gatunkowego zadrzewień przydrożnych wzdłuż odcinków dróg, nowe nasadzenia zieleni wysokiej, prace pielęgnacyjno-konserwacyjne zieleni przydrożnej	Gmina Buczkowice	wg kosztorysów					środki własne Gminy Buczkowice	środki własne Gminy Buczkowice

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania, Gminy Buczkowice, a także szacunków własnych, w niektórych przypadkach nie było możliwości oszacowania kosztów ze względu na brak informacji o szczegółowym zakresie zadania

Tabela 70. Harmonogram zadań monitorowanych w zakresie zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego i wspierania wielofunkcyjnej i trwale zrównoważonej gospodarki leśnej

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania w latach 2023-2027 (w tys. zł)	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
A	B	C	D	E	F	G
1.	Zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego i wspierania wielofunkcyjnej i trwale zrównoważonej gospodarki leśnej	Edukacja dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie ochrony i zachowania walorów krajobrazu i przyrody oraz promocja tych walorów	Nadleśnictwo Bielsko ZPKWŚ	ok. 10/rok	środki własne Nadleśnictwo Bielsko, ZPKWŚ, NFOŚiGW/WFOŚiGW	
		Uporządkowanie ewidencji gruntów zalesionych poprzez inwentaryzację i sporządzanie uproszczonych planów urządzania lasów prywatnych	Powiat Bielski	ok. 20	środki własne Powiatu Bielskiego	w razie potrzeby
		Realizacja zadań: gospodarczych, hodowlanych i ochronnych – zgodnie z planami urządzania lasów państwowych	Nadleśnictwo Bielsko	ok. 10/rok	środki własne Nadleśnictwa Bielsko	
		Realizacja zadań: gospodarczych, hodowlanych i ochronnych – zgodnie z uproszczonymi planami urządzania lasów prywatnych	właściciele lasów pod nadzorem Nadleśnictwa Bielsko	ok. 10/rok	środki własne właścicieli lasów, ew. pozyskane	
		Zalesianie terenów o niskich klasach bonitacyjnych gleb i gruntów porolnych	właściciele gruntów	ok. 15/rok	środki własne właścicieli terenów	w razie potrzeby
		Wzmocnienie kontroli gospodarki leśnej na obszarach nowych nasadzeń w lasach prywatnych	Powiat Bielski	koszty administracyjne	środki własne Powiatu Bielskiego	w razie potrzeby
		Przebudowa i częściowa wymiana składu gatunkowego zadrzewień przydrożnych wzdłuż odcinków dróg, nowe nasadzenia zieleni wysokiej, prace pielęgnacyjno-konserwacyjne zieleni przydrożnej	GDDKiA, ZDW, ZDP	koszty administracyjne	środki własne GDDKiA, ZDW, ZDP oraz środki unijne	-

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania, Gminy Buczkowice, a także szacunków własnych, w niektórych przypadkach nie było możliwości oszacowania kosztów ze względu na brak informacji o szczegółowym zakresie zadania

Tabela 71. Cele, kierunki interwencji i zadania z zakresu przeciwdziałania zagrożeniom środowiska

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa rok 2021 lub 2022	Wartość docelowa rok 2027				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1	Zagrożenia środowiska	Przeciwdziałanie zagrożeniom na terenie Gminy	Liczba kontroli w zakresie ochrony środowiska źródło danych: dane WIOŚ	9	wg potrzeb	Zmniejszenie zagrożenia awariami oraz minimalizacja skutków w przypadku wystąpienia awarii	Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska (prowadzenie kontroli w przedsiębiorstwach)	Zadanie monitorowane WIOŚ, przedsiębiorstw	brak środków na działania kontrolne
			Liczba jednostek Straży Pożarnej które dostały wsparcie źródło danych: Gmina Buczkowice	4	4		Doposażenie jednostek OSP w niezbędny sprzęt do ratowania życia i mienia	Zadanie własne Gminy Buczkowice	brak środków finansowych
			Liczba akcji edukacyjnych źródło danych: Gmina Buczkowice	4-5	4-5	Kreowanie właściwych zachowań społeczeństwa w sytuacji wystąpienia zagrożeń	Edukacja społeczeństwa na rzecz kreowania prawidłowych zachowań w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska i życia ludzi z tytułu poważnych awarii	Zadanie własne Gminy Buczkowice Zadanie monitorowane Policja, Straż Pożarna (jako edukacja w placówkach oświatowych)	brak zaangażowania mieszkańców

Tabela 72. Harmonogram zadań własnych w zakresie przeciwdziałania zagrożeniom środowiska

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)					Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
				rok 2023	rok 2024	rok 2025	rok 2026	rok 2027		
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
1.	Zagrożenia środowiska	Doposażenie jednostek OSP w niezbędny sprzęt do ratowania życia i mienia	Gmina Buczkowice	w zależności od potrzeb i pozyskanych środków – ok. 50 /rok					środki własne Gmina Buczkowice, środki województwa śląskiego	
		Edukacja społeczeństwa na rzecz kreowania prawidłowych zachowań w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska i życia ludzi z tytułu poważnych awarii	Gmina Buczkowice	ok. 10/rok					środki własne Gmina Buczkowice	zadanie realizowane jest na bieżąco

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania, Gminy Buczkowice, a także szacunków własnych, w niektórych przypadkach nie było możliwości oszacowania kosztów ze względu na brak informacji o szczegółowym zakresie zadania

Tabela 73. Harmonogram zadań monitorowanych w zakresie przeciwdziałania zagrożeniom środowiska

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania w latach 2023-2027 (w tys. zł)	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
A	B	C	D	E	F	G
1.	Zagrożenia poważnymi awariami	Przeciwdziałanie poważnym awariom poprzez prowadzenie kontroli zakładów, szkoleń, badań przyczyn tak aby zmniejszyć ryzyko wystąpienia poważnych awarii	WIOŚ, przedsiębiorstwa	koszty administracyjne	środki własne przedsiębiorstw, środki WIOŚ	działanie aktualnie jest realizowane i będzie kontynuowane
		Edukacja społeczeństwa na rzecz kreowania prawidłowych zachowań w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska i życia ludzi z tytułu poważnych awarii	Zadanie monitorowane, Policja, Straż Pożarna	ok. 20/rok	środki własne Policji, Straży Pożarnej, WIOŚ	

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania, Gminy Buczkowice, a także szacunków własnych, w niektórych przypadkach nie było możliwości oszacowania kosztów ze względu na brak informacji o szczegółowym zakresie zadania

7. System realizacji Programu ochrony środowiska

Instrumentami wspomagającymi realizację Programu ochrony środowiska są elementy strategii rozwoju, programów i dokumentów programowych, o których mowa w ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 1259 ze zm. Wynikają one z obowiązków i kompetencji Powiatu i Gminy. Narzędziem, które koordynuje i spina w jedną całość działania związane z ochroną środowiska jest Program ochrony środowiska.

W procesie wdrażania zapisów Programu będą uczestniczyć nie tylko jednostki bezpośrednio zaangażowane w opracowanie, procedury opiniowana, przyjmowania i uchwalania opracowania. Będą to również podmioty uczestniczące w zarządzaniu Programem, czyli jednostki administracji samorządowej, jednostki udzielające dofinansowania oraz spółki komunalne.

W każdej fazie wdrażania Programu uczestniczą mieszkańcy, którzy bezpośrednio wykorzystują produkty wynikające z realizacji postanowień Programu (np. sieć kanalizacji sanitarnej, zmodernizowana droga czy nowy kocioł dofinansowany przez Gminę).

Podstawową zasadą w realizacji zapisów Programu ochrony środowiska jest prawidłowe i właściwe wykonywanie zadań własnych Gminy Buczkowice oraz zadań monitorowanych przez poszczególne jednostki.

Tabela 74. Działania w ramach zarządzania środowiskiem

Lp.	Zagadnienie	Główne działania w latach 2023-2026	Instytucje uczestniczące
1	Wdrażanie Programu ochrony środowiska	Raport z wykonania Programu (co dwa lata)	Wójt Gminy Buczkowice
		Okresowa aktualizacja Programu ochrony środowiska	Wójt Gminy Buczkowice
2	Edukacja ekologiczna, komunikacja ze społeczeństwem, System informacji o środowisku	Realizacja Programu ochrony środowiska oraz współpraca z instytucjami zajmującymi się szeroko pojętą ochroną środowiska	Gmina Buczkowice, WIOŚ, Organizacje pozarządowe
3	Systemy zarządzania środowiskiem	Wspieranie i promowanie zakładów / instytucji wdrażających system zarządzania środowiskiem	Gmina Buczkowice, Wojewoda, Fundusze celowe
4	Monitoring stanu środowiska	Zgodnie z wymaganiami ustawowymi - Stan środowiska w województwie śląskim	GIOŚ, WSSE, PGW WP

Elementem polityki ekologicznej Gminy Buczkowice jest współpraca z instytucjami zajmującymi się badaniem stanu środowiska, przetwarzaniem uzyskanych danych oraz ich upowszechnianiem, a bezpośrednim wskaźnikiem zaawansowania realizacji zadań objętych Programem ochrony środowiska będzie ciągły monitoring oraz dwuletni Raport.

8. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

„Program ochrony środowiska dla Gminy Buczkowice na lata 2023-2027” (zwany dalej Programem) został opracowany zgodnie z zapisami ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska, jako narzędzie prowadzenia polityki ochrony środowiska w Gminie. Poprzedni dokument opracowany został w 2017 r. i będzie obowiązywał w perspektywie krótkoterminowej do 2024 r.

Przedmiotowe opracowanie dla Gminy Buczkowice zawiera takie elementy jak:

- wstęp - rozdział ten zawiera podstawę prawną i cel przygotowania programu ochrony środowiska, a także okres objęty opracowaniem, metodykę, strukturę i zakres dokumentu,
- w rozdziale drugim wykazano spójność niniejszego opracowania z dokumentami nadrzędnymi opracowanymi we wcześniejszych latach szczebla krajowego, regionalnego i wojewódzkiego,
- rozdział trzeci to informacje ogólne o Gminie, zawartość tego rozdziału to m.in. informacje o położeniu administracyjnym oraz dane dotyczące uwarunkowań gospodarczych i środowiskowych Gminy,
- rozdział czwarty to ocena aktualnego stanu środowiska, w rozdziale tym opisano stan aktualny oraz wskazano najważniejsze problemy w zakresie każdego komponentu środowiska.

Ocenę jakości powietrza na terenie Gminy Buczkowice przeprowadzono w oparciu o dane pochodzące z opracowań Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Katowicach t.j.: Rocznej oceny jakości powietrza w województwie śląskim za rok 2019, 2020 oraz 2021. Na terenie strefy śląskiej oceny prowadzone są w oparciu o stacje pomiarowe znajdujące się m.in. na terenie Bielska-Białej. Stacja zlokalizowana jest przy ul. Kossak-Szczuckiej 19 w Bielsku-Białej, gdzie prowadzone są pomiary emisji stężeń: benzo(a)pirenu w PM10, pyłu zawieszonego PM10, dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, tlenków azotu, tlenku azotu, tlenku węgla, niklu, ołowiu, arsenu i kadmu w PM10, ozonu oraz benzenu.

Maksymalne miesięczne stężenia dwutlenku siarki odnotowano w styczniu 2019 r. t.j. 15,9 $\mu\text{g}/\text{m}^3$. Natomiast średnia wartość roczna wyniosła 6,36 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ w 2019 roku, 6,27 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ w 2020 roku, 6,93 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ w 2021 roku oraz 5,92 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ w 2022 roku. Wartości średnioroczne wskazują na polepszenie się jakości powietrza w 2022 roku ze względu na stężenia dwutlenku siarki w stosunku do roku 2021.

Maksymalne miesięczne stężenie pyłu PM10 odnotowano w lutym 2021 r. t.j. 50,1 $\mu\text{g}/\text{m}^3$. Natomiast średnia wartość roczna wyniosła 27,30 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ w 2019 roku, 25,47 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ w 2020 roku, 29,13 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ w 2021 roku oraz 22,28 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ w 2022 roku. Wartości średnioroczne wskazują na polepszenie się jakości powietrza w 2022 roku ze względu na stężenie pyłu PM10 w stosunku do roku 2021.

Maksymalne miesięczne stężenie benzo(a)pirenu odnotowano w grudniu 2020 t.j. 15,3 $\mu\text{g}/\text{m}^3$. Natomiast średnia wartość roczna wyniosła 3,38 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ w 2019 roku, 5,35 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ w 2020 roku, 3,77 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ w 2021 roku oraz 2,91 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ w 2022 roku. Wartości średnioroczne wskazują na polepszenie się jakości powietrza w 2022 roku ze względu na stężenie benzo(a)pirenu w stosunku do roku 2021.

Na podstawie matematycznego modelu rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń w powietrzu, jakość powietrza w Gminie odbiegała od poziomu odpowiadającego obowiązującym normom. Okresowo występowały przekroczenia poziomów dopuszczalnych lub docelowych takich zanieczyszczeń, jak: pył zawieszony PM10, pył zawieszony PM2,5, benzo(a)piren, ozon.

Obszar Gminy Buczkowice obsługuje system dróg publicznych kategorii krajowej, wojewódzkiej, powiatowej i gminnej. Aktualnie długość wszystkich dróg publicznych na terenie Gminy wynosi 122,544 km.

W 2022 roku Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach prowadził kontrole związane z ochroną przed hałasem w jednym przedsiębiorstwie, wykryto naruszenia, jednak nie nałożono kary finansowej.

Na drogach krajowych, wojewódzkich i powiatowych, jak również na obiektach mostowych w ciągu dróg, wykonywane są coroczne przeglądy ich stanu technicznego, na bazie których planowane są niezbędne prace remontowe do realizacji. Odcinki dróg oraz mosty, które są w najgorszym stanie technicznym podlegają sukcesywnym remontom. Działania te są również realizowane poprzez remonty i modernizacje dróg gminnych.

W 2019 roku został zniesiony obowiązek pozwoleń na lokalizację instalacji emitującej pola elektromagnetyczne, aktualnie niezbędne jest tylko zgłoszenie nowej lub modernizowanej instalacji do Starosty Bielskiego. Starosta prowadzi Rejestr instalacji mogących oddziaływać na środowisko, których emisja nie wymaga pozwolenia.

Na terenie Gminy Buczkowice w latach 2019-2022 nie przeprowadzano pomiarów pól elektromagnetycznych.

Przez teren Gminy Buczkowice przepływa 6 cieków, nad którymi nadzór pełni Państwowe Gospodarstwo Wody Polskie Nadzór Wodny Żywiec: Potok Malinowy, Żylica, Potok Godziszczański, Dopływ spod Góry Skaliste, Potok Graniczny, Bruśnik.

Na terenie Gminy Buczkowice zaopatrzenie w wodę realizowane jest przez: Przedsiębiorstwo „AQUA” S.A., Spółkę Wodną, Wodociągową w Godziszce, Spółkę Wodociągową w Mesznej oraz indywidualne studnie gospodarskie.

Stożenie zwodociągowania Gminy wynosi ok. 55%.

Stopień skanalizowania Gminy Buczkowice wynosi ok. 98%.

Gmina Buczkowice prowadzi rejestr przydomowych oczyszczalni ścieków oraz zbiorników bezodpływowych. Wg stanu na dzień 31.12.2021 roku na terenie Gminy znajduje się 12 szt. przydomowych oczyszczalni ścieków. Wg danych na dzień 31.12.2022 r. na terenie Gminy znajduje się 376 zbiorników bezodpływowych.

Na obszarze Gminy są zlokalizowane 2 złoża surowców ilastych ceramiki budowlanej.

Zgodnie z danymi bazy SOPO na terenie Gminy Buczkowice występują osuwiska i tereny zagrożone osuwaniem się mas ziemnych.

W 2022 roku wpis do rejestru działalności regulowanej w zakresie odbierania odpadów komunalnych na terenie Gminy Buczkowice posiadało 6 podmiotów: „EKOLAD” Sp. z o.o., PreZero Bielsko-Biała Spółka Akcyjna, P.H.U. OPERARUS Marian Krajewski, SANIT TRANS Sp. z o.o., FCC Polska Sp. z o.o., Kontener Serwis Lukas Wiesław Lukas.

Według danych zawartych w Bazie Azbestowej na terenie Gminy Buczkowice pozostało do unieszkodliwienia 2001,4680 Mg wyrobów zawierających azbest.

Bazując na początkowej ilości wyrobów zawierających azbest określonej w Bazie Azbestowej na 3809,5800 Mg można określić, iż z terenu Gminy do końca 2021 roku usunięto 47,46% wyrobów zawierających azbest.

Na terenie Gminy Buczkowice występują: Park Krajobrazowy Beskidu Śląskiego oraz 1 pomnik przyrody.

Gospodarkę leśną na obszarze Gminy Buczkowice prowadzi Nadleśnictwo Bielsko oraz właściciele lasów prywatnych. Powierzchnia lasów na terenie Gminy Buczkowice – wg stanu na dzień 31.12.2021 r. – wynosi około 102,27 ha, co stanowi ok. 5,3% powierzchni Gminy.

W strukturze użytkowania lasów zaznacza się przeważający udział siedlisk lasu górskiego (ok. 56%), lasu wyżynnego (ok. 22%), lasu łąkowego (ok. 21%) oraz innych (ok. 1%).

Na terenie Gminy są zlokalizowane przedsiębiorstwa, które mogą przyczynić się do powstania niebezpiecznych zdarzeń zagrażających środowisku oraz zdrowiu i życiu mieszkańców.

Na zagrożenia pożarowe wpływa także sąsiedztwo lokalizacji budynków i występowanie w nich palnych elementów konstrukcyjnych (stropy, więźba dachowa, schody i pokrycia dachów) oraz magazynowane środki i materiały łatwopalne (paliwo, smary, farby, oleje, tworzywa chemiczne, tarcica, opał itp.).

Na terenie Gminy działają 4 oddziały Ochotniczej Straży Pożarnej: OSP Buczkowice, OSP Godziszka, OSP Kalna, OSP Rybarzowice.

Po analizie stanu aktualnego dla każdej dziedziny środowiskowej przeprowadzono analizę SWOT i stworzono w rozdziale szóstym cele i kierunki działań, a także harmonogramy realizacji zadań własnych i zadań monitorowanych – czyli realizowanych przez instytucje administrujące uzbrojeniem terenu oraz przedsiębiorców i inne osoby prawne. Cele i kierunki działań w zakresie każdej dziedziny interwencji zostały zestawione w tabelach. Zapisano w nich nadrzędne cele środowiskowe, wskaźniki z podaniem wartości bazowej z roku 2021 lub 2022 oraz wartością do osiągnięcia w 2027 roku. Dopełnieniem celów i zadań jest wyszczególnienie każdego zadania wraz z określeniem jednostki odpowiedzialnej oraz czynników ryzyka, jakie mogą mieć miejsce, co warunkuje realizację zadania. Przykładem jest brak pozyskanych środków finansowych na realizację zadania. Drugą częścią rozdziału szóstego są harmonogramy realizacji zadań, w których zadania mają określone koszty realizacji oraz źródła finansowania. W tej części zamieszczono także dodatkowe informacje o zadaniu, przykładem jest informacja, iż zadanie będzie realizowane, jako kontynuacja lub tylko w razie zaistnienia potrzeby.

W rozdziale siódmym opisano system realizacji Programu.

Projekt Programu podlegał zaopiniowaniu przez Zarząd Powiatu Bielskiego. W trakcie procedur opracowania Programu Gmina Buczkowice zapewniła mieszkańcom możliwość zapoznania się z projektem dokumentu w ramach „konsultacji społecznych”.

Po podjęciu uchwały Rady Gminy, Program został przyjęty do realizacji. Co dwa lata będą sporządzane raporty z realizacji Programu ochrony środowiska pokazujące stan wykonania zadań zapisanych w Programie.

W procesie wdrażania zapisów Programu będą uczestniczyć nie tylko jednostki bezpośrednio zaangażowane w opracowanie, procedury opiniowania, przyjmowania i uchwalania opracowania. Będą to także jednostki administracji samorządowej, jednostki udzielające dofinansowania, a także wszystkie podmioty realizujące zadania zapisane w Programie.

Uzasadnienie

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2022 r., poz. 2556 ze zm.) organ wykonawczy gminy w celu realizacji polityki ochrony środowiska sporządza gminny program ochrony środowiska, który uchwalany jest przez Radę Gminy.

Pierwszy „Program Ochrony Środowiska dla Gminy Buczkowice” sporządzony został w 2002 r. i przyjęty uchwałą nr II/18/02 Rady Gminy Buczkowice z dnia 4 grudnia 2002 r. W 2009 r. sporządzono drugi „Program Ochrony Środowiska dla Gminy Buczkowice na lata 2010-2016”, który przyjęto do realizacji uchwałą nr XXXIX/208/09 Rady Gminy Buczkowice z dnia 2 grudnia 2009 r. Trzeci „Program Ochrony Środowiska dla Gminy Buczkowice na lata 2017-2021, z perspektywą do roku 2024” został przyjęty uchwałą nr XXXV/265/17 Rady Gminy Buczkowice z dnia 29 listopada 2017 r. Niniejszy „Program...” jest czwartym z kolei dokumentem tego rodzaju i obejmuje lata 2023-2027.

Podstawowym celem sporządzenia i uchwalenia ww. dokumentu jest realizacja przez gminę Buczkowice polityki ochrony środowiska zbieżnej z założeniami najważniejszych dokumentów strategicznych i programowych.

Realizacja postanowień opracowanego dokumentu powinna doprowadzić do poprawy stanu środowiska naturalnego oraz zapewnić skuteczne mechanizmy chroniące środowisko przed degradacją, a także stworzyć warunki dla wdrożenia wymagań prawa.

Projekt „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Buczkowice na lata 2023-2027” opracowany przez firmę „EKO-TEAM KONSULTING” został pozytywnie zaopiniowany przez Zarząd Powiatu w Bielsku-Białej.

Na podstawie uzgodnienia z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Katowicach oraz Śląskim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym w Katowicach, Wójt Gminy Buczkowice odstąpił od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla przedmiotowego dokumentu.

Jednocześnie projekt „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Buczkowice na lata 2023-2027” został wyłożony do publicznego wglądu, podczas którego nie zostały wniesione żadne wnioski czy uwagi.

Istotne jest, iż 79,67 % kosztów opracowania dokumentu stanowi dotacja udzielona na ten cel przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach.

Przemysław Lubiński, starszy inspektor